

18 cms.

R. 74.818

AVLI

PERSI FLACI SATIRAE:

cum interpretatōne Aelii Antonii

Nebrissensis grammatici atq; re

giū historiographi. Adiecta est

insuper insine operis Phil

lipi Beroaldi prælectio:

cum poetæ vitæ atq;

q; satyræ expo

sitione. Le

ge foeli

citer.

fol. Antonium Beroaldum donata

Helii Antonij Hebrissenensis grā

matici in. A. Persij flacci satyras interpretatio ad illustrissimū. Dominū. D. Joannem de Stunica cisterciensis militie Magistrum quondam Dalcantara. Hunc eiusdem ordinis Præfulem amplissimū: atq; Archiepiscopum Hispalensem. Romanęq; ecclesie Cardinalem dignissimū.

Monuisti me idētidē Pater amplissime. vt in. A. Persij flacci satyras cōmentarios: certis quibusdā a te p̄scrip̄tis legibus cōponerē: vt breues: vt dilucidī: z qđ breuitati maxime repugnat: vt nihil qđ necessariū esset omittē: tales deniq; quales illi fuissent: q̄s in opera Uergilij tuo iussu p̄scripsim⁹. Alēbas nāq; te hui⁹ amarulē tē simul z festiuissimū poetę salub⁹ mirū immodū delectari: sed quibusdā in locis p̄ nimia difficultate atq; trāslationū q̄ plerūq; exiūt in enigmata inuolucris deterreri. Addebas p̄terea legisse te quorū dā interpretū in hoc op⁹ enarratiōes: p̄ lōgas illas qđ z quę nōnunq; patiētia lectoris abuterētur: sed q̄ tibi interdū minime satisfacerēt: vtpote i qđ p̄plura d̄siderant. Ego nō tametsi crā occupat⁹ atq; i medio cursus feruore ill⁹ operi: qđ de sacrarū literarū grāmaticē iā p̄ dē parturto: nō potui nō obseq̄ impio tuo: cui veluti mācipiū deditissimū omnes diurnas z nocturnas: omnes festas z p̄festas operas etiā sine diuēso: sine diario: sine mercede vlla debeo. Itaq; exp̄mēto didici Thales il

Thales
ali viro di
na snia.

lud esse q̄ verissimū necessitate esse vltimā maximā: si cui velis notis parēdū est. Nec ignoro quātē sit difficultates poetarū interpretari: hūc p̄serti quē tuis auspicijs tuōq; impio exp̄licare aggredimur. Quātē p̄terea audacię post tot p̄claros viros q̄ in hoc opere insudarūt: aliqd noui afferre. Quibus ego quēadmodū cōcedo eruditionē lōge maiorē: atq; plurimarū rerū cognitionē: ita illud mihi possum meo quodā iure vēdicare: qđ est grāmatici p̄p̄iū: omnīū prope clausularū sensa exp̄mere: singulas p̄ticular etiā illas q̄ sunt in p̄optu per alias notiores aut ēque notas exponere: ofonis partes ordinare: z qđ fieri Quintilian⁹ p̄cipit: q̄tles op⁹ fuerit x̄sus quof dā etiā paraphrasi vertere. Quid qđ z viri qđā doctissimi q̄ post illos priores scripserūt: vñ aliud agūt: quosdā locos p̄ter aliorū opinionē interpretati sunt. vt qđ Hermolaus barbarus in septimū librū naturalis historie Plinij exposuit: aut illi tremeit omēto popa vēter. qđq; Angel⁹ politianus in prima quā vñcā vidim⁹ cēturia argumētū illius satyrę cui⁹ initū est rē populi tractas. z illud nō in festuclia lictor quā tactat inept⁹ illud p̄terea p̄sto est mihi mani⁹ heres p̄gentes terrę. z qđ Philip⁹ beroaldus in q̄busdā suis annotationib⁹: q̄ prior es: cur me i decursu lāpada poscis. z illud in calce operis: inuētus chrysippe tui finitor acerui: z alij itē alia. Hos qđq; nō nihil de n̄ro attulim⁹: ne penit⁹ aliorū vestigijs insistere videremur.

Quintilla.

Hermolaus
ange
lus poli.

Philippus
beroald⁹.

Aristote.

Sz d̄ his hacten⁹: ne qđ Aris. verat fieri: extra opa plura sint q̄ opa. Vale.

Alli Persij flacci: hic titulus duo que sunt i cuiusq; operis indice n-
cessaria tangit: auctorem videlicet & libri materiam auctor est. A. Per-
sius flaccus poeta volaterranus: vt Aulus sit pignome: qd in copendiu si-
cut & alia pignomina coplura auctore Persicano per. A. inter duo puncta
debet scribi. (Persius) pprii nominis loco positu est. Fuit & Persius vir
doctissimus sub hac honoris p̄fatione a Lucillio poeta p̄sum: deinde

Lucilli
a Licerone & Pl
nio secundo cele-
bratus. (Flaccus)
cognome est Per
flaccus.

A. Persij flacci poetæ volaterrani satyrarum liber
Vnicus incipitur feliciter.

& Horatii fuit: & Valerij flacci poetæ qui argonauticam scripsit: dicti sunt
autem flacci: qui habebat aures demissas & quasi marcescentes. (Poeta)
nomen professionis est. (Volaterranus) nome patrie: fuit namq; ortus vo-
laterris siue oppido Ebuscæ volturreno: si Hieronymo in additamentis
ebuscorum Eusebij credimus. Ipse tamē in vltima satyra significare vt
detur se fuisse lunensem: cū dixit. Lunat portu est opere cognoscere clues:
dixissetq; prius: hibernatq; meū mare. Natus est sub Tyberio cesare: mor-
tuus sub nerone: anno etatis vndeagesimo: eodem Hieronymo auctore:
scripsit satyras magna cum laude: etiam Quintilian testimonia: qui ora-
toriarum institutionum libro decimo his verbis scripsit. Multū & verē lau-
dis Persius vno libro meruit. Martialis quoq; poeta de eodē: sepius in
libro memorat Persius vno: quā leuis in tota Marsus amazonide. (Sa-
tyrarum liber vnicus.) hec est materia. Sed quamvis auctore Quintiliano
satyra tota sit nostra: id est latina: habet tamen originem a grecis ex comoe-
dia p̄fata: in qua floruerit Eupolis atq; cratinus Aristophanesq; poetæ:
quos Lucillius est imitatus: vt Horatius dicit: mutatis tantum numeris
pedibusq; factus: nā comœdię p̄fice scriptores trimetro iambico vsi sunt.
Lucillus vero atq; illum imitari Horatius Persius & Iuuenalis carmi-
ne hexametro. Illa quoq; differētia inter illos est: q; in comœdia p̄fata in
ducebantur personę rusticę veris nominibus sibi inuicem proba obicte-
res: in satyra vero latina poetę inuehiunt in p̄sonas partim veras: partim
sub alienis nominibus: vt his accommodari possit illud Martialis. hūc ser-
uare modū nostri didicere libelli: parcere personis dicere de vitijs. Dicta
est autem satyra a satyris in quorum habitu iocantes rustici induebantur
huiusmodi se carminibus laceffentes.

Hieroni

Elibertu
cesar.
Nero.

Quintill

Horatio.
Iuuenat.

Martia

Nec fonte labra. Carmen est trimetrum iambicum hipponacticum: siue galliambon: siue choliambon: siue ciliambon: siue scazon: habet enim in sexto loco spodeum: cum archilochium habeat iambum semper. recipit et alios pedes eorundem temporum sed non earundem syllabarum. In hoc igitur epigrammate quod proemij loco ponitur: ostendit se non eo modo factum poetam: quo ceteri qui sinnerunt se deductos ab aliqua musarum

Epigramma vice proemij.

Proludendo docet satyram se scribere posse.

Ennius.

Nec fonte labra proliu caballino:
Nec in bicripti somniasse parnasso
Memini: ut repente sic poeta prodirem.
Heliconiadasque pallidamque pirenen
psisse carmina: lu

Hesiodus
poeta.

cri gratia: aut favoris apud principes conciliandi: dicit itaque. (Hec ego proliu labra) idest lauui et intinxit: hoc est degustauit. (In fonte caballino) idest pegaseo: hoc est quem ictu ungule effodit pegasus equus ille alatus: cum volans in helicone tandem monte constitisset: hoc enim Hesiodus poeta de se finxit: quod cum pecudes in vallibus ascreis pasceret: meruit colloquio musarum frui: atque ita deductum ad hippocrenen: idest fontem illum caballinum repetere factum esse poetam. Caballino autem dixit et non equino: quia satyre: quod annotauit persij ignotus interpres: humiliora verba conueniunt: cuiusmodi est caballus. Iuuenalis ad quem gorgonei delapsa est per

Iuuenalis.
Horatius.

na caballi: et Horatius circuectari caballo. (Hec memini subdaudi me. (Somniasse in monte parnasso) phocidis regionis est hic mons: qui attica a boeotia determinat dicente Ouidio. j. meta. Separat aonior acteis phocis ab oris: est autem sacer apollini: et musis poetarum presidibus. (Bicripti) idest in duos colles assurgenti. Ouidius ubi supra: mons ibi verticibus

Ouidius.

petit arduus astra duobus nomine parnassus. Somniasse autem dicit: alludens ad illud quod Ennius poeta scribit in principio suorum annualium: animam homeri ex pythagore palingenesia: idest regeneratione: in suum corpus fuisse transmissam: atque ita factum poetam. (Et sic) videlicet bibendo ex fonte pegaseo: aut somniando. (Prodirem poeta repetere) idest euadere poeta non adhibita eruditione et doctrina: sed sola numinis inspiratione: aut pythagorea regeneratione. (Heliconiadasque) sensus est ego relinquo heliconiadas: idest musas et poetarum fictiones: illis: quod glorie cupiditate ducti scribunt: ego vero qui non sum penitus literarum sacris initiatus: afferro meum carmen. etc. dicit igitur. (Ego relinquo heliconiadas). i. musas: quibus helicon boeotie mons consecratus est: a quo et ipse heliconiades in forma patronymica sunt cognominati. (Pallidamque pirenen) scilicet fontem acrocorinthi: idest qui est in arce corinthiorum: quam ab effectu pallidam dixit: quia studiosos poetas pallidos esse oportet: quod vero pirene musis peculiariter facta sit nusquam legit: nisi quod omnes fontes musis nymphisque sacri sunt: quas poetę solent plerumque

inuocare vt Vergilius in bucolicis. extremū hunc arethusa mibi cōcede laborē. Aduertendū tamē est versum hunc claudicare: q̄ vt stare possit. ad dēda est q̄ particula post duos tribracos: vt dicam⁹. heliconiadasq; palli dāq; pirenē. q̄ eadē ratione cōpletua ponitur qua apud vergiliū. Qui res hominūq; deorūq; z illud eiisdē dixitq; z p̄clia voce diremit. (Illi quorū imagines) idest statuas quē poetis insignib⁹ in loco publico propo-

Illis relinquo: quorum imagines lambunt
Hederæ sequaces: ipse semipaganus
Ad sacra vatū carmen affero nostrum.
Quis expedituit psittaco suū chære?
Picasq; docuit nostra verba conari:
Magister artis ingenisq; largitor
Venter: negatas artifex sequi voces.

quaces) autē hederas appellat. i. serpentes. Vergili. inter victrices hederas tibi serpere lauros. (Lambūt) idest leuiter tangunt. Sic vergilius. i. eneid. Lambere flāma comas. (Ipse semipaganus) idest nō dū omnino musarū sacris inistat. Hāc paganus proprie is dicitur qui nō est sacramēto militie addit⁹: vt omnis homo aut miles sit aut pagan⁹. Iuuenalis citius salū producere testē cōtra paganū possis: quā vera loquentē cōtra fortūā armatū. Jure cōsult⁹ quoq; in libro digestorū. xix. si ignorās quis militi q̄si pagano locauerit. atq; in hac significatione prope semp apd̄ autores reperies. christianū quoq; q̄ militare christo dicunt: ceteros mortales paganos appellat: q̄si nō initiatos religioni n̄re siue militie. Unde hieronym⁹ in qdā epistola ad Heliodorū scribens: recordare inq̄t frater tyroclui cui dicit: q̄ xpo in baptismo cōsepult⁹ in sacramētū verba iurasti: z nūc donatiū qd̄ militatur⁹ acceperas hostilia castra suspirat. Ad sacra vatū carmē affero n̄m. i. ad sacra poetica quāuis ego ipse sim semipagan⁹. cōferebāt vero carmina sua poetę i edē apollinis z musarū: q̄ August⁹: vt autor est Suetoni⁹ in palatio dedicauit: de qua Hora. scripta palatin⁹ q̄ cū precepit appollo. (Quis expedituit) ea rōne significat se factū poetā: q̄ p̄uocet z pica p̄pellunt ad imitandas voces hūanas: vt redeat ad illd̄ vñ in cepitce fonte labra plui caballino. zc. dicit igit. (Quis expedituit). i. perperam dicit. (Psittaco) aut notē hūanę vocis imitatrix. suū chære. i. ingentū z naturale. Sūt hō qdā spē q̄s psittaci nequeūt exp̄mere: duas hō facillime. i. r. Hāc q̄ z Martia. i. disticho cui⁹ idē ē psittac⁹ scribit. Psittaca e a rodis alioq; noia discit. hoc didici p̄ me dicere cēsar auē: ad chēre grē cū referēdū est: nisi forte sō dicit vt p̄cipi blādit. (Et docuit picas) auē trē hūanę vocis imitatrices. Martia. pica loqr̄ certa dñm te voce saluto. si me nō videas eē negabis auē. (Conari). i. imitari. (Hra xba). i. hūana. (Magister artis) respōdet q̄stioni. (Clēter.) inq̄t subaudi esurēs. Magi-

ni consueuerunt.
(Hederę) q̄ bac
cho poetarum dō
psidi⁹ p̄secratē sūt:
atq; p̄inde illis
poetę coronaban-
tur. Vergilius in
bucolicis. pastores
hedera nascētem
ornate poetā. (se-

bedes bac
cho poeta
rū dō cōse
cratē sunt

Paganus
Iuuenal.

Hierony.

August⁹.
Suetoni⁹
Horati⁹.

Martia.

Martia.

ergil.^o. artib^{us}. i. q^{ui} inuenit & docet oēs artes. *Ergilij. geor. labor oia vincit improbus & duris vigēs in reb^{us} egestas. Et largitor ingenij. i. q^{ui} facit hoīes ingeniosos. vter dico. (Artifer seq^{ui}). i. ad sequēdū. (Voces negatas) subaudi a natura. simile est illud Juuenal. si natura negat facit indignatio versus. (Quod si) ex predictis infer: qd spe lucri pposita: etiā ineptissimi quiq^{ue} carmina egregia cōponēt. dicit itaq^{ue}. (Qd. pro sed.) Si spes nūmi dolosi. i. q^{ui} sui cupiditate hoīes*

Juuenal.^o. mīnes dolosos facit: secundū illud. **Q**uod si dolosi spes refulserit nummi: Coruos poetar^{um}: & poetidas pīcas Cantare credas pegaseium mellos.

Ergilij.^o. Ergilij. iij. enet^{us} dos. qd nō mortalia pectora cogis auri sacra fames. (Refulserit). i. fuerit. pposita: quod ad auri splendorē est referēdū. (Credas). i. tu credere

Satyra prima.

Prima poetarum mores & tempora monstrat. **O** Curas hominū: o quātū est in rebus inane. Quis leget hēc: mīn tu istud ais: nemo hēc cule nemo:

Martial.^o. possis. (Coruos poetar^{um}) aues sūt sermonis hūani imitatrices: vnde Martialis coruū saluatorē cognominat. (Et pīcas poetidas) a poetas. q^{ui} est masculinū poetis. idis. erit femininū: sicut a ppheres. q^{ui} prophetis. idis. (Cātare) subaudi posse. (Mellos pegaseiū). i. carmē poeticū: q^{ui} vt dixim^{us} pegasus equus alar^{um} fontē illū hippocrenē musis sacrū ictu pedis elicit.

Angelus polician^{us}. Angelus politianus codices vetustos ostēdit in quib^{us} pro mellos carmē erat scriptū: idq^{ue} ratio carminis tābica hipponactici exigebat. S^{ed} Hermola^{us} laus barbar^{um} nō minoris auctoritat^{is} viri Homeri carmē affert ex hymnis illi^{us}: in q^{uo} mellos pīcā pducit. Quare lectio cōmunis defendēda est & mellos perduplex. i. scribēdū. vel ita legēdū. Cātare pegaseiū mellos credas.

O Curas hominū. cū poetę satyrici sit hominū puerlos mores insectari: ab eo in quo poetę ipsi maxime peccāt: initū facit: ostēdēs eos magis ex vulgi opinione quā ex re ipsa laudē querere. Principio igitur inducit Persius quēpiā ex amicis dehortatē illū atq^{ue} deterretē a satyra scribēda: ex eo qd nemo illius opera leget. dicit igitur amic^{us} ille. (O curas hominū) idest o inanes hominū cogitationes: & est absoluta constructio: habetq^{ue} vim admirationis simul & indignatiōis. sic infra o mores. v^{bi}q^{ue} adeo ne scire tuū nūcibile est. (O quātū inane) idest vanitatis. (Est in rebus) scilicet humanis & est quam simillimum ei quod scribit concionator noster. vanitas vanitatū & omnia vanitas. (Quis leget hēc) subaudi quę scribis o Persi. q. d. cum auctores ea gratia scribant: vt ab alijs scripta sua legantur: vanū autem sit quod sine laude nō consequitur: frustra scribis. (Min istud ais) responder Persius. (Min inquit) pro mīhi ne o amice. (Ais istud?). q. d. id mīhi exploratū est. sic enim de re manifesta loqui solemus. Nemo hęcule nemo) subaudi leget vel duo vel. tres voluit dicere: sed

quia multū erat tres legere: suppressit. (Nemo?) subaudi (inquit) leget tua carmina o perſi: legendū est interrogatiue. (Turpe & miserabile) nā laborare in eo opere qđ nemo aut pauci legāt: turpe est & ignominioſum & miserabile. i. cui⁹ infelicitati ſit miſerēdū vt turpitudō referat ad culpā: infelicitas ad fortunā. (Quare) verba ſunt perſij ad monito: ē ſuū. quare inquit eſt turpe & miserabile carmina mea a nemine aut a paucis legi? an idcirco

Vel duo. vel. nemo: turpe & miserabile. Quare?
Ne mihi polydamas & troades labeonem
Prætulert: nuge, non ſi quid turbida roma
Eleuet: accedas: examen ve improbum in illa
Caſtiget trutina: nec te quaſtueris extra.
Nam romæ eſt quis non? At ſi fas dicere: ſed fas.

eſt turpe hoc & miſerabile qđ po-
lydamas & troa-
des prætulert ſūt
meis carminibus
labeonis opera?
(nepolydamas) in-
quit: hictroianus
fuit vir nobilis ab

homero in iliade celebratus: per quē videtur poeta intelligere neronem:
ſicut p troades romanor: quorū nobilitas a troianis habet originē ſic. Ju-
uenalis ſubet a pcone vocari ipſos troiugenar. Sz aduertendū qđ gñe mu-
ltribz appellauit illos troadas: quaſi feminas potius qđ viros: ſic Cergil-
lius overe phrygię: neq; em phryges. (Prætulert mihi labeonē.) poētā ne
ſcio quē qđ tūc erat i manib⁹ atq; ore romanor. (Nuge) ſubaudi ſunt hęc
oīa. dicunt aut nuge a nihil agēdo: nugas igit agit qđ ex iudicio mltitudinis
impuę carmina ſua velit eſtimari: qre ad ſeipſū: oīa referēda eē dicit vt em
Seneca i eplis ait: nō ē qđ te glia publicādi ingenti pducatur i mediū vt reci-
tare iſtis velis. Cui g inq; iſta didici: nō ē qđ timeas ne operā pdideri: ſi ti-
bi didiciſti. Democrit⁹ ait vn⁹ mihi p ppo ē: z pplus p vno: z qđ ſequunt.
(Si roma turbida). i. qđ i iudicādo reb⁹ claritate ratiois nō vti. (Eleuet
qd). i. extollat & laudib⁹ i eplū efferat. (Nō accedas). i. laudib⁹ illi⁹ nō cōſe-
nſas atq; ecōtrario ſi depmat qđ: nō te moueat & pturbz. (Nō caſtiget era-
mē) examē eſt i ſtathera filiū illō qđ oſtēdit: qñ ea qđ appēdunt i bilācib⁹ ſūt
eqliarhic aut p examē iprobū corruptū romanorū iudiciū ſignificat: vt ſit
ſenſus: nō caſtiget. i. bñ caſtigare nō poter. (Examē iprobū). i. corruptū
iudiciū. (In illa trutina) ſcz romanor: in qđ nō bñ res neq; p meriti eſtimā-
tur Cerg. i viro bono: iuſto trutinę ſe examēne pſat: ne qđ bict: neu qđ p-
turbz angul⁹ eqs partib⁹ vt coeat: ne qđ delirer amulſis. (Nec te qđ ſueris
extra) ſubaudi teipm: ac ſi dicat: teipm cōſule: teipm iudica: & ſola recte ſa-
ctoꝝ cōſciēcia frueri. (Nā romę ē qđ nō) nō dberere quēq; ppli iudiciū ſpe-
ciare dixit cui⁹ ſubdit cauſā dicer. (Nā romę ē qđ nō) ſubaudi aſin⁹: qđ eſt
aiā ſolidū: ac ſi dicat i nept⁹ iudex: ſz qđ nimis pccat diceret ſubticuit red-
duntur iſta infra eū dicit auriculas aſini qđ nō habet. (At ſi fas dicere). i.
iā iſtā appellatiōē illos notare. (Sz fas) ſubaudi ē ſic illos appellare.
(Tūc eū ad cantidē) excuſabiles eſſēt romani: ſi p etatē erraret tū in iudi-
cādo tū etiā ſcribēdo: nūc vero etiā ſeneſ eodē ignoſcēt morbo tenetur:

Juuenal.

Nuge n-
hil agēdo
qm qđ nu-
gat nil a-
git.

Quid ſit
examen.

Cergill.

ut merito debeant a simili appellari. (Cum asperi inquit) id est cōtēploz: z cō
 uerto me. (Ad caniciē) .i. ad senes canos. (Et nostrū istud viuere triste) .i.
 ad hanc vitam nostrā triste: hoc est ad homines quosdā graues z seueros.
 Et ad ea. (Quēcūq; facinus) .i. facere debemus. (Relictis nuciis) qui
 ludus puerorū est ut ludāt nuciis par z impar. Tūc enim ut ait Horatius
 seria querere debemus. nā edificare casas: plostello adtingere mures: lude
 re par impar: equi

Horatius.

tare in arūdinelō
 ga: si quem barba
 tum delectat amē
 tia versat. (Cum
 sapiū patruos) .i.
 sapientiā patruo-
 rum referim. nā
 pueri apud patru-
 os educabantur.

Tunc cū ad caniciem & nostrum istud viuere triste
 Asperi: & nuciis facinus quēcūq; relictis:
 Cum sapiū patruos: tunc tūc ignoscite. nolo.
 Quid faciam? sed sum petulanti splene cachinno.
 Scribimus inclusi: numeros ille: hic pede liber:
 Grāde aliquid qđ pulmo animæ plargus anhelet
 Scilicet hęc populo. pexus togaq; recenti

Horatius.

Horatius metuentes patruū verbera linguę. z alibi: ne sis patruus mi-
 hi. (Tunc tunc tunc) ter dixit ut indignationē exprimeret: sed turpitudinē
 suppressit: intelligendum tamen est sumus asinis stolidiores: z ineptiores
 iudices. (Ignoscite) subaudi mihi si turpitudinē vestrā retexero. (Nolo)
 subaudi retexere. z sunt verba dubitantis loquatur ne an fileat. z ideo sub-
 dit. (Quid faciam?) sed tandem eligit alterā partem deliberationis: hoc
 est romanoz mores atq; corrupta rerū detegere iudicia: ut inde sibi risum
 excutiat dicēs. (Sed sum cachinno) .i. ridibundus: nā cachinnari est solu-
 te atq; immodice ridere: vnde cachinones dicti. (Petulanti splene) .i. lasci-
 uo: z in risum priuati. Nā ut scribit Plinius naturalis histo. li. xi. splē siue
 lyē risus atq; tocoz sedes est. (Scribimus inclusi) in quo romani min⁹ sa-
 pīant: illud videlicet est quod scriptores parāt atq; componunt se iudicio
 vulgi: ut inanē fauoris aurā inde aucupētur: adulatores xō adulationi sub-
 seruūt: atq; ita ex quo vtriq; peccāt: quare in vtroq; poeta inuehit: dicit
 igit. (Nos inclusi) .i. a turba remoti. (Scribim⁹ aliqd grāde) .i. stilo grādī
 loq; z turgido. per parētesim xō partes plepsis explicauit dicēs ille nume-
 ros. i. versus q; numeris syllabarū z tēporū constant. (Hic pede liber) .i.
 solut⁹ lege carminis. q. d. in prosa ofone. (Quod pulmo plargus. aīc) .i.
 aeris quē largit spīret. (Anhelet) .i. cū anhelitus resonet. sic infra. Tu neq;
 anhelātī coquit dū massa camino folle premis vētos. (Scilicet hęc popu-
 lo) subaudi q; sequunt: nam superiora ad se tantū poterant pertinere: nisi
 etiā velis z illa recitationis grā parari. vti autem tanto apparatu fauoris
 plebs et gratia cōciliā dī nō potest reprehensione carere: cū pferim ex tam
 molli z lasciuia recitatione auditores in libidinē ex illius verbis concepti
 priuāt. Dicit igit. (Tū pexus) subaudi poeta aut capillos habens pexus
 vel pexus. i. pexatus: hoc est veste pexa indutus. Martialis pexat⁹ pulchre-
 rides mea zoile trita. (Et albus) .i. veste alba indutus. (Toga recēt) id est

Martialis.

nova. (Cum sacerdonychē) lapillo precioso sardū & onycha reperiuntur.
(Natalicia) idest qua solis natalib⁹ utebatur: aut die natali sibi dono da-
ta. (Tandem) ad morā ornatus referri potest. vt Vergilius tandē progre-
ditur magna comitate ceterua. (Sede legens celsa) idest in cathedra reci-
tans sua carmina. (Et fractus) idest euiatus effoeminatusq; voce mulie-
bris. (Ocello patranti) idest in recitatione quasi rem veneream perficienti

Vergilius.

Et natalicia tandem cum sardoniche albus
Sede legens celsa liquido cum palmate guttur:
Mobile coluerit patranti fractus ocello.
Hic neq; more probō videas nec voce serena
Ingentes trepidare titos: cum carmina lumbum
Intrant: & tremulo scalpuntur vbi intima versu.
Tun vetule auriculis alienis colligis escas?
Auriculis quibus: & dicas cute perditus ohe

quod in oculis lu-
dibundis maxime
cognoscitur. (Lū)
prius. (Colluerit)
idest lauerit. (Gut-
tur mobile) idest
flexibile ad voces
formandas. (Plas-
mate liqido) idest
potione liquida
ad vocem molliē-
dam flectēdamq;

sumpta: dictum est autē plasma a plasino quod est forma. (Hic) idest tūc
cum a poeta recitante talia fiunt. (Videas) videre possis. (Titos inge-
tes) ciues romanos sic dictos a tutando rempub. (Trepidare) idest puri-
tu libidinis titillari. (Cum carmina) idest quia carmina: nam cum coniun-
ctio est causalis hoc in loco. (Intrant lumbum) idest penetrant in ipsam
libidinis sedem. (Et vbi intima scalpuntur) sumptū est ab ijs qui scabiosi
cum sint dulcedine scabendi fruuntur. (Versu tremulo) idest qui voce tre-
mula & infracta in aures auditoris descendit: aut versu tremulo idest titil-
latoze membrorum. (Tun vetule) in ipsum poetam quasi autorem tanti
mali inuehitur: cū presertim senex sit: dicit igitur. (Tun vetule) pro tu ne
o senex: & respicit ad illud quod supra dixit tunc cum ad canicem. (Colligis
escas) idest quæris materiā & fomenta libidinis. Auriculis alienis). i.
vt alios incites in libidine: quod turpius est quā si teipsum incitares. (Au-
riculis quibus) capite cassanti hoc proferendum est: quasi dicat: quæ libe-
tissime huiusmodi illecebras auditurę sunt: vel ad illud referēdū est quod
infra dicturus est: auriculas asini quis non habet: vt sit auriculis quib⁹?
vt intelligas illos esse iudices ineptos: quibus talia deferātur. (Et perdit
tus cure) idest nullo studio habēs cutem pallore ac macie deperditā. (Di-
cas ohe) hoc bacchantiū est: quales se poetę nōnunq; fingūt: hoc est bacchi
numine inflāmatos: vt Horatius obe recenti mens trepidat metu: & Iuue-
nalis: satur est cū dicit Horatius obe. (Quid didicisse) verba sunt poetę qui
laudis cupiditate ductus scribit recitatq; carmina sua: & respōdet ad ea q̃
Persius in illum fecit. (Quid didicisse) subaudi suat me: aut pdest mihi.
(Nisi hoc fermentum) idest hęc mea scientia: q̃ quasi fermentū in massa pa-
nis fecit tumore: ita me cogit in ali quod opus cōponendū erumpere. (Et

Horatius
Iuvenalis
Martialis

caprificus: (sicut caprifici inter iara edificiorum nasci: illaque dissipare. Martialis marmora messale fundit caprificus: et Juvenalis ad que discutienda valent sterilibus mala roborare fidei. (Que semel intus innata est) idest intra vitæ cera mea est gentia: idest scientia acquisita sine fructu gloriæ. (Exierit). i. in publicum prodierit. Nam ut ait Seneca in epistolis: non me vlla res delectabit licet eximia sit et salutaris: quâ mihi vni sciturus sum: si cû bacceptione detur sapientia: ut illam inclusam teneâ: enunciem relicta. (Rupto secore) idest ruptis precordiis quo pacto caprificus cû ex succuris erum: pite discunt sara. (En pallor) verba sunt Persij in ambitiosus hunc poetam: dictusq; illum non recte facere: quia cum sit senex ob eam causam debeat studiis impalescere. (En pallor) sentius idest en poeta pallidus et senex: turpis scilicet causa cur debeat pallere. (O mores) subaudi perditos et corruptos: et cum exclamatione simul et indignatione proferendum Martialis. Martia. dixerat o mores o tempora. Tullius olim sacrilegum strueret cû catilina nefas. (Usq; adeo ne) idest in tantum. (Tuum scire) idest tua scientia. (Nihil est) idest nihil vilitatis aut voluptatis affert tibi. (Nisi alter sciat te scire hoc) subaudi quod scis: cum potius: quemadmodum ab initio dixit: non debeat querere se extra se: neque quid alij sentiant curare. (At pulchrum est) verba sunt poetæ ambitiosi pulchrum inquit est: atq; pro inde appetendum. (Monstrari digito) subaudi pretereuntium: sic Horatius car. quod monstror digito pretereuntium. (Et dicier pro dici ab omnibus. (Nec est) digito me designando hîc est inquit ille: qui opus carmine composuit. (Et pro nihilo pendas) idest nihil estimare debes: (Ten) pro te ne. hoc est opus a te compositum. (Fuisse dictata) idest que pueri preceptoribus reddat. nam cû sit dictare dicere que alij excipiant siue notis: siue ut repetat: dictatum erit quod pueris ediscendum a preceptore propositum est. Juvenalis donec peragat dictata magistrî omnia. (Centum circulatorum) idest puorum: qui cirros: idest crines ad duo de vigesimum annum nutriebat: qui et capillati et criniti et cincti: ex eadē causa dicebantur. (Ecce inter pocula) eos reprehendit: qui in conviviis de poetarum carminibus iudicant: quod synecro non potest fieri: quia ut dicit Horatius: male verum examinat omne cor ruptus iudex. (Ecce romulide). i. romani quorum fuit conditor romulus: quem admodum a cecrope cecropide athenienses dicti sunt. (Saturni) quo tempore minus bene possunt carmina persculare iudicare. (Querunt) inter se disputant

(Poemata dila). i. diuina: aut dereb⁹ dnoꝝ ꝛ herou scripta. Quid narrēt.
quid dicāt ꝛ cōtineāt. (Hic). i. tūc. (Aliqꝫ) ex numero cōtinarū. (Qui lens
Iāthina). i. vestis color violacei: nā ion ē viola. anthos flos. cui⁹ color ve-
stib⁹ in dñicijs nomē dedit: vt iāthinc appellarent. Martia. coccina samo Martiar.
sedonas ꝛ iāthina meche. in sacris litteris vbicūqꝫ est color hyacintin⁹:
emēda tu iāthinus. (Est circa humeros). i. q̄ veste violacea est induct⁹: ac

(Laudant conuſus) & addūt ſuperiorib⁹. (Nō naſcētur nūc violę). i. flores:
vt ſit ſpecies pro genere. (E manib⁹ illis). i. ex ſepulchro dijs manib⁹ ſa-
cro. (Et ex fauilla fortunata) i. deſt ex cinere & oſib⁹ hominis fortunati. ac
ſi dicat deberent profecto naſci. qđ perinde dictū eſt quaſi florū odor per-
ueniret ad mortui ſenſum. Iuuenalis dijs maiorū vmbriſ tenuē & ſine pō-
dere terrā ſpirāteſq; crocos & in vīna ppetuū ver. i. vernos flores. (Rides
ait) inducit Per-

ſius quēpiā qui
poetę illius qui tā
topere laudat par-
teſ tueatur. (Ait)
ille poetę deſenſor.
(Rides) ſcilicet o
Perſi. (Et indul-
ges nimis). i. daſ
operam. (Marib⁹
vncis) i. deſt ſubſā-
nationib⁹ hoc eſt
rōchis noſ ſuſpen-

Laudant conuſuæ: nunc non e manibus illis:
Nunc non e tumulto fortunataq; fauilla
Naſcentur violæ: Rides ait: & nimis vncis
Naribus indulges, an erit qui velle recuſet
Os populi meruiſſe: & cædro digna locutus
Linquere nec ſcōbroſ metuētia carmina nec thus:
Quiſquis eſ o modo quē ex aduerſo dicere feci:
Non ego cum ſcribo: ſi forte quid aptius exit:
Quādo hæc rara auis eſt: ſi quid tamē aptius exit:

Horatius dēdo: vt ait Horatius. naſo ſuſpendis adunco. (An erit) ſubaudi quiſ-
piam. (Qui recuſet) i. deſt neget. (Velle meruiſſe os populi) i. deſt laudeſ
meritas a populo cōſequi. (Et qui locutus digna cædro) i. deſt eternitate:

Martial. cædro enim ſiue cædreleo hoc eſt oleo cædrino perungebātur chartę ne ti-
neis & blattis pertunderētur: aut cariē ſentirent: idq; cædrus præſtat. Mar-

Horatius tialis ad librum ſuum cædro nunc licet ambules perunctus. & Horatius
ſperamus carmina fingi poſſe linſenda cædro. (Linquere) ſubaudi neget
poſt mortem. (Carmina nec metuētia ſcōmbros) piſceſ ſalſoſ ex genere
halecum: qui acetarijs chartis inuoluti vendebantur: in quos uſus dam-

Martial. nabantur chartę inutiliſ. Martialis ad librū ſuum nec ſcōmbriſ tunicas
dabis moleſtas. (Nec thus). i. vnde fiant cuculli: in quib⁹ inuoluit thus.

Martial. Martialis idem: ne thuriſ piperiſ ve ſiſ cuculluſ. eſt autē cuculluſ char-
ta in ſpeciem cuculli formata: hiſ pane dicitur alcataz. (Quiſquis eſ) allo-
quitur illum quem induxit parteſ ambitioſi poetę tuentē. reſpōdetq; ad
illud qđ dixit: an erit qđ velle recuſet: fateturq; ſe nō ab hūanitate alienū:
vt ſi quid recte fecerit: recuſet laudari: ſed qđ nō in eo debet pſtūmi finis be-
nefactorū operū: ſed in rei recte factę cōſcientia. Dicit igitur. (O tu quiſ-
quiſeſ quē feci) i. deſt finxi. (Dicere ex aduerſo) i. deſt mecū diſputantē: ſu-
baudi inſtēde ratloni meę. (Ego nō metuā laudari) i. deſt nō fugio laudeſ.
(Si cū ſcribo) i. deſt aliquod opus cōpono. (Aliquid exit aptius) i. deſt ali-
quod carmē cōcinniuſ & elegantiuſ prouenit. & per parēſim interponit
(Quādo hæc eſt rara auis). i. raro cōtingit aliqd pfectū poſſe fieri in quoſ
uiſ genere: quēadmodū pbenix eſt rara auis aut dign⁹ niger Iuuenaliſ.
rara autē i terris nigroq; ſimillima cigno: deide repetit ſi qđ tñ apti⁹ exit.

Juvenalis. Rara autem in terris nigroque simillima cigno: deinde repetit: si quid tam aptius erit. (Neque enim fibra est mihi cornea). i. non habeo precordia adeo dura: ut non tangar laudis cupiditate: praesertim illa quae virtutem sequitur: tanquam umbra corpus: fibra namque dicitur quae sanies. i. imperfectus sanguis per corpus diffundit: sicut sanguis per venas: spiritus per arterias. huiusmodi fibris de colore dicunt: ubi sunt complures huiusmodi meatus. (Sed

Laudari metuam: neque enim mihi cornea fibra est: (Euge tuum: et belle) aduerbia sunt Sed recti finemque extremumque esse recuso (Euge tuum: & belle. Nam belle hoc excute totum: applaudentis altius poetarum: ut in fra euge poeta: et Martial. Effecte. Martialis. Scribitur in citreis. Calidum scis ponere summe: grauius. cito. nequis. euge. beate. Scis comitem horridulum trita donare lacerna: (Ergo euge tuum: et belle). i. tuas istas

laudes. (Hego esse finem recti et extremum). i. ultimum et summum bonum ad quod omnes tuos labores referre debeas: ac si dicat non in eo constituere debes fructum vigilantiarum tuarum ut ab alijs lauderis: sed ut conscientia recte facti operis fruaris. (Nam excute totum hoc belle). i. examina istas laudes: et est sumptum a saccis: quos excutimus ut sciamus quid intus continetur. (Quid non intus habet?). q. d. plenus est adulatione atque misera ambitione. (Non est hic illas) sensus est in carminibus meis nihil tale est: quod plausus et vulgi acclamationes expectet: quod alij poetarum aucupari solent. (Non est hic illas acci) tale quiddam quale in poemate acci poetarum quod illas hoc est de bello troiano inscribitur. (Ebria veratro). i. plena helleboro quo se purgabatur: qui subtile aliquid opus scripturi erant: hoc se carneades purgavit contra stoticos disputatur. Et non sunt hic elegidia. (Si qua elegidia crudi proceres dictarunt) id est elegiae: nam elegidia diminutivum est ex forma graeca pro parua elegia. (Et proceres) crudos appellat. i. qui propter nimium studium laborantes cruditate stomachi non bene cibos concoquebant. Et non est hic. (Quicquid scribit in citreis lectis). i. in tabellis ex materia citri arboris praeciosae in quibus soli proceres solent scribere. Ex citro autem tabellas praecipue fieri solitas etiam homerus scribit in fabula bellerophontis: quam ad lycoo regem missus est: i. disticho Martialis. Lutea lena est pugillares citrei. secta nisi in te naves essemus ligna tabellas: essemus libyci nobile dentis opus. (Calidum scis) sensus est: non posse fieri ut hic sciat: quod opinione sit apud alios: cum muneribus precoruperit clientem et amicum: qui verum illi dicturi erant. (Scis ponere) scilicet in coena comitis. (Summe calidum) quod salebat ex porce primiparis papillis: res in maximis delictis apud Ro. Martialis. de summe: esse putes nondum summe sic ubere largo effluit et viuo lacte papilla tumet: Et scis donare comitem horridulum id est frigore horrentem. (Lacerna trita) id est veste longo usu-

consumpta. Et postea q̄ id fecisti. (Inquis amo) blādiētis est sicut e amo
Martial. bo. Martialis dic verū mihi marce dic amabo nil est quod magis audiam
libenter: vero verus ergo quid sit audi: verū attice non libenter audis: to
cito mihi verum de me: idest de carminibus meis. (Quipote) idest quomo
do est possibile dici tibi verum: cum amicos p̄corruperis. (Tus dicā) sub
audi verū ego qui non sum corruptus tuis muneribus. (Nugaris) idest
nugas agis: hoc ē
nihil: nā illud est
nugari. (Cū ocal
ue) idest o senex:
vt supra tum vetu
le. (Aqualiculus
pinguis) idest ven
ter i quem sordes
confluunt: sed hic
pro ventris abdo
mine ponit. (Ex
tet). i. promineat
z protendatur tibi. (Sesquipede) idest pede z dimidio: vt sesquimensis
sesquimodius: vnde z sesquialtera proportio arithmetica dicta: quod al
quis numerus contineat alium z eius dimidium: vt sex: quatuor: z duo.
z protendatur tibi. (Propenso) idest propendenti: z alludit ad illud quod Plinius in histo
ria naturali scribit: minus ingentifos esse quibus venter est pinguis. (O
tane) sensus est: miseri sunt homines qui sic decipiuntur ab ijs qui illos de
buerant veritatis admonere: cum absentes z post tergum ab alijs irridei
tur: ianus autē foelix qui in occipito quoq; habet oculos: neq; illi possit
illudi. (O tane) subaudite appello foelicē. (Quem nulla ciconia) idest ma
nus formata in speciem ciconie. (P̄nsit) idest tundit z percutit: nā p̄niti
re apud antiquissimos erat pistillo frumenta in mortarijs contundere: vt
ex ea farina pulres facerent: postea vero pinsere ad panis faciendi ratio
nem translatus est. (A tergo) ab occipitio fieri ijs quos illudimus: per
quos intelligimus eos qui nō curant quid/ de se absentibus/ dicat. (Nec
man⁹ mobilis). i. a tergo quoq; agitata. (Imitata est auriculas albas). i.
asininas q̄ pilos habēt albos in parte interiori: vnde Oul. xi. meta. de m
da cui apollo aures asininas dedit: villisq; albētibus implet: instabilisq;
illas fecit z dat posse moueri. (Nec tantū lingue) subaudi exerce. p̄fertur
tibi a tergo. Quātū can⁹ appula sitit idest quātū in siti canis appula lin
guam exerit. Apulā nāq; siticulosam appellat Hora. hoc est in aquosam
z aquis carētē. (Tos o patricius) sed esto inq̄t alij versent in hoc errore:
atq; sui ignorantia. o vos sanguis patricius: idest vos romani qui originē
a patrib⁹ hoc est senatorib⁹ trahitis: z est notari⁹ p̄ vocatiuo: vt Vergi
vi. ēsi. Sanguis meus (quos ē fas viuere). i. immortales ēē. (Occipiti ceco) qua
ne possit) idest subsannationi q̄ post tergū vobis sit. (Occipiti ceco) qua

Plinius.

Ouidius.

Horatius.

Vergilius.

si dicat. cum in occipito oculos non habeas: prout de te ne post tergum
hoc est absentib⁹ vobis detrahatur. (Quis populi) verba sunt poetarum
bitiosi cōsulentis amicū: quid populus de illo sentiat. Quis populi ser-
mo est scilicet de me? (Quis enim) respondet amic⁹ adulator. Quis enim
subaudi esse debet sermo de te: nisi id qd est scilicet. (Carmina) tua. (Hūc
denūm fluere) id est facilia esse: cum ante hac omnium aliorū poetarū

Quis populi sermo ē: quis em̄ nisi carmina molli
Nunc denūm numero fluere: vt per læue seueros
Effundat iunctura vngues. scit tendere versum
Non secus: ac si oculo rubricam dirigit vno.
Sive opus in mores. in luxum. in prandia regum:
Dicere res grandes nostro dat musa poetæ.
Ecce modo heroas sensus afferre videmus:
Nugari solitos græce: nec ponere lucum

fuerint dura. (nūc
molli) id est versu
facili ⁊ suavi: ⁊ vt
ostendat carminis
equalitatē ⁊ pul-
chrā deductionē:
vititur duab⁹ trās-
lationibus: altera
quæ sumpta est a
marmorarijs: qui
excudunt qdratq;
lapides ad amul-

sum: ita vt iunctura non appareat ideo dicit. (Et iunctura) id est verborū
coagmentatio. (Effundat) id est nō aimitrat. (Vngues seueros) id est quā-
tumuis rigidos ⁊ acutos. (Per læue) id est per iuncturam in qua non est ri-
ma: aut quicquam hians aut prominens. Læue enim per disphibonon
planum tersumq; significat. (Scit tendere versum.) Altera translatione
vititur sumpta a fabris lignarijs. ⁊ sunt verba adulatoris. Jam non ad
ipsum poetam ambitiosum sed ad alios de illo. Nam a secunda persona
transiit ad tertiam. (Scit tendere versum) id est dirigere ⁊ ordinare. (Nō
secus) id est non aliter. (Ac si dirigit rubricam) id est lignum ad rubicē li-
neam. (Vno oculo) id enim fabrilignartij faciunt: vt explorent an materia
sit recta. (Sive opus.) Quid est. (Musa dat nostro poetæ dicere res gran-
des) scilicet in stilo ⁊ in materia. (Sive opus) subaudi illius sit. (In mo-
res. in luxum) quod vtrumq; ad poetam satyricum pertinet. (In prandia
regum) forte ad tragoediā de atreo ⁊ thyeste alludit: de qua infra in quin-
ta satyra si quibus aut progne: aut si quibus olla thyeste feruebit. (Ecce
modo) in eos poetas inuehitur: qui cum parua nesciant describere: res
magnas ⁊ herofcas aggrediuntur: inferentes quēdam græca suo poema-
ti: quemadmodum Ausonius frequenter. Martialis ⁊ Iuuenalis raro.
(Ecce) inquit. (Videmus) modo quosdam poetas. (Solitos nugari græ-
ce) id est qui græca quēdam verba ⁊ sententias suis carminibus inserunt.
aut græci. id est ad morem græcorum. (Afferre sensus heroas) id est senten-
tias carmini herofco convenientes. (Rec artifices) id est peritos. (Pone-
re) i. ad describēdum. (Lucum. i. siluam aliquam sacram. Nam lucu sem-
per sequit cōsecratio: etiā in sacris literis. Horatius in poetria purpure
late q̄ splēdeat yn⁹ ⁊ alter assuit pānus; cū lucus ⁊ ara dīanę describitur.)

Ausonius
Martialis
Iuuenalis.

Horatius

(nec arduos ponere rus iaturum) idest omnibus refertum quæ ex agro
provenit. (Ubi) idest in quo rure siue ruris villa. (Sunt corbes) exceptio
rit messium et vuarum. (Et focus) locus ubi acceditur ignis. (Et porci) at
tiles scilicet et cohortales. (Et palilia) festa palis de quibus pastorum: in quibus
ut historici tradunt Roma condita est: hoc est quemadmodum dicit Ovi-
dius in quarto fastorum decimo kalendas maias. (Fumosa foeno) quia pa-

Quidius.

stores in festis de
palis: ex foeno py-
ras faciebant: il-
lasque transilebant.
Quidius. moxque
per ardentes stipu-
les crepitantes acer-
uos transicias cele-
sti strenua mem-

Artifices: nec rus saturum laudare: ubi corbes.

Et focus. & porci. & fumosa palilia foeno:

Vnde remus: sulcoque terens dentalia quinti:

Quem trepida ante boues dictator induit vxor:

Et tua aratra domum lictor tulit. Euge poeta.

Est nunc bryseus quem venosus liber acci-

Sunt quos pacuvius: & verrucosa moretur

Tibullus.

bra pede. et Tibul-

lus ille levis stipule solemnes potus acervos accendit: flamas transiletque
sacras. (Unde) idest a quo rure siue palibus: remus filius martis ex illa si-
lia gemellus cum romulo fuit: ac per hoc signat omnem nobilitatem romanam
ex pastoribus fuisse propagatam. (Et tu o quinti) subaudi fuisse. Sic fuit. L.
quintus cincinnatus: qui dictator. Q. minutium consulem in algido mense
oblessum a volcibus expulsum: quo negotio intra xvj. dies confecto ad rem-
rusticam rediit. (Terens dentalia sulco) idest atterens vomerem arando qui
in aratro dentali aptatur: vnde et seranus cognominatus est. quoniam quo
tempore venit illi nuncius quod erat creatus dictator: serebat agrum. Vergilius.
vj. æn. et te sulco serane seret. (Cum) idest quo tempore. (Uxor) ea cerellia
vocabatur. Sidonius apollinaris est autor si te inquit tantum cincinnati dicta-
toris vita delectat: cerellia ducto quam boues iugat. (Trepida. i. festina. Induit
dictaturam) .i. insignia dictatoris. (an boues) quibus iugis arabat. (Et lictor)
.i. viator: qui attulit illi nuncium dictature. (Tulit domum tua aratra) .i. retulit
in domum tuam: cum neque famulum neque servum haberet. erant autem lictores qui
preferrebant insignia magistratum. (Euge poeta) cum ironia legendum est. q.
d. ego nescio cur debeas poetæ nomine gaudere: cum nihil tale describere scias.
(Est nunc bryseus) eos reprehendit qui admirantur poetas antiquissimos eosdem
imitantur: cum recentiores contemnant. (Est nunc) subaudi aliquis. (Quem li-
ber venosus) idest turgidus et inflatus: quod in carmine vitiosum est. (Ecce) p-
acti poetæ antiquissimis qui iam inter obsoletos computantur (et) pete ab inferiori-
bus. (Moretur) idest detineat. i. sunt qui illum admittunt: nam ea que mira-
mur detinent nos. (Bryseus) a baccho qui dicitur bryseus cognominatus. poetæ
autem in tutela bacchi et apollinis sunt. (Sunt) etiam subaudi quos Pacuvius
poeta etiam antiquissimus scriptor tragoediarum ex brudusio tralie vrbis.
(Et antiope verrucosa) .i. tragoedia Pacuvii que inscribitur antiope ceta-
turque a Licerone in primo de finibus. et a Putschiano: et Marcello complu-

Vergilius.

Sido. apol.

Pacuvius.

ribus in locis quam verrucosam appellauit. idest asperam et inaequalem: quod ad poematis vituperationem spectat: sicut e contrario molle atque ductum carmen ad laudem. Fuit autem antiopa nictes regis lesbiorum filia: ex qua cum Juppiter zeihum et amphionem procreasset: a lyco eius coniuge atque Thebanorum rege repudiata est: atque in illius locum dirce superinducta. quae cum diu antiopam in suspicionem pellicatus verasset:

Cicero.
piscianus.
Marcellus

Antiopa ærumnis cor luctificabile fulta.
Hos pueris monitus patres infundere lippos
Cū videas: queris ne vnde hæc sartago loquedi
Venerit in linguas: vnde istud dedecus: in quo
Trossulus exultat tibi per subsellia læuis?
Nonne pudet capiti non posse pericula cano
Pellere: quin tepidū hoc optes audire decenter?
Fur es ait pedio. pedius quid? crimina rasi.

tandem a gemellis: quos ex ioue antiopa pepererat in vltione matris equis indo-mitis alligata atque distracta est. (Fulta cor luctificabile) idest habens cor luctuosum solum et sustetatum. (Ærum-

nus). i. laboribus: quos sub pellice passa est. hic versus autem est Pacuuij, aut ex illius verbis format: a Persio vero nunc interpositus: ut ostendat Pacuuij duriciam vastitatemque in carmine. (Hos pueris) sensus est cum filij patres audiant poetarum veterum carmina laudantes: et ipsi quoque talia admirantur: talesque euadere laborant. (Cum videas patres lippos) idest in iudicando de authoribus cecos. (Infundere hos monitus) idest instillare talia precepta. (Pueris) idest filiis suis. (Queris ne?) quasi dicat non est necesse querere: cum ratio sit in promptu. (Hæc sartago loquendi) idest lingue stridor: qualis ex sartagine cum aliquid frigitur sonat. (Venerit in linguas) idest in sermonem filiorum. (Et istud dedecus) idest ignominiosum et turpe dicendi genus. (In quo trossulus) idest equus romanus. hoc est ordo equestris. nam equites aliquando sunt trossuli appellati a trossulo thursiæ oppido expugnato. author est Plinius libro trigesimo tertio naturalis historie. (Læuis) glaber et depilatus. significat autem illos esse viros molles et effeminatos quibus talia placent. (Exultat tibi) idest applaudit et fauet tibi clamoribus. (Per subsellia in quibus auditores sedent poeta recitante. Iuuenalis. sed cum fregit subsellia ver- su. (Nil ne pudet) sensus est: cum sis senex non pudet te esse incautum et imprudentem: ut nescias quid sequi aut vitare debeas? (Nil ne pudet?) quasi dicat pudendum est in sene presertim: nam in puero veniam meretur hic error. (Non posse pellere pericula) idest rem in qua de fame periculo agitur. (Capiti cano) idest a capite senili. (Quin optes) idest quod non optes. (Audire hoc deceter) idest has adulatorum et applaudentium tibi voces. sunt autem applaudendi aduerbia decenter. euge. belle. et apud Martialem sophos. (Tepidum decenter) idest laudes frigidas quippe quæ

Pacuuius

Plinius

Iuuenalis

Martialis

non respondēt meritis tuis verēq; virtuti. (Sur es ait pedio) supra in poetarum: nunc in eos inuebitur: qui in causis iudicialibus omissis probationibus et argumentis in quibus tota victorie causa consistit: conferunt se ad exornationes atq; figuras: et quos appellat colores rhetoricos. (Ait) subaudi accusator. (Pedio) quem furti accusat. nam constat pedium quemdam sub nerone a cyrenensibus furti vel potius sacrilegij accusatū. (Pedius quid) subaudi respondet ad hanc accusationē. (Crimina rasis) verba sunt adulantis pedio: aut illum apud ceteros laudantis. (Librat crimina)

Id est pedio crimina

Antitheton.

na obiecta rependit et confutat. (In antithetis rasis) id est figuris et exornationibus puris. nam antitheton quod interpretatur contrapositum figura est qua contraria inter se opponuntur. vt dies nocti. lux tenebris. pedius inquam. (Doctus posuisse figuras) cum potius argumentis se debuerit defendere. (Laudatur) scilicet is qui se ita defendit. (Bellus hoc) subaudi est et pulchre dictum. (Bellum hoc) cum indignatione profertur dum est. nam trascitur incandescitq; Persius in eum: qui tam impudenter assentatur. itaq; illius verba iterum repetit. (An romule ceues) id est Romane. nam primum pro derisuto posuit. (Ceues) id est adularis est autem proprie ceuere in viris quod crissare in feminis: hoc est cum eunt nates moritare. sed quia canes cum adulantur: clunes movent et cadam: accepit ceuere pro adulari. (Men moueat) laudabat adulator ambitiosa oratoris ornamenta: nunc dicit se non magis moueri ad misericordiam posse bulusmodi oratione: quam si naufragus multis et compositis verbis emendicaret stipem. (Si naufragus cantet assem) id est cantando mendicet. hoc est premeditatis precibus misericordiam querens. (Men moueat) pro me ne flectet ad misericordiam. (Et protulerim illi assem?) quasi dicat neq; me mouebit neq; illi assem dabo: quia qui huiusmodi oratione utitur non dolet: et quemadmodum in poetica Horatius scribit: si vis me flere dolendum est primum ipsi tibi. (Et cum portas pictum in trabe fracta) id est in tabula in qua naufragium euasisti. (Ex humero) id est in tabella picta ex humero pendente. (Cantas) id est perorabis. Inde est ac si cātares: quia nihil opus ad misericordiam mouerem. (Uerū pro sed.) Qui uolet incuruas me querela id est inclinare me ad commissam rationē sua infelicitate. (Non plorabit) id est plorando narrabit. (Paratum nocte) id est premeditatum nocte besterna. hoc est et arte rhetorica precepitur ne oratio videatur elaborata. sed si quid tale sit: lateat artificium.

Horatius.

Iuuenalis.

(Sed numeris) diceret quisquam in excusationem poetarum: quos pau-
loante Persius de duricia reprehendebat: nō nihil est o Persi qđ de poe-
tis dicebas: sed i hoc sunt laudādi quod. (Futura est abdita) idest abscon-
dita & quę oculis p̄cipi non possit & p̄stat in translatione illius quod su-
pra dixit: vt p̄ leue seueros effundat iuctura vngues. (Numeris crudis)
idest verbis siue pedib⁹ quos ego fateor esse crudos. Ad quod respōdet

Sed numeris decor est: & iunctura abdita crudis.
Claudere sic versum didicit: berecynthius atys.
Et qui ceruleum dirimebat nereia delphin.
Sic costam longo subduximus apennino.
Arma virū: nōne hoc spumosus & cortice pigui?

Persius dicens.
Immo. (Didicit
claudere versum.
sic) et subdit car-
mina alicui⁹ poe-
tę sui tēporis: est
aut claudere ver-
sum qualibuscun-
q; verbis: adhibi-
ta tantum syllā

barum quantitate versum componere. Horatius p̄l. sermonum neq;
enim concludere versum dixeris esse satis. (Berecynthius atys) clausula
est vt diximus alicui⁹ inepti poetę. Fuit autem atys puer: quem cybele
Deorum mater in delicijs habuit: quem cum deprehendisset in sangariti
de nymp̄ha furore immisso sibi ipsi genitalia secuit: vnde est deū matris
sacerdotū origo. Berecynthius autem a berecyntho monte & vbe p̄xygie
vbi peculiariter cybelle colebat atys dicitur. (Et qui ceruleū) hoc quoq;
carmen alicui⁹ poetę reprehēdit. Loquitur autem fortasse de delphino:
qui arionē metymneum seruauit: aut de delphino qui nuptias neptun
et amphitrites cōciliauit: ex secundo libro fastorū Quidij. (Dirimebat)
idest natans sulcabat. (Nereia ceruleum) idest mare cuius color est ceru-
leus. (Sic costam) & hoc alterius siue eiusdē poetę carmē est in quo dice-
batur: quo pacto ex apennino abscissa est pars quę in siciliam insulam re-
cessit: qđ omnes poetę hystorici atq; cosmographi p̄dicant. (Subdux-
imus costam) idest poetę nostridicunt subductam fuisse costam: hoc est la-
tus. (Apennino longo). idest qui ab alpihus ad r̄egijū brutiorum vibem
per mediā Italiam quasi dorsum quoddam porrigitur quod tractus spa-
cium continet ad quingēta milia passuum. (Sic) sic autē dixit: idest parti
ineptia. (Arma virum) satis licēter Persius in Vergilij carmen inuehi-
tur: vt inflatum nimis: et a quo multum possit detrahi: nec mirum si ne
Vergilio quidem parcat: cum satyrici propriū sit: vt dum risum excutiat:
non hic cuiquam parcat amico. (Nonne hoc spumosum) idest inflatum
& inane quasi spuma. (Et vt ramale vetus?) sunt aut ramalia rami inu-
tiles ex arbore decisi. Quidius octauo metamorphoseos multitudasq; fa-
ces ramaliaq; arida tecto detulit. (Cortice pigui) idest crassi cortitis. (Lo-
cium) idest reosridum et atiquum: vnde recocti dicuntur qui nimio vsu

Horatius

Quidius.

Theodo-
rus gaza. obcalluerunt. (In subere prægrandi) arbore crassissimæ corticis: quæ a græ-
Horati. cis halipheus dicitur. Theodorus gaza falsi corticem interpretatur: habet
Plinius. enim corticem quasi nitri aut sulfuginis ericcare. Sunt qui legant pro præ-
 grandi ve grandi auctoritate porphyzionis citantis hunc versum in pri-
 mo libro sermonum Horatii: sed quod exponit ve grandi pro nõ grandi:
 non placet: nam et si Plinius hanc arborem minimam esse dicit: hoc dicit cõpa-
 ratione ad alias
 glândiferas sed in
 suo genere intelli-
 git Persius val-
 de grandem: ac si
 dicat antiquam nam
 ve pericula modo
 auget modo mi-
 nuit: quid quod et su-
 ber alias glândi-
 feras aut superat aut exequat etiam Plinii auctoritate: suberis inquit
 cortex tantum in fructu præcrassus ac renascens: atque etiam in denos pedes
 vndique explanatus. (Quidnam igitur). Sensus est: nulla ratio est cum carmina
 ipsa cruda sint et dura: qualia sunt quæ sequuntur quattuor: cur debeant mol-
 liter et delicate pronuntiari. (Quid nam igitur) idest cur nam. (Legendum
 est) idest legere oportet carmina quæ sequuntur. (Tenerum) pro tenere et de-
 licate. (Et ceruice laxa) idest flexa ad vocem extenuandam. (Torus mimal-
 loneis) cuiuslibet poetæ sunt hi versus dum profecto et turgidi sunt: descri-
 buntur autem in illis sacra bacchi. (Impleunt) subaudi bacchi comites et
 sacerdotis. (Cornua torua) idest terribilia siue sint cornua in buccinas for-
 mata siue tubæ flexi eris: ut dicit Quidius quarum erat usus in sacris bac-
 chi. Juuenalis et cornu pariter vinoque ferunt menades. (Bombis) sonis
 nomine tracto ex sono tubarum. (Mimalloneis) idest baccharum quæ mi-
 malloneque dicuntur ab imitando. Quidius de arte. ecce mimallonides spar-
 sis per terga capillis. (Et bassaris) baccha idest bacchi sacerdos dicta a
 bassareo: quod est unum ex bacchi nominibus. (Ablatura caput sectum) pro
 secundum et amputandum. (Titulo superbo) videtur tangere fabulam de
 agave: quæ per furorem in sacris bacchi filio pertheo caput auulsi: putans
 esse virulum: aut sicut Quidius. iij. metamor. scribit. aprium auulsum inquit
 caput digitis complexa cruentis clamatio comites: superbum autem ap-
 pellauit: quia pertheus bacchi sacra contempsit. (Et menas) sacerdos item
 bacchi. (Flexura lyncem) idest currum bacchi quæ lynces tigresque trahunt:
 quæ animalia in bacchi tutela sunt. (Corymbis) idest hederis quibus pro-
 lus utitur: nam corymbi sunt hederarum racemi. (Ingeminat eulon) idest
 repetit nomen bacchi: quod interpretatur bonus filius. (Echo reparabi-
 lis). i. vocis repulsio: et repetit et reparat voces semel ex ore emissas. (As-
 sonat). i. ad voces baccharum resonat. Echus fabula ex. iij. meta. pereda est

Ut ramale vetus prægrandi subere coctum:
 Quid nam igitur tenerum: ac laxa ceruice legendum est:
 Torua mimalloneis impleunt cornua bombis.
 Et raptum vitulo caput ablatura superbo
 Bassaris: & lyncem menas flexura corymbis.
 Eulon ingeminat: reparabilis assonat echo.

Plinius. feras aut superat aut exequat etiam Plinii auctoritate: suberis inquit
 cortex tantum in fructu præcrassus ac renascens: atque etiam in denos pedes
 vndique explanatus. (Quidnam igitur). Sensus est: nulla ratio est cum carmina
 ipsa cruda sint et dura: qualia sunt quæ sequuntur quattuor: cur debeant mol-
 liter et delicate pronuntiari. (Quid nam igitur) idest cur nam. (Legendum
 est) idest legere oportet carmina quæ sequuntur. (Tenerum) pro tenere et de-
 licate. (Et ceruice laxa) idest flexa ad vocem extenuandam. (Torus mimal-
 loneis) cuiuslibet poetæ sunt hi versus dum profecto et turgidi sunt: descri-
 buntur autem in illis sacra bacchi. (Impleunt) subaudi bacchi comites et
 sacerdotis. (Cornua torua) idest terribilia siue sint cornua in buccinas for-
 mata siue tubæ flexi eris: ut dicit Quidius quarum erat usus in sacris bac-
 chi. Juuenalis et cornu pariter vinoque ferunt menades. (Bombis) sonis
 nomine tracto ex sono tubarum. (Mimalloneis) idest baccharum quæ mi-
 malloneque dicuntur ab imitando. Quidius de arte. ecce mimallonides spar-
 sis per terga capillis. (Et bassaris) baccha idest bacchi sacerdos dicta a
 bassareo: quod est unum ex bacchi nominibus. (Ablatura caput sectum) pro
 secundum et amputandum. (Titulo superbo) videtur tangere fabulam de
 agave: quæ per furorem in sacris bacchi filio pertheo caput auulsi: putans
 esse virulum: aut sicut Quidius. iij. metamor. scribit. aprium auulsum inquit
 caput digitis complexa cruentis clamatio comites: superbum autem ap-
 pellauit: quia pertheus bacchi sacra contempsit. (Et menas) sacerdos item
 bacchi. (Flexura lyncem) idest currum bacchi quæ lynces tigresque trahunt:
 quæ animalia in bacchi tutela sunt. (Corymbis) idest hederis quibus pro-
 lus utitur: nam corymbi sunt hederarum racemi. (Ingeminat eulon) idest
 repetit nomen bacchi: quod interpretatur bonus filius. (Echo reparabi-
 lis). i. vocis repulsio: et repetit et reparat voces semel ex ore emissas. (As-
 sonat). i. ad voces baccharum resonat. Echus fabula ex. iij. meta. pereda est

(Hec fiet) idest tales versus fracta et parum virili voce pronuntiarent?
(Si vlla vena testiculi paterni) idest virilitatis a patre acceptę. (Viuere
in nobis). i. vigeret. q. d. nunquā id facerem. (Hoc de lumbe) idest opus
eneruatum et sine viribus: quēadmodum animalia lumbifragio delum-
bata. (Hatat) idest voluitur et satur. (In labris et summa salua) quę ne-
cessaria est ad temperanda organa plectraque lingue. (Et menas et atys)

.i. fabule de bac-
cho et cybele: in q
bus crebra sit mē-
tio de menade et
aty: aut cuz venit
pronūciando ad
hec ipsa nomina.
(Est i vdo) .i. ver-
sat in ore humi:
do: vnde Vergili^o

Hec fierent: si testiculi vena vlla paterni
Viuere in nobis: summa de lumbe salua
Hoc natat in labris: & in vdo est menas atys.
Nec pluteum cedit: nec demorfos sapit vngues.
Sed quid opus teneras mordaci radere vero
Auriculas: vide sis: ne maiorum tibi forte
Limina frigescant. sonat hic de nare canina

vocem vdam appellauit. (Hec pluteū cedit) carmē quod tā opere lauda-
tur: quodq; tā molli ac tenera voce profertur: quale sit ostendit dicens q
nec cedit pluteū: idest non percutit armarium vbi libri reponuntur: et cui
scriptores incūbunt: solent enim qui componunt aliquid ex ingenio suo:
si illis ex sententia res nō succurrunt: impingere chartas et allidere scri-
ptis. terre. parietis: quod est signū maxime curę ac diligētie. Sed hoc car-
men cū fieret nihil tale est passus. (Hec sapit vngues demorfos) idest nō
p̄ se fert diligentiam emendationis: solent enim poetę cogitabundi vn-
gues rodere: barbā fricare: caput scalpere: et res huiusmodi facere qbus
significatur vni tantū componendi carminis studio esse intentos. (Horat-
ius et in versu faciendo sepe caput scaberet: viuos et roderet vngues.
(Sed quid opus) tam inde ab initio operis dubitare cepit. (Persi^o an sa-
tyram scriberet: nunc vero ad eandem inconstantiam redit: sed tamen in
eo perstat: vt satyram scribat. Dicit igitur ad seipsum loquēs: aut monito-
rem suū inducit secum loquentem. (Sed quid opus) idest quę necessitas
cogit te? (Radere) idest p̄stringere et tollare: vt infra pallētes radere mo-
res doctus. (Auriculas teneras) idest hominum effeminatorum mores
quorum reprehensionem non libenter audiunt. (Clero mordaci) idest ve-
ritate: quę amara est et pungit: vt infra mordaci lotus aceto. (Vide sis)
idest caue si vis. sis enim in si vis resolutus apud comicos sepe quemad-
modum capsis in cape si vis Licerone Quintilianosq; authoribus. (He li-
mina maiorum) idest potentiorum quos tu carminibus insectaris. (Fri-
gescant tibi) idest sint tibi frigida et mortifera. (Horatius secundo sermo-
num. maiorum ne quis amicus frigore te feriat .i. morte quę ab effectu
frigida est. Vergilius quarto gneidos. et cum frigida mors anima subdu-
xerit artus. (Hic) idest in satyra quam scribis. (Littera sonat de nare ca-
nina) idest r. littera frequēs est: quam ringentes canes exprimunt: quorū

Horati^o.

Licero.
Quintilia.
Horati^o.
Vergili^o.

est propriū rixari. significat autem non posse fieri quin scriptores satyrarum rixentur cum illis quos offendunt suis carminibus. (Per me equidem) perterritus his cōminationibus Persius: dicit se nolle in quēpiam scribere. (Per me equidē inquit) idest quātū ad me attinet. (Protrahens) idest deinceps. (Omnia sint alba) idest nemo infamia denigretur a me. sicut e contrario nigra dicunt vitiosa. sic infra. quęq; sequēda forēt

z quę vitanda vitissim: illa prius creta morheccar bone noranda. (Nil moror) idest nil amplius hac de re delibero. (Euge) sibipssi fauet: quod tale consilium cepcrit

Lettera. per me equidē sint omnia protinus alba. Nil moror. euge: oēs etenī bene miræ eritis res. Hoc tuuat. hīc inquis veto quisquā faxit oletū: Pingē duos angues. pueri locus est facer. extra Meite. discedo. Secuit lucillius vrbem: Te lupe. te muti. & genuinum fregit in illis.

de non scribenda satyra. (Omnes etenim) sensus est omnia quę paulo ante reprehendere volebam iam volo admirari z laudare. (Etenim vos omnes res eritis mirę) idest admirabiles z laudandę. ac si dicat: iam nō quicquē illis detrahā. quin potius illas laudib⁹ prosequar. (Hoc tuuat) idest delectat me facere: an potius vos o romani audire. (Hic inq; ad monitorē snū dicit Persius tā consiliū tuū sequor. z repetit illi verba dicēs (Inquis). i. dicis mihi o monitor. (Ego veto quisquā faxit oletū). i. rē olidam z fetidā. hoc est sterco siue vinā. Et est pprie oletū locus in quo excrementa corporis deponim⁹. quod z olenticetū dicit. (Hic) idest in loco sacro. est namq; sensus: vitia hoīm quę satyrę materiā prębēt: quasi rem sacram non esse tangendam ab homine pphano: z sumit trāslationem a locis sacris: in quibus ponebant signa quędam consecratiōis ne prophanarent. (Pingē duos angues) per quod itelligimus locū esse genio consecratū: qui sub anguis specie plerumq; visebatur. Vergilius. v. eneidos. incertus gentumve loci/ famulūve parentis esse putet. (Opueri) z hęc quoq; inscriptio pictis anguib⁹ addēda est (Opueri meite extra) subaudi hūc locum: quia (Sacer est) sic z nostro seculo fit: vt imago diuis Antonij aut crucis dominicę pinguatur iis in locis vbi oletum fieri vetamus. (Discedo) verbū est Persij dicentis se velle sequi consiliū monitoris ne faciat oletū in loco sacro. idest ne scribat satyrā: in qua hominū vitas sit ptaminatur. (Secuit lucillius) pro altera parte ppositę delibe-

rationis exēplo Lucillij z Horatij dicit se velle omnino satyrā scribere. (Lucillius) q̄ prim⁹ vt dixim⁹ apud latinos satyrā scripsit. (Secuit vrbē) idest romanos diceretis: salib⁹ suis carpsit z laceravit. (Te lupe: te muti) subaudi in primis secuit. nā in lupū quēdā z mutiū p̄cipue inuectus est lucillius de quib⁹ Hora. ij. ser. primores populi arripuit ppliq; tributim. z de lupo famosissq; lupo coopertoverb⁹. de mutio Iuuenalis. qd refert

Vergili⁹.

Lucillij p
m⁹ apd la
tinos saty
rā inuenit
Horatius
Iuuenal.

dictis ignoscat mutus an nō? (Et fregit genuinū) dentē illū in ordine nouissimū nouissimeq; natū quē sapiētē molarē hispani vocāt. (In illis). i. in illorū moris hoc est reprehensione z est sumptum a canibus. (Flaccus) Horatius poeta cognomēto flaccus. (Claser). i. acer z ingeniosus. (Lāgit omne vitū) idest notat. (Amico ridenti) idest inter ridendum locandūq;. (Et admissus) idest receptus z audit. (Ludit circum p̄cordia)

Horatius

Omne vafer vitium ridenti flaccus amico
Tangit: & admissus circum p̄cordia ludit
Callidus excusso populū suspendere naso:
Men mutire nefas: nec clā: nec cum scrobe: nusq;
Hic tamen infodiam, vidi vidi ipse libelle.
Aurículas asini quis nō habet: hoc ego opertum
Hoc ridere meum tam nil nulla tibi vendo
Ilīade. Audaci quicumq; afflate cratino

idest locatur z salibus suis victorū amici cōscientiā tangit Horatius inquam. (Callidus) idest astutus et gnarus. (Suspendere populū) idest subfannare et deridere. (Naso excusso) idest crispanti z in sanam corrugato.

Horatius

Horatius primo sermone. Naso suspendis addico: est autem suspendere hoc in loco quasi confusum quempiam reddere. (Men mutire nefas) sensus est: licuit Lucillio urbem secare. licuit Horatio populū suspendere: z nō licebit mihi saltem mutire: hoc est murmurare. (Nec clam) idest secreto subaudi mutire z loqui. (Neq; cum scrobe) hoc ex mīde fabula tractum est: cui apollo cum aures in aurículas asininas porrexisset propterea quod in certamine cantus inter se z mar syam puerse iudicasset: tonfor qui id prius animaduverterat neq; ausus esset p̄fari: facto in solitudine scrobe in eum quē viderat immurmuravit dicens: aurículas asini mīda rex habet. (Nusquam) subaudi mutire fas est: (Hic tamen infodiam) idest scrobem siue fossam factam sicut tōfor ille. (Libelle) cum libello suo loquitur quādoquidem cū alijs non audet. (Ego ipse vidi vidi) magnāz emphasim habet: quasi dicat nō ab alijs audiui: sed ego ipse his oculis vidi: quid autē viderit ipse ostendit dicens. (Aurículas asini quis non habet) idest quis non ita iudicat de carminibus: sicut mīdas de cantu. (Hoc ego opertum) sensus est: ego non cōmutarem hoc opus meum ilīade accij. de q̄ supra dixi: nō est hic ilīas accij ebria veratro: dicit ergo (Non vendo) idest nolim commutare. (Ilīade) idest illo opere tali qualis fuit accij ilīas. (Hoc meum ridere opertum) idest hunc meum risum cum libello meo secretum. (Tam nil) idest tam parui p̄cij opus: vel potius nihili. (Audaci) qualem lectorem sui operis velit ostendit p̄teritus: eum videlicet qui callet scōmata. dicitia z sales scriptorum comedie p̄scē apud grēcos: quos in saryra latina imitatus est: vt diximus lucilius: dicēte Horatio in primo ser. Eupolis atq; cratin² aristophanesq;

Horatius

Horatius

Satyra.

poetę atq; alij quorū comēdia pisca virozū est: z sequit̃ hinc omnis pen-
det lucilius hosce securus: nā eos q̃ tales locos nō sentiūt: quasi tardos
ingento a suis opis lectione excludit: dicit igit. **Lector.** (Quicūq; afflate)
idest afflat⁹: hoc est inspirat⁹: nā vocatiu⁹ est p nominatiuo. (Eratio au-
dact) idest qui audacter in comēdia pisca hominum vitia insectatus est.
(**Palles**) idest vsq; ad pallore studiose legis. (Eupolidē iratum) scripto-
rem item comē-
dię pisce vitij i-
fensuz. (Cum se-
ne pregrandi) .i.
cum aristophane
scriptore q̃q; pi-
sce comēdię: qui
fuit magnę au-
ritatis vir. (Aspi-
ce et hęc) .i. mea
scripta. Et si au-
des aliquid deco-

Iratum eupolidem pregrandi cum sene palles:
Aspice & hęc: si forte aliquid decoctius audes:
Vnde vaporata lector mihi ferueat aure:
Non hic qui in crepidas graſorum ludere gessit
Sordidus: & lusco qui possit dicere lusce
Sese aliquē credens: italo quod honore supinus
Fregerit heminas areti ædilis iniquas.
Nec qui abaci numeros & secto in puluere metas

ctius) idest pfectius z elimati⁹: subaudi legere. (Inde) idest ex eo opere.
Legitur vnde idest ex quo opere. (Lector ferueat mihi) scilicet tā illoꝝ
lectione concalesfactus veniat ad opus meū legendum. (Vaporata aure)
idest calefacta. (Non hic qui sordidus) idest ingento tardus tum ad locā-
dum tum ad aliorū locos sentiendum. (Gessit ludere in crepidas graſo-
rum) idest cupit gręcos deridere ppter ea qđ certo crepidarū siue soleaz
grę romanis insueto vtant̃. (Et qui possit dicere lusco) .i. et q̃ altero oculo
lo caret. (Lusco) qui locus frigid⁹ atq; plane insulsus est: z quo nemo
aliū perfreticaret nisi esset stultus z inept⁹: z qui parti insidia teneret ac si
putaret se factū nobilem propterea quod fuerit ædilis nō dico romę: vbi
ædilitas magno i honore fuit: s; in aliquo italic oppidulo: ideo dicit. (Cre-
dens sese aliquē) idest inter magnę estimationis viros numerandum: si-
cut econtrario nihil homines appellam⁹ eos qui nullius sunt p̃cijs. (Qđ
supinus) idest quia superbus z elatus quē admodū Cergilius colles sup-
pinos dicit. (Italo honore) idest quē magistratū non romę sed alibi
administrat. (Ædilis fregerit heminas) hoc enim ad ædiles p̃inet. Ju-
uenalis: z de mēsuris vis dicere vasa minora frangere pannosus vacuis
ædilis vlubris. (Iniquas) idest nō iusti ponderis (Areti) aut vasa aretina
dicit: de quib⁹ Martialis z Plinius: aut quod areti magistratū gessit:
quod est oppidū ethurię: vnde originem habuerūt Leonardus: Caro-
lus z Joānes aretin⁹: viri doctissimi vtriusq; linguę. (Nec qui abaci) repe-
te a superioribus: nec ad meū opus legendum ventat ille. (Qui vaser) .i.
in hoc rātū callidus. (Scit rississe numeros abaci) idest iocari in arithme-
ticos: qui in tabella quę dicit̃ abacus numeros disponūt: delētq; p̃out
rationibus cōmodum est: vnde etiam abacus adhuc dicitur ars compy

Juena.
Martial.
Plinius.
Leonar-
dus.
Carolus.
Joānes.

Secunda.

tandī per decem illas figuras ex digitis articulisq; digitorū inflexis deductas quibus notis antiquiores ad numeros representādos utebant. (Et scit risisse metas) idest figuras geometrārū: quē lineis quasi quibusdā metis: hoc est terminis describuntur. (In pulvere secto) hoc est radio: idest virga geometrica sulcato: nam geometre in faciendis demōstrationibus puluerem spargebāt deinde radio ductus facientes: figuras quibus op' esset des-

Scit risisse vafer: multum gaudere paratus
Sic cynico barbam petulans nonaria vellat.
His mane edictum: post prandia calliroen do.

scribebant. (Paratus multū gaudere) idest nimia voluptate affici. (Si nonaria) meretrī dicta ut quādam volūt ab eo quod hora nona diei prostrare incipiebat: qua hora etiam coenitabāt dicente Mar-

Satyra secunda.

Quidq; optare decet: quid non optare secunda.

Nunc macrine diem numera meliore lapillo:

tiāle: imperat. extractos frangere nona toros. (Petulans) procar et impudens. (Vellat barbam cynico) philosopho ex secta cynicorum cuius princeps fuit diogenes author vero antisthenes. (Horat' de damasippo philosopho cynico vellunt tibi barbam lasciui pueri: habebant enim ludibrio ac derisui illius sectę philosophi. (His mane edictum (sensus est. carmina mea ab ijs tibi legi volo qui callent iocos et sales non ab ijs qui res frigidas et reptas ridēt: puta crepidas grecorū: arithmeticos: geometras: meretrices philosophis illudētes: quos nunc relegat ad alia negotia: quasi indignos sua lectione dicitq;. (Ego do his edictum mane). i. ut hora diei tertia causas agant apud pretorem: nam edicta pretorum sunt. Martialis exercet raucos tertia causidicos. (Post prandia do calliroen) idest ut legant fabulā calliroes: hęc acheloi filia fuit: atq; almeonis vxor illius qui eriphilem matrem in amphiarai patris vltionem occidit: sunt qui calliroen meretricis cuiusdam nomen esse putent.

Nunc macrine: hęc satyra ex dialogo Platonis: qui alcibiades secūdus inscribitur: est expressa: nā cum alcibiades amicus et discipulus Socratis iret sacrificatū: data est illis copla et oportunitas disputandi de voto hominū quale debet esse: atq; illa quę a Persio hic disseruntur. In hac igitur secūda satyra improba hominū vota carpit: qui a dijs immortalibus nō honesta: sed vtilia precantur falsam preterea opinionem illorum redarguit: quę ingenio suo deos extimantes: putāt se illos posse munibus corrūpere: scribit hanc satyrā ad Macrinum amicū: qui diem natalē suū celebrat dicēs. (Macrine numera hunc diem) in quo festū nataliciū celebras. (Meliore lapillo) idest candido ex more gentis thia-

Martialis
Horatius

Martialis

Plinius. cū: quę ut ait Plinius. calculis discoloribus in vinam cōiectis dies siue
lētos/ siue tristes notabāt: deinde in finem vitę digerebant ut scirēt quot
prosperos quotq; infelices dies egissent. (Qui cādidos/ scilicet lapillus
vel potius dies lētus lapillo cādido signat. Apponit tibi/ idest accumu-
lat et auget. Annos labētes/ idest senfim et velociter currentes. nā die na-
tali cuiusq; superioribus annis incipit addi vnus. Funde merum gento/

genius die nata:
li precipue cole-
batur: quia deus
p̄ses generatio-
nis est: vinum au-
tem in sacris fun-
debatur. Vergili.
liu z vina nouum
fundam calatibis
aruisia nectar.
(Non tu prece) q̄
sacrificabant ali-
cul deo: petebant ab illo quod sibi maxime cōducere putabant. Laudat
autem macrinum: qui nihil precari solitus sit/ nisi honestum cum egerit
vtilia et voluptuosa sibi optent. (Tu inquit non poscis) subaudit a deo.
(Prece emact) idest qua veluti quadam mercede emis quod p̄caris: sic
infra: qua tu mercede deorū emeris auriculas pulmone et lactib; vinctis:
ut sic prece emact/ cui aliquid munus adlūgitur. (Quę ne queas cōmit-
tere) idest concedere atq; illorum fidei cōmendare. (Diuis nisi seductis)
idest seorsum ductis: et ex secreto: nā in honesta secreto petere solem;: ho-
nesta vero palam. vnde subdit. (At bona pars procerum). i. magna pars
nobilium et primorum populū. (Libabit acerra) idest sacrificabit thus ex
acerra vasculo thurisfero. Vergili. plena supplex venerat acerra. (Tac-
ta) idest ipsi taciti: quippe q̄ accedāt in honesta petturi. (Haud prōptum
est) idest non est facile et imprōpu paratum. (Lui vis) quia nemo id p̄-
stare poterit cum ab oībus fere vota inania fiāt. (Tollere de tēplis) vbi
preces et vota concipiuntur. (Murmur et susurros humiles). i. preces sup-
pressas: ea enim optantur. que sine rubore nemo etiā apud amicum fate-
ret. Et nō est cuius prōptiz et facile (viuere voto aperto) idest clara voce
atq; ita ut oēs audiant prolata. Seneca in epistolis: roga inquit deos bo-
nā mentem: bonā valitudinē animi: deinde corporis. vix est q̄ apud athe-
nodorū inueni: tūc scito te esse omnib; cupiditatibus solum cum eo pue-
neris: ut nihil deū roges. nisi quod rogare possis palam. Hūc enim quā-
ta demētia est hoīm q̄ turpissima vota dijs i susurrāt: si quis admouerit
aurē p̄stilescent: et qđ scire hominē nolunt deo narrant: sic viue cū homi-
nib;: tanq̄ deus videat: sic loq̄re cū deo tanq̄ hoies audiant. (Mens bo-
na) hęc inquit: quia quę honesta sunt clara voce petunt: atq; ita ut proxi-

mis audiantur. (Mens bona) Iuuenalis. optandum est ut sit mens sana in corpore sano. (Fama) quia etiam Paulo apostolo teste: qui famam suam negligit homicida sui est. (Fides) .i. ea auctoritas ut sibi credatur. (Hec clare) subaudi optantur et alta voce. (Et ut audiat hospes) id est quisquam ignotus/qui prope illum in templo est. (Illa) subaudi quae sequuntur quia inhonesta. (Murmurat sibi introversum) id est secum et intra se mur-

Iuuenal.
Paulus
apostol.

tit. (Et sub lingua) sic hispane vulgo dicimus loqui inter dentes. (Ebuliat patrum preclarum funus. & o si sub rastro crepet argenti mihi seria dextro) Hecule. pupillum ve utinam quae proximae heres impello: expungam: namque est scabiosus: & acri bile tumet. nerio iam tertia ducitur vxor, Hac sancte ut possas: tiberino in gurgite mergis Mane caput bis terque: & nocte flumine purgas.

tit. (Et sub lin-
gua) sic hispane
vulgo dicimus lo
qui inter dentes.
Horatius. labia
mouet metuens
audiri pulchra la
uerna: da mihi
fallere. & infra la
bia moues tactus
recutitque sab-
bata palles. (O

Horatius.

Horatius.

si) utinam & est optandi aduerbiu. (Funus preclarum patrum) .i. mors preclara patrum. id est patris mei fratris: quae me beatum & preclarum faciat. (Ebuliat) id est erumpat & vnde minime putabam: quasi fons eruptionem subito faciat. (Et o si seria argenti) id est dollolum fictile argento plenum. (Crepet mihi sub rastro) id est interfodiendum terram rastro ad illam impacto sonet crepitumque reddat. (Dextro hercule) id est propitio atque in hoc rebus meis fauente. Horatius. o si vinam argenti fors qua mihi monstrat ut illi thesauro inuento qui mercenarius agrum illum ipsum mercatus diues arauit amico hercule. (Et utinam expungam pupillum) id est ex eo testamenti ordine/in quo ille prior heres institutus est: ego vero posterior: illum ego erradam. id enim significat expungere & dispungere: hoc est delere. (Quem ego heres proximus) id est post illum secundus heres relictus: ut illo mortuo ego succedam. (Impello) id est sequor: velut vnda sequens impellit precedentem. aut qui festinans sequitur impellit precedentem. (Namque est scabiosus) hoc est quod illum erigit in spem mortis pupillit: quoniam est scabiosus: & tumet acri bile. id est cholera vehementi: quae signa mortis proximae sunt. (Nerio iam tertia ducitur vxor) quasi dicat: beatus nerius qui iam ducit vxorem tertiam cum duas extulerit: et quarum morte duas dotes lucratus est: aut ducit tertia vxor. id est effert. ut Iuuenalis: ducitur iratis plaudendum funus amicis. (Hec sancte) sen sus est: quamquam ea quae diximus turpia sint: ut rite et ex ordine religionis possas. (Mergis mane caput bis terque) id est sepe. (In gurgite tyberino) id est in flumine tyberi. Iuuenalis: ter matutino tyberi merget et ipsis vorticibus timidum caput abluet. (Et purgas noctem flumine)

Iuuenal.

Iuuenal.

idest pollutiones nocturnas: quæ flumine viuo vt inquit Cergili⁹ ablutur: vt sacra attrahantur possint. (Heus age responde) stultitiam hominū Persius cōvincit. qui putant precibus et sacrificijs se posse deum corrumpere: atque ad vota sua improba facillē habere: cum homines quantū vis iniusti vir muneribus corrupti possint. (Heus age) idest etiam homo improbe. (Responde) mihi: quid sentis de ioue: idest qualē opinionem de illo cōcepisti. et per parentem interposuit. (Nam minimum est quod scire laboro) idest tale est ad quod facile respondere possis. (Est ne) subaudi talis suppiter (Et cures preponere hunc cuiquam) idest alii

Heus age responde: minimum est quod scire laboro: De ioue quid sentis: est ne vt præponere cures Hunc cuiquā: cui nā: vis statō: an scilicet heres: Quis potior iudex: pueris ve quis aptior orbis: Hoc igitur quo tu iouis aurem impellere tentas: Dic agedum statō. pro iuppiter: o bone clamet Iuppiter: ad sese non clamet iuppiter ipse: Ignouisse putas: quia cum tonat: ocyus flect

cui mortali anteferre. (Cui non?) subintellige iuppiter præferri nō debet quippe qui optimus et maximus babeatur. Legitur et cui nam in eodem sensu. (Etsi statō) homini scelerato iouē præponere. (An scilicet heres?) idest certe dubitas. (Quis potior iudex) idest vter horum duorum sit melior: iustiorque iuppiter an staturus? (Et quis aptior iudex?) .i. magis idoneus (Pueris orbis) .i. pupillis parētib⁹ orbatis: qui plerūque a suis tutoribus defraudantur. Fuit autē staturus oppianicus: in quē extat Ciceronis oratio p. cluētio: et qui homicidij simul et veneficij conuictus damnatusque est. (Hoc igitur) ex eo quod supposuit iouē esse meliorem statō illiū anteponendū arguit sic. a minori ad maius si criminis alicui⁹ reus velles statū iudicem scibus muneribusque corrumpere: proinde ille in exclamationem dicēs pro iuppiter o bone iuppiter subaudi cur hęc pateris: cur nō tonas et fulmina mittis? Quid igitur cēses iouem facturū: si talibus attemptaretur? (Agedum) idest etiam. (Dic statō hoc) idest has preces et vota. (Quo tu tentas impellere) idest inclinare et mouere. (Aurem iouis) vt te videlicet exaudiat. (Clamet statū) cum hoc audierit. (Pro iuppiter o bone iuppiter) subaudi audis hęc et dissimulas. sed quomodo ad sese: excitādo videlicet scīpsum in vltionē pro rei indignitate. (Ignouisse putas). Sēsus est. cū peccas et ioue fulminante non tangeris de cēlo putas Iouem idcirco tibi ignouisse. aut quia neglexisti aliquid quod ad religionē pertineat: idcirco pueri vellunt tibi barbam: quasi dicat: nec quia nō puntris statim cū peccas: idcirco Iuppiter tibi ignouit: nec quia superstitionē illam de loco fulmine tacto nō obseruasti: idcirco ab hominibus veraris.

quod sit quia dei iudicia incōprehensibilia sunt: neq; sciri potest cur nocentibus ignoscat: innocētes exagitari permittat. (Putas ignouisse tibi) idest iouem donasse ventiam? (Quia cum tonat) qđ est iouis irati signum. (Ocyus) idest citius et potius. (Ilex). I. quercus arbor ipsi ioui sacra. (Discutitur) idest ferit dissipaturq;. (Sacro sulphure) idest fulmine: quo ambusta sulphur olēt. Vergilius. ij. gneis. loca late sulphure fumant. (Quam

Vergilius.

Sulphure discutitur sacro quam tuq; domusq;
An quia non fibris ouium hergēnaq; iubente
Triste facis lucis euitandumq; bidental:
Idcirco stolidam prebet tibi vellere barbam
Iuppiter! aut quid nā est? qua tu mercede deorum
Emeris aurículas pulmone ac latibus vinctis?
Ecce auia aut metuens diuum matertera cunis
Exemit puerum: fronteinq; atq; vda labella

tu et domus tua)
quę potius fulmi
nari debuerat q̃
arbor innocens.
(An quia non ta
cis bidental) idest
locū in quem ful
men cecidit nō ex
plas: facisq; septū
ne quasi pphā
teratur. (Triste)

idest quod aliquid triste minatur: nam vt diximus irati iouis est signum.
(Et euitandum) ne scilicet prophane locus ille in quo placulum cōmit
tebatur. Horatius. an triste bidental mouerit incestus. (Fibris ouium) si c
enim bidental faciebatur facto sacrificio ex ouium intestinis: atq; idcirco
bidental appellabatur a bidentibus: hoc est ouibus in eo loco cecis. (Her
gennaq; iubente) aruspice fulminis cōditore. pcuratoreq; qualis fuit ta
ges ip̃s aruspice inuentor: aut aruns apud Lucanū (idcirco iuppiter
prebet idest p̃mittit subaudi pueros (Vellere tibi barbā) Horatius vel
lunt tibi barbā lasciu pueri quos tu nisi fuisse coerces. Nā quod iuppi
ter vt qđam dicunt barbā suā vellendam prebeat non est sensui poetę
consentaneum. (Stolida) idest qui stolidus es et insensatus. Aut quid nā
est? id est quę tanta potest esse merces (Qua mercede) idest quo p̃cio (Tu
emeris) id est corrumpere possis vt supra: nō tu p̃ce possis emaci (Auri
culas deorum idest quod dij te exaudiant (Pulmone et lactibus vinctis)
apposito est ad illud quod dixit qua tu mercede. Sunt autē lactes intesti
na per quę a ventriculo cibus labitur: idq; vt inquit Plinius in oue rātū
atq; homine. (Vinctis) idest p̃ngui aliquo conditis. (Ecce auia) sup̃stitio
nes quasdam et improba multercularū vota carpit. (Ecce auia) pueri ali
cuius. Aut matertera) soror matris (Metuens diuum) idest cultrix deorū
vsq; ad superstitionē: quę nil aliud est q̃ imoderata religio. (Exemit pue
rū cunis) adq; deinde i vlnas sinusq; suos sustulit. (Et perita) auia sc̃z aut
matertera. (Inhibere) idest amoliri et phibere (Oculos viētes) idest fasci
nantes: quę pestis vt ait Plinius res teneras p̃cipue ledit: dicēte Ver
gilio nescio q̃s teneros oculi? mibi fascinat agnos (Expiat añ) idest quasi
amuleto siue antidoto ante fascinationem purgat. (Frontē et labella vda)
idest humida: quia in pueris quemadmodum et senibus abundat humor.

Horatius.

Horatius.

Plinius.

Plinius.

Iuuenal. (Infami digito) idest medio qui & infamis & impudicus dicitur: de quo **Ju**
Martial. nentalis mediūq; offenderet vnguem: & **Martialis** rideto multum qui te
 sexile cynedum dixerit & medio porrigito digitum: & idem aliubi offendit
 digitum sed impudicū alconti dasioq; symmachoq;. Illo namq; vt collu-
 gimus protēto reliquis vero cōtractis mentulā cū testiculis imitātes: in
 eos porrigebāt qui contēnebant & despicabiles erant: qđ nūc facim⁹ pol-
 lice medio eidem
 atq; indici inser-
 to: hodie quoq;
 videm⁹ inter pue-
 roꝝ crepundia si-
 ue crepitacula p
 a muleto contra
 fascinum gestare
 manum eburneā
 siue osseam digi-
 tis in hanc formā
 complicatis. In

Infami digito & lustralibus ante saluū
 Expiat: vrentes oculos inhibere perita.
 Tū manibus quatit: & spem macrā suppliance voto
 Nunc licint in campos: nunc crassi mittit in edes
 Hunc optent generum rex & regina: puellæ
 Hunc rapiant: quicquid calcauerit hic rosa fiat.
 Ast ego nutriti non mando vota: negato
 Iuppiter hoc illi: quamuis te albata rogarit.

pitapeta quoq; quicumq; tandem illius operis author fuerit: ex ea vt opti-
 nor causa fascini p virili pene positum est: quod si ter morbum & genitale
 symbolū aliquid sit: vel potius antipathia: qua alterum ab altero arcea-
 tur. (Et lustralib⁹ saluū) idest expiatorijs: nā lustrare expiare significat
 et hominis saluā fascinationē phibere **Plinius** quoq; testatur. (Cum
 manibus quatit) id quoq; nutrites faciūt pueros moritātes: cū illis arri-
 dent. (Et voto suppliance) idest vouēs & supplicans p puero. (Mittit spem)
 subaudi illius pueri: nā pueri ex spe toti pendēt. (Macrā) ironia est: ac si
 dicat perinde: ac si id parum esset. (Nūc in campos licint) vt fiat illius he-
 res: licintus hic liber⁹ cēsarīs fuisse dicit: qui ad maximas diuitias per-
 uenit. De quo **Iuuenalis**. ego possideo plus pallante & licinis: & **Martia-**
lis atq; cū licint marmora puluis erūt. Hunc in edes crassi eius qui est
 diues cognominat⁹: in cuius domum **Licero** successit. (Hūc optēt) aliud
 votum satis ineptū: atq; superiori impudentius: vt rex scz & regina optent
 sibi hunc generū: & puelle rapiant illum ad sui stuprū: et quacunq; incesse-
 rit subnascatur rose. (Ast ego) dicit **Persius**. (Non mando vota nutriti)
 idest nolo pro me nutriti vota concipiat: atq; mihi nugas illas precet. (Q
 iuppiter negato illi hec) idest nō pcedas quę mihi a te petit: quia nihil bo-
 nesti habēt. (Quāuis albata rogarit te) .i. vestibis albis induta: quę co-
 lor animi candorē & innocentia significat. **Seneca** in eplis. surdū te a man-
 tissimis tuis presta: bono animo male precatur: & si esse vis felix: deos ora-
 ne quid tibi ex ijs quę optant eueniat: optauerūt tibi & alia parentis tui:
 sed ego contra tibi omnīū corū cōtēptum opto quorū illi copā. (Hoc est
 opē neruis) hec vota paulo sunt honestiora: q̄ppe quę nature bona sint:
 sed qui talia faciunt: ridiculi sunt: cum faciant contra id quod precantur.

(Poscis opem neruis) idest a dijs immortalibus vires atq; corpus inco-
lunitatem petis. (Et corpus fidele senectę) idest integrum et quod etate
non faciscat deficiatq;. (Esto age) idest etia concedatur tibi hoc quando-
quidem honestum aut medium est: utpote nature bonum. (Sed grandes
patine) scilicet tibi refert. (Et tuceta crassa) idest sarcimina ex carnibus
sillis. (Vetere superos) idest non permittit deos. (Annuere his) idest

ea concedere que
petis. (Et moran-
tur iouem:) idest
ea detinent illum
ne te exaudiat. et
est Diogenis sen-
tentia: quam nos
in distichon rede-
gimus in huc mo-
dum. Jurgabat
plures: quod pro
valitudine sacrū
cum faciant: con-

Poscis opem neruis: corpusq; fidele senectę:
Esto age. sed grandes patinę: tucetaq; crassa
Annuere his superos vetere: iouēq; morantur.
Rem struere exoptas cæso boue: mercuriumq;
Accersis fibra. da fortunare penates.
Da pecus: & gregibus fortū: quo pessime pasto:
Tot tibi cū in flammis iunicum omēta liqueſcāt:
Attamen hic extis: & opīmo vincere ferto
Intendit. iam crescet ager: iam crescet ouile.
Iam dabitur. iam. iam: donec deceptus & expes

tra vota salutis edunt. (Rem struere) votum hoc ex parte inhonestum
est: quia ut dicit Horatius: quid habet pulchri constrictus aceruus: et ta-
men sacrificando boues facimus quoq; contra id quod petimus. (Exo-
ptas struere rem) idest fundare patrimonium. (Cæso boue) idest immola-
to. (Et accersis mercurium) idest inuocas deum lucri præsidem et autho-
rem. sic infra sum tibi Mercurius: venio deus huc. (Fibra) idest errorum
immolatione. nam in extis præsertim in iecore fibre sunt frequētes. (Da
fortunare penates) idest fortunatam redde domum cui præsum dij pena-
tes. (Da pecus) idest pecuarium: nam hoc pecus genere neutro multitu-
dinem pecorum: hoc est gregem significat. (Et gregibus ferto) idest ut
futura gregem non solum suppleat: sed augeat. (Quo pacto pessime) sub-
audi potest fieri quod optas. (Cum tot omenta) idest extra potius pingue
illud quo intestina inuoluuntur. (Iunicum) idest iuueniorum videtur:
ab eo quod est iunices quod nunquam legi. (Liqueſcant in flammis)
idest cum sacrificas igni comburantur. (Attamen hic) scilicet impiorum
precatur. (Intendit vincere) idest deos corrumpere. (Extis) que vel ma-
xime ex hostia immolabantur. (Et ferto opīmo) idest pingui libo. nam
fertum genus libi dictum est auctore festo: ab eo quod ad sacra ferebat.
(Iam crescet ager) idest extendetur. et sunt verba avari sacrificantis atq;
spem suam fouentis. (Iam crescet ouile) per futuram. (Iā dabitur) sub-
audi quod opto potest tamen et hæc Persij esse sententia per modum ir-
risionis avarum alloquentis. gestu oris. quādoquidem quadrat cū sub-
sequenti iā dabitur. (Iam tam) instanter optantis est. (Donec deceptus
et expes) idest omni sua spe fraudat. (Suspitet). i. suspirās gemēsque dicat.

Seneca.

(Nec quicquam nūmus) subaudi est et ponitur in hoc loco nec quicquam pro non auctore. Seruſo. alias nec quicquam pro frustra. (In imo fundo) subaudi arce: in qua erant nummi repositi: sed vt ait Seneca in epistolis ſera paſſimonia in fundo eſt. (Si tibi crateras) ſenſus eſt putant homines deos poſſe muneribus corrumpi mercentes illos ex ingenio ſuo quod videlicet ⁊ ipſi muneribus corrumpantur. ⁊ hinc eſt quod faciūt illis im-

gines aureas ⁊ ſacrificia: vt illorum patrimonium fortunent: dicit igitur. (Si ſeram tibi): id eſt offerā et muneri dem. (crateras argenti) pocola ex argento. (Et dona incuſſa auri pingui) id eſt aurum pingue ꝑ-

Nec quicquam fundo ſuſpiret nummus in imo. Si tibi crateras argenti incuſſaq; pingui Auro dona ſeram: ſides: ⁊ pectore leuo Excultas guttas: lætatur prætrepidum cor. Hinc illud ſubit auro ſacras quod ouato Perducis facies. nam fratres inter ahenos Somnia pituita qui purgatiffima mittunt: Præcipui ſunto: ſitq; illis aurea barba.

latum: quod tibi donem. (Et eſt incuſſum) ab incudo. ſc. vt ſit incuſſum ad incidem fabricatum. (Sudes) pro ſudabis nimia lætitia: quæ non poteſt eſſe magna ſine titillatione atq; ſactatione membrorum. (Et excultas guttas) id eſt emittas ſudorē guttatim. (Pectore leuo) .i. in leua corporis parte: in quā vergit cor itaq; ſubdit. (Cor prætrepidū) id eſt cū trepidatione quadā palpitans. (Lætatur) id eſt dilatatur: quia vt diximus: lætitia eſt animi affectus ſiue perturbatio cū exultatione dilatatione ſactationeq; membrorum. (Hinc) .i. ex eo qđ acceptis donis cor tuum lætaſ. (Subiit illud) id eſt occurrit in mēre venit. (Qđ perducis) .i. fabricas. **Clergill.** Credo equidē ⁊ viuos ducēt de marmore vultus. (Facies ſacras) .i. imagines deorum. (Auro ouato) .i. deuictis hoſtibus ex pđe manubijs accepto: vt ſit ouato quaſi triūphato: nā ouatio ſpecies quedā triūphi eſt. Cū eī iuſta triūphi materia nō erat: dur victor pedibus vrbē ingrediebatur ſequēte illū ſenatu. Alij quāq; ſyllabę quāritas obſtet: auro ouato exponūt. .i. qđ ſupinductis ſtatuis ⁊ imaginibus ouo pñt illitis. (Nā inter fratres ahenos) .i. deos ex gre factos: aut qđ factur⁹ es (Illi ſumpto præcipui) .i. ſunt alijs præferēdi (Qui mittūt ſomnia) id eſt viſa in ſomno. hoc eſt vt ſi dixerim theſauri reuelationē: aut tale quiddā (Purgatiſſima pituita) .i. quę quidem ſomnia nō ſunt qualia ſolēt prouenire cibi cruditate onuſtis: aut ebrijs. aut egrotis. de quibus infra egroti veteris meditantes ſomnia. ⁊ Horat⁹ in poetria. velut egri ſomnia vano fingent ſpecies. Sed illa ſomnia quę proueniūt facta concoctione ciborum poſſunt aliquid ſignificare: quippe quę ſola deſecato ſtomacho atq; pituita: quę gręce dicūt phlegma poſſunt aliquid prætere. (Sitq; illis aurea barba) hoc fronte neq; ſine deriſu præcipitur a **Perſio**. vt cum fecerit ſymulachra ex gre: addat illis barbā aureā.

Clergill.

Secunda.

(Aurum vasa nume) in eo perstat quod supra dixit q homines ex ingenio suo deos existimant auro delectari: itaq; cum ipsi relictis fictilibus poculis aureis uti cepissent: templis quoq; vasa aurea pro greis et fictilibus intulerunt. (Aurum) idest vasa aurea. (Impulit) idest ex templis elecit. (Vasa nume) idest fictilia quibus sacrificabatur. Numma populus secundus romanorum rex: qui primus religionem et ceremonias instituit apud romanos. Juvenalis

Numa pō
pili rex se
cū dus ro
manorū.

Aurum vasa numæ saturniaq; impulit æra.
Vestalesq; urnas: & thuscum fictile mutat.
O curuæ in terris animæ & cœlestium inanes:
Quid iuuat hoc templis nostros immittere mores?
Et bona diis ex hac scelerata ducere pulpa?
Hæc sibi corrupto casiam dissoluit olivo.
Hæc calabrum coxit vitato murice vellus.

aut quis simpu
rium ridere nu
me nigrumve ca
tinum ausus erat
(Et æra saturnia
idest vasa græcæ:
quorum fuit usus
rege saturno hoc
est in etate aurea
(Et aurum mu

rat) pro mutauit. (Urnas vestales) idest vasa quibus virginæ vestales in vestibus sacris ab eodem numa institutis utebantur. (Et thuscum fictile) idest non a longinquis regionibus puta samo aut sagunto aduectum: sed in eadem thuscia factum: imo romæ Juvenalis. Et vaticano fragiles de monte patellas: nam vaticanus mos erat romæ: ex cuius argilla vasa faciebant. Seneca in epistolis: non potest ex auro et argento imago deo exprimi similis: cogita illorum cum propicij essent fictiles fuisse. (O curuæ in terris animæ) nunc acriter exclamat in eos qui talia putant de dijs quales ipsi sunt dicunt: o homines more pecudum terrena aspicientes et in terram prout. (Et inanes celestium) idest insciji regum diuinorum: et qui nescitis quo sacrificio deus placari possit. (Quid iuuat hoc) idest quælibido vobis incessit? (Immittere templis) idest in templum deorum. (Nostros mores) idest nostra vitia putantes deos delectari quibus nos gaudemus. (Et ducere bona dijs) idest offerre sacrificia. (Ex hac pulpa) idest ex hac voluptatis nostre materia: nam pulpa et pulpa mentum caro est sine ossibus: unde per mollicita libidinosa accepit Terentianus ille thracon cum dixit: tute lepus est et pulpa mentum queris. (Scelerata) quoniam aurum thus odores et cetera que dijs offerimus multorum malorum causa sunt cum ad homines referunt. (Hæc) scilicet pulpa scelerata et hominum libido. (Dissoluit sibi) idest in suos usus diluit et miscet. (Casiam) fructicem illi odoratum ex ethiopia: a quo nostra casia: hoc est elæcatus degenerat. (Corrupto olivo) idest in deteriore famam mutato. Nam antequam oleum miscatur casie meliorem usum præstat in cibis atque etiam unctionibus. Ciceron. ij. geor. Heccasia liquida corruptus usus oliui. (Hæc) scilicet pulpa scelerata. (Lorix) idest infecti in corrina: sic enim vocat insector abenum caldarium. (Uellus calabri) idest lanam ex appulia: que olim erat præcipua. Martialis velleribus primis appulla parma secundis (Uittato murice) idest purpura corrupta: nam ex corrupto papauere siue purpure flore ducitur color purpure: qui si non est adulteratus virulen

Pulpa.
Pulpa =
mentum.

Cicergil.

Martial.

Marialis. tum reddit odore idq; signum habet mercatores sincere purpure. Mar-
 talis. olidq; vestes murice: et alibi. Tinctis murice vestib; q; oī et nocte
 vitur et die philenis delectat odore nō colore. (Idē) scz pulpa scelerata
 (Fuit rasi se). i. radere et eximere. (Baccā conchē) idest margaritā siue
 vniōē quī ex ostreis euellitur. Sunt autē bacce minuscule quarūdam
 arborū poma puta lauri. oliuē: sed per trāslatiōē gēme quoq; dicuntur

Uergilius. baccē Uergilius
 colloq; mōile bac- Hæc baccam conchæ rasisse & stringere venas
 catum. i. gemmis Feruentis massę crudo depulvere iussit.
 intextū. (Et iussit Peccat: & hæc peccat: vitio tamen vititur: at vos
 stringere venas Dicite pontifices in templo quid facit aurum?
 de crudo pulue- Nepe hoc quod veneri donatæ a virgine puppæ.
 re) idest per con- Quin damus? Id superis de magna qd dare lance
 flaturā puluerē Non possit magni messalæ lippa propago.
 crudū lauri mas- Compositu tus: fasq; animi: sanctosq; recessus
 sas contrahere: si gnanter autēz di-

Uergilius. xit stringere: vnde Uergilius. viij. cū. dixit: stridūtq; cauernis stricturq; chy-
Plinius. lybum: et auctore Plinio. lib. xxv. hispani vocāt strigiles auri paruulas
 massas: atq; idē balucā eodē auctore: quē etiā Justiniano auctore græce
 chrysamos dicit. (Peccat et hæc) sensus est: in vsu casę purpure margar-
 tarū et auri hoies peccant luxuria: tamen vtunt ipso vitio. i. aliquos vsus
 inde percipiūt. (Idē) scz pulpa: hoc est materia vitioꝝ: peccat et peccat go-
 minauit verbum: q; de re omībus cōfessa loquitur: tamen vititur vitio. i.
 aliquā vtilitatē ex illo vitio percipere videt. (Sed vos pontifices) idest
 rebus sacris p̄sidentis. (Dicite). i. respondete mihi. (Aurū) qd templis
 dedicatur. (Quid facit in tēplo?) i. quos vsus habet aut quā vtilitatē di-
 ex eo percipiūt. (Nempe hoc subaudi responderēt pōtīfices si vera fate-
 ri vellent: hoc aurū facere in tēplis. (Quod puppē). i. imagunculę: quas
 puellę ludētes effingunt: hispani vocant muñecas. Hāc consuetudo apud
 antiquos illa fuit: q; etiam nūc durat: vt puellę puppos et puppas effinge-
 rent: quas cū viris nuptus tradendę erāt: veneri in cuius tutelā trāsibāt
 dedicarent. (Quin damus?) si aurū igit dijs dandū nō est: aliquid autē il-
 lis dare oportet: quid daturi sum? ad hoc respōder: offerendā esse animi
 puritatē et cōscientiā recte factor: dicit igit. (Quin damus?) i. cur nō da-
 mus: nā quin cum indicatiuo p cur accipit interrogatiue: quin vero cum
 subinunctiuo p q; nō. (Superis) idest dijs celestibus. (Id quod propaga-
 magni messalę) idest aliq; de familia et posteris messalę corūni oratoris
 clarissimi simul et ditissimi. (Lippa) ceca: nam qd est vitium corpis ad ani-
 mū transfert vt in satyra superior: patres infundere lippos (Non possit
 dare de magna lance) i. de amplis diuitiis: nam q; offerenda dijs erant
 lanci imponebant. Uergilius: lancib; et pandis fumātia reddimus extra.
Uergilius. Et quid illud sit quod ppago lippa magni messalę nō possit dare: et nos

Dare oportet subdit. (Ius et fas animi cōpositū). i. vt viuam? scdm leges humanas et diuinas. Verg. i. geor. sepe etiā festis qdā exercere dieb? fas et iura sinūt: nā ius est facere quod licet per leges humanas. fas qd p religionē. (Sanctosq; recessus mētis). i. interloris pscientie puras cogitationes. (Et pectus incoctū). i. cor lōgo virtutū et honestatis vsu perfectū: nā quę igit excoquunt puriora purgatio: aq; euadūt. (Generoso): nā vt ait

Vergili.

Mentis: & incoctū generoso pectus hōnesto.
Hæccedo: vt ad moueā templis: & farre litabo.

Aristoteles: illa ē

Integra et vera generositas quę virtuti cōiuncta est.

Satyra tertia.

Tertia virtutis iuuenes inflāmat amore.

NEmpe hoc assidue: sū clarū mane fenestras
Intrat: & angustas extēdit lumine rīmas:

(Generoso honesto) idest naturalis honestate: nam duo nomina ad se lectua sine substantiuo non possunt stare.

(Hæccedo). i. da mihi qd dixi ius et fas animi. zc. Hoc p quā simile est illi qd psalmographus scribit: sacrificiū deo spūs cōtribulat? cor pūritū et humilitatū. (Et ad moueā tēplis). i. quasi hostiā sacrificatur? altari applicē. (Et litabo farre). i. sola mola qd petiero ipetrabo: nā litare est qd volum? sacrificio ipetrare: itaq; nō oēs q sacrificāt litāt: litāt xō boni viri atq; vt ad pncipiū satyrę redeam? q a deo tātū honesta petūt.

NEmpe hoc assidue. Satyra tertia scripta est i desides pigrosq; adolescentibus hortaturq; illos: vt cum sint in ea etate quę potissimū ad mores pūritatē se totos ad studia virtutis cōferant. Item qd ad huius satyrę enarrationē attinet: tres vitę humane gradus cōsiderandi sunt. Primus est eorū qui p etatē non possunt turpe ab honesto discernere: q quē admodū nō debēt laudari nisi tantū de indole: hoc est de spe future pūritatis: ita e diuerso neq; vituperari: si qd puerile fecerint: de quib? dicturus est: sepe oculos memini zc. Alter est illoz qui eo etatis pueniūt vt possint sū inter virtutes et vitia distinguere: quo tēpore acius illos edimus: quoz habitus ad sequentē etatē similes subsequuntur: hi sunt i quibus cōtinentia et incōtinentia locū habēt: nā neq; gaudēt cū recte agunt: atq; econtrario dolent: si qd turpe cōmiserint qui tamen emēdabiles sunt qd ratio in illis nō semp obruitur: sed aliquādo emergit/enatatq;. Tertius est eorū q longo vsu habitū sibi virtutis aut vitij induerūt/ex q difficulter possunt in alterutrā partem immutari: sed de vitio quod virtuti opponit infra dicturus est non pudet ad morem zc. In secundos igitur: hoc est in eos qui incōtinentia peccant hæc tota fere satyra scribitur: et quia possunt ex vitio inchoatis in viam virtutis redire atq; resipiscere: modo inuehiēt in illoz mores peruersos: modo hortatur ad probitatem. Et quod si plerūq; sunt adolescentes: viget vnum quempiam ex eis luxu desidiaz torquentem dicēs. (Nempe) idest certe. (Hoc) subaudi quod sum dicturus.

(Assidue) subintellige fit: nā semel atq; iter id fecisse tollerabile est: cum vna hyūdo vt est i puerbio nō faciat ver. neq; ei vna actio vittosa facit boiem miser: ac hūanum est errare s; diabolicū pseuerare: quēadmodū nec recta sclicet ex pmo ethico. lib. Aristo. z subdit qd illud est qd fiat assidue. (Jam clarū mane). i. sol tpe matutino splendens: z posuit mane aduerbiū p noie: vt Vergil. mane nouū dixit. (Intrat fenestras) s; cubicu

Vergili.

li. (Et exēdit rēmas āgustas) q; rīne fenestrarū angustē splendorē solis maiores vidētur atq; vt in optice idest arte perspectiua pba

Stertimus: indomitū quod despumare falernū Sufficiat: quinta dum linea tangitur vmbra. En quid agis? siccās insana canicula messes Iādudū coquit: & patula pecus oē sub vīmo est Vnus aut comitū. verum ne? Ita ne? ocyus adsit

Terētius

tur: quo magis radij solares p rīnas pcedūt: eo magis magisq; i orbē dilatant. Alia lectio habet ostēdit p extēdit: z est idē sensus. (Stertim) .i. pfunde: hoc est cū sanna rōchisq; dormim: nā de se q; dicit: vt de alijs possit impune dicere. (Qd sufficiat despumare) .i. quātū tps sufficiat con

Vergili.

coquere: nā q coquunt despumari solēt: sic Terētian^o ille Syrus in adelphis: edormiscā inq; hoc vini dixit: p dormiendo concoquā hoc vinū qd bibi. (Falernū indomitū). i. crudū z difficile cōcoqui. Verg. durū bacchi indomitūq; falernū. (Stertim) inquā. (Dum) pio donec. (Linea tangit quinta vmbra) ad qntā horā ab ortu solis i horologio sciotertico. i. vmbra

Plinius.

tili: i quo ex ratione gnomonis stilus erecti iactē vmbra ex solis aduerso horas partesq; horarū p lineas distinguit: huius horologij inuentionē tametsi diogenes laertius tribuit anaxymādro: Plini^o vero illius magistro anaxymeni milesio: sacre tñ littere horologij solaris i egrotatiōe exchisq; regis meminerūt: qd tēpus fuit ātis fere ducētis ante anaxymenē. (En quid agis) inducit quēpiā ex familiarib; q adolēscētē somno mardū excitet. (Unus comitū). i. affectatorū: ait nempe hoc facis supple assidue: semp z est ver^o ordo: nā quasi per modū dialogi debet ordinari ac dī

Vergili.

ct. (En quid agis?) .i. etā cur tādiū dormis? (Canticula) stella in signo leonis: a qua dies caniculares denoiant. (Insana). i. i salubris vel potius feruore furens. (Iādudū coquit). i. tā dūc aut tres horę sunt: idē tempus spaciū fere tā dūdū significat et quo exsiccat z torret. (Messēs siccās). i. sub meridie lētoze noctis desitūas: ac si dicat iam messorēs eūt meridiatū. (Et omē pecus) s; ouīū: caprarum: z huiusmodi. (Est sub vīmo patula) quia circa meridiē petunt vmbra arborū. patula autē quod protēntis brachijs z ramis cum frondibus vmbra facit: sic Vergilius. patulę recubās sub regmine fagi dixit. (Uerum ne?) verba sunt desidis respondentis ad excitatorem suū. Uerum ne inquit est: quod messorēs z pecudes petūt vmbra. (Ita ne?) subaudt est. Ocy^o adsit bucalisq; s; ex seruis z familiarib; quispiam accedat: qui mihi vestes z calceos ministrēt.

(Nemon?) p nemo ne ſubaudi a deſt: ſed indignāter ⁊ cū clamore pſeren
dū eſt: itaq; ſubdit. Vitrea bilis. i. cholera i qua eſt iracūdię ſedes quā
vitrea appellat. i. pſpicuam: q̄ ita hoīm mores oſtendit quēadmodū in
ampulla vitrea q̄ ſunt incluſa perſpiciuntur: ſic Horatius. ij. ſermonum.
iuffit qđ ſplēdida bilis. (Turgescit) i. iſtatur per iram. (Inditur) i. viſq;
adeo ſuccenſet: q̄ illi tā cito nō adſit mīniſter: vt p pmodū crepet. (Res

Horatius.

Huc aliquis: nemon? turgescit vitrea bilis.
Fin dicitur: arcadię pecuaria rudere credas.
Iam liber & poſitis bicolor mēbrana capillis
Inq; manus chartę: nodosaq; venit arundo.
Tum queritur crassus calamo qđ pēdeat humor:
Nigra quod infusa vanescat ſeptia lymphā:

das) i. cū ſeruos
inclamitat poſſit
errdere. (Pecu
ria archadię) id ē
aſinorū greges q̄
in archadia abū
dant. (Rudere)
ideſt rudir: hoc ē
voces illas ſono

ras aſinorū emittere: de aſinis vero arcadicis. Strabo. Varro. Plinius. Strabo.
et in aſinaria Plaut? meminerunt: ⁊ Iuuenalis. Nil ſalut arcadico iuue- Varro.
ni dixit p aſinino. (Jam liber) poſtea q; adoleſcēs ſurrerit: iduit ſe ac cal Plinius.
ceauit: incipit dare operā litteris: ſeq; ad excerptendū aliquid ex optimis Plautus.
authorib; cōponit. Nam q; incontinēs eſt recte agēdi propoſitū habet Iuuenal.
in vniuerſali: vincitur tñ a pſenti voluptate: q̄ illū a labore deterret: atq;
ad dulcia pellit. (Jam liber) ex quo aliqd excerpturus eſt. (Et membra
na) ideſt charta pergamena: ſic dicta qđ ſub rege pergamī Eumene pſi-
mū eſt inuēta. (Bicolor poſitis capillis) qđ ex ea pte qua adheret viſce-
ri candidior eſt: ex ea vero vnde pili deradunt pallidior: nam capillis pro
pilis poſuit. (Et chartę) papyraceę vel pānuceę: ſive ex alia materia. (Et
arundo) ideſt calamus ſcriptorius quo antiquiores: atq; etiam etate no-
ſtra iudei. greci. peni: atq; ex latinis antiquitatum ſtudioſi ſcribere cōſue-
uerunt. (Nodosa) i. quę geniculis internodijsq; conſtat. Aſonius? in ſcīr- Aſonius
po ad theonē grāmaticum enidioſq; nodos prodidit: pro nodosam arun-
dinem dixit: quāq; apud Aſoniu modos p nodos legitur mendose. Et
repetēdū eſt vbq; venit in manus p aſſumit. (Tūc) adoleſcēs vt dixim?
fugiens laborē ⁊ ſequēs comitē deſidię voluptatē neccit cauſas: qritq; co-
lores nō laborandi. (Querit qđ humor crassus) ideſt atramentū ſpiſſum
atq; concretum. (Pēdeat calamo) ideſt non ſuat. (Et queritur qđ ſeptia
nigra) ideſt piſcis: ſic nominat? ex genere mollium: ex cuius flore ſive pa-
pauere antiqui faciebant atramentū ſcriptorium. Aſonius in eodē ſcīr Aſonius
po ad theonē notas furuę ſepię dixit p litteris ex nigro ſepię atramēto: Martialis.
et Martialis? capella: nigello inquit puluere: qui ex ſauilla conſectus vel
ſeptia putare ē. (Vanefcat lymphā infuſa) eo quod cum aqua inſunditur
atramento color fit euaniſcus atq; diluſior. (Et querit qđ fiſtula) ideſt ca-
lamus ſive arūdo. (Geminet guttas) aut qđ fiſſo calamo atq; biante ſpāz
ductus geminēt: aut qđ litteras non bene ſignatas reſcribere neceſſe

Satyra.

(Dilutas) idest aqua mixtas: sic enim vinum dilutum dicimus qđ aqua est mixtū. (O miser) in hominis delicias atq; molliciem insurgit poeta acrius exclamans. (O miser) qui tāta animi desidia laboras: vt in vitia paulatim delabarís: quę te miserum faciāt. (Et vltra in dies miser) idest qui post hac futurus es misertor: q; vitium semel inchoatum stare nescit. (Huccine rerum venimus?) idest ad has ne res atq; ad hūc ne rerum venisti statū: in quo

per desidiā re-
cte agere omit-
tas: Et eo modo
dicit venimus p-
venisti: quo su-
pra dixerat steri-
mus pro steris.
(Aut cur non po-
tius) ac si dicat.

Quandoquidem

ita mollis et delicatus es: et cum sis. (Palumbo tenero similis) cuius oī
mater cibos rostro inserit. Et cum sis. (Similis regum pueris) idest diu-
tum filiis qui in delitijs nutriuntur. (Et cur non poscis papare minutū)
idest infantis more poscis minutas papas: sic enim pueri vocant cibos
sicut potum buas Latone et Marcello authoribus. (Et cur non iratus
māme) idest matri: quę ita ab infantibus appellatur eisdem authoribus
quemadmodum pater tata. Martialis māmas atq; tatas habet aphra:
sed ipsa tatarum dici et māmarum maxima mamma potest. (Recusas la-
lare) idest lac suggere: quod verbum quāto ego suspicari possum: eo mo-
do puerorū est quo papa bua. mama. tata. aut quēadmodum incognitus
Persij interpres exponit lalare idest dormire: quod nutrices cum pue-
ros mulcēt vt dormiant: sepe dicere solent. la. la. la. idest dormi: sicut nūc
dicere solent. ru. ru. ru. (An tali studeā calamo?) verba sunt delicati ado-
lescentis excusantis se: quod non possit tam inepto tanq; male tempera-
to calamo scribere. Horatius secundo sermonum. Lulpantur frustra ca-
lami. Quē poeta viget dicens. (Cui verba?) subaudi: putas te dare: qua-
si dicat: me ne putas te posse decipere qui te optime noui? (Quid succi-
nis) idest quasi in aurem garris et narras mihi: et est verbus compositum
ex sub et cano. is. (Istas ambages) idest circuitus et tergiversationes siue
excusationes. (Tibi luditur) idest cum talia facis: de tuo periculo non de
meo agitur. (Effluis amens) vasi fictili terebrato et rimoso ac nō bene co-
cto comparat incontinentē dicens. (O amens effluis) idest perinde ac
vas rimosum perfluis: cū non possis te ipsum intra te cōtinere: sed tanq;
Terentianus ille parmeno plenus rimarum hac illac perfluis. (Cōtem-
nere) idest quasi vas inutile nihil estimaberis: sic Horatius secundo ser-
monum. Contemnere miser vitanda est improba siren desidia. (Sonat

Lato.
Marcell.
Martial.

Lalare p-
pūm est
puerorū.

Horatius

Horatius

vitium) perstat in translatione sumpta ex vase fictili. Nam quæadmodum emptores fictilium tactu digiti explorant an sint bene cocta et non rimosa: sic adolescentes ex his quæ loquuntur et faciunt experiri possumus virutis ne an vitij viam insistant: dicit itaq. (Fidelia) idest tu quies tanquæ fidelia: hoc est vas fictile. (Percussa) idest digito pulsata. (Sonat vitium) idest vitiosum sonum reddit: sic Vergilius primo eneidus. Nec vox homi-

Vergilius

Contemnere: sonat vitium: percussa maligne
Respondet vitidi non cocta fidelia limo.
Vdum & molle lutum es: nunc nunc propter adus & acri
Fingendus sine fine rota, Sed rure paterno
Est tibi far modicum: purum & sine labe salinum:
Quid metuas? cultrixque foci segura patella:

ne sonat: idest vocem humanam refert. (Et fidelia non cocta) atque ex consequenti fragilis et mollis. (Vitidi limo) idest argilla recenti: atque in fornace penitus non excocto hu-

more. (Respondet maligne) idest surdum nescio quem et obscurum creptum reddit. Nam malignum aliquando paruum et angustum significat: ut apud Vergilium sexto eneidus. sub luce maligna. (Vdum et molle lutum es) in translatione eadem adhuc perstat. Ac si dicat quia nondum habet incoctum generoso pectus honesto: sed es tanquæ lutum: idest argilla figuraris. (Vdum et molle) idest quia humidum: et ex consequenti tenerum atque ad introducendum quamvis formam aptum. (Hunc nunc) idest incunctanter et sine ulla temporis dilatione. (Propter adus) subaudi es: idest propter adus informandus. (Et fingendus) idest figurandus: et est verbum artis figuræ proprium: unde et figuli sunt dicti. (Sine fine) idest incessanter et sine intermissione. (Rota) idest orbe illo figurari: in quo vasa formantur. (Acri) idest ingeniosa: hoc est studij et institutis philosophicæ. (Sed rure paterno) antiphrasa est: possidet namque adolescens in excusationem suam dicere se nolle litterarum studio operam dare: quod tante facultates a maioribus suis hereditate obtigerint: quæ sufficiant ad vitam peragendam: tantumque nobilitatis ab illis acceperit: quod ad illum illustrandum satis sit: sed in hunc poeta inuehitur dicens id non sufficere si introitus vitij animi laborat. (Sed rure paterno) idest non tuo labore partu: sed a maioribus tuis hereditate accepto. (Est tibi far modicum) .i. quantum frumenti sufficiat alere de familie. (Purum et sine labe salinum) repetit a superiori est tibi: per salinum autem in quo sal ministerio mense apponitur: victum tenuem sed sufficientem poetæ intelligunt: sic Horatius secundo carminum. Splendet in mensa tenui salinum. (Quid metuas?) ac si dicat: ita constitutus habes patrimonium: ut in paupertate te deuenturum possis non timere. (Et patella segura) idest certa et quæ te securum faciat: unde dijs laribus et penatibus sacra ministres. (Cultrix foci) .i. quæ possit focum .i. deos domesticos: hoc est penates et lares familiares colere in focis penetralibus.

Vergilius

Horatius

(Hoc satis) subaudi est: sed q: id nō est satis: per frontā intelligēdū est a poeta esse dictū. (An deceat?) quasi dicat: nō decet: neq: satis est. (Rumpere pulmonē ventis) id est inflari & intumescere: nā spirabilis aura pulmone attrahitur. (Quod millesime) id est tu in ordine millesim⁹: vt sit vocatiuus p nominandi casu. (Ducis ramū) quasi in arbore consanguinitatis: vt iuris cōsulti dicunt. (Stēmate thusco) id est ex aliquo p̄cipe qui rexerit ethurias:

aut quod omnis nobilitas Italic̄ ante enē aduentū ex thuscia fuit. Est autem stēma series maiorū ab aliquo viro illi stri ducta: qd Ju-

Hoc satis: an deceat pulmonē rūpere ventis?
Stēmate quod thusco ramū millesime ducis?
Censoremq: tuū vel quod trabeate salutas?
Ad populū phaleras: ego te intus & in cute noui.
Non pudet ad morem discincti viuere nactae?
Sed stupet hic vitio: fibrisq: increuit optimum

Iuuenal.

uenalis expressit dicēs. Stēmata quid faciunt: quid prodest pontice longo sanguine censerī. (Et quod tu trabeate) .i. trabeatus: hoc est trabea veste q regū propria est: indutus. (Salutas tuū censorem) .i. statuā censoris: a quo ducis originē. Nā imagines maiorū suorum quas in atrijs ex cera factas habeant: eūtes domo aut redeuntēs salutabant: venerabanturq:. (Ad populū phaleras) .i. hęc nobilitatis insignia ostenta populo. Nam phalere ornamenta equorū sunt: quibus plerumq: emptores illorum decipiunt: quasi dicat his fortunē ornamētis: hoc est diuitiis & nobilitate popul⁹ decipi solet: q sola hęc putat bona: me autē decipere nō potes: qui bona tātū animi vera bona esse iudico: ideo subdit. (Ego noui te intus & in cute) .i. intra cutē. .i. quā sis vitiosus & itrosus nō ignoro. (Hō pudet) qd in principio satyre dixim⁹: hoc in loco repetendū est: hāc satyrā in eos maxime scriptā esse: q nondū sibi habitū vitiosū ingenerarūt: & q post sunt rursus in viā virtutis redire. Nā q vitioꝝ longo vsu quasi profundissimō quodā somno sepulti sunt: q̄lis est nacta homo p̄dit luxuric̄ ij nullis exhortatōib⁹ excitari possunt. Dicit itaq: poeta in adolescentē vitio incōtinentē laborantē: & q possit in meliōrē viam pedem referre. (Hō pudet) te subaudi o adolescēs. (Viuere ad morē) .i. ad similitudinē. (Hactē) nomē p̄pū viri celebratū infamia apud Horatiū & Iuuenalē. (Discincti) desolati & negligētis: nā male cinctos sic appellare solem⁹ vt infra: cū bñ discincto cātauerit ocyma verne: & Uer. vii. cñ. Hic nomadū gen⁹: & discinctos mulciber aphros sic ediuerso diligētes & expeditos p̄cinctos & accinctos appellam⁹. (S; stupet hic vitio) sensus ē. hic nacta hō vitiosus: q habitū delinquenti male viuēdo sibi acq̄sinit: cū neq: minimā quidē ratiōis scintillā habeat: nō intelligit se peccare atq: ex eo iurabilis est: tu vō p̄ gratē nō vitio sed incōtinentia labores: facile potes ad aī sanitatē redire. (Sed hic sc; nacta. (Stupet) .i. attonit⁹ est: caretq: motu & sensu. (Vitio) quod non potest nisi longa cōsuetudine / multisq: actionib⁹ vitiosis generari.

Horati⁹.
Iuuenal.
Aristotel

(Sibisq; increuit optimum pingue) idest pinguedo quedā crassa occupa-
uit illius p̄cordia. Sibiq; autem pprie iecoris sunt. pingues vero Plinio
Gellio p̄ authoribus ingenio sunt tardi. (Caret culpa) quia si quēdamo-
dum Aristoteles ait in libro ethicorū. nō ignorat omnis flagitiosus q̄ face-
re z a quibus abstinere oportet. z qui per ignorantia peccat: culpa care-
re videtur. Sed reuera non caret: quia ipse fuit causa suę ignorantie: sicut

Plinius
Gellius.
Aristotele

Pingue caret culpa. nescit quid perdat. & alto
Demersus summa rursus non bullat in vnda.
Magne pater diuū sēuos punire tyrannos
Haud alia ratione velis: cum dīra libido
Mouerit ingenium. feruenti tincta veneno:
Virtutem vt videant: intabescantq; relicta.
An ne magis siculi gemuerunt æra iuuenis:

is qui per ebrie-
tatem quemplaz
occidit: ideo cul-
pa nō caret: quia
ipse fuit causa suę
ebrietatis: ex lege
pittaci pena du-
plici in eum cōsti-
tuta. (Nescit qd
perdat) p̄dit enī

honestatem: cum per ignorantia turpe aliquid cōmittit. (Et demersus
alto) Nescit quasi profundo mari obuius. (Nō bullat in summa vnda). i.
non facit bullas in summitate aquę: quod signū est illuzesse extinctū: qz
non spirat. (Magne pater diuū) in eos qui relicta virtutis via sectantur
vitia poeta incādescent ostendēs eos quāto in tormētoviuant quātrūq; sibi
ipsis displiceant vt nō sit illis necesse penas futuras expectare: cū in p̄s-
sentiarū satis sup̄ torqueant. (Magne pater diuū) p̄o diuorū. i. optime
atq; maxime iuppiter. (Haud velis). i. noli. (Punire sēuos tyrānos) nā
per se tyrān̄ ap̄d antiquos honestū est nomē ideo addit sēuos (Alia rōne)
idest alio modo subaudi quā. (Vt videant virtutē) scz in alijs florentē. (Et
intabescant). i. inuidia z dolore corrūpanē. (Relicta) scilicet illa virtute. i. si-
ne illa. (Horati). ij. sermo. inuidiā placare paras virtute relicta. z p̄ parēte-
sim interposuit. (Cū dīra libido) p̄ quā ad peccandū incitantur. (Tincta
feruenti veneno). i. p̄ tre feruorē incitata. nā vt Apuleius in libro de philo-
sophia inquit ira z libido vitiorū doctrices sunt oim. (Mouerit). i. p̄turba-
uerit illorū ingenū. (Nā oia vitia quemadmodū z virtutes morales in ira
scibili z cōcupiscibili sunt: q̄ p̄es sunt appetitū. (An ne magis siculi) fen-
sus est nullus corpis cruciar̄ ita torquet male agētes: vt p̄ciētia vitę cru-
deliter z p̄ aliorū iniurias actę: atq; cū intelligūt se tre p̄cipites i vitia sine
vlla redeūdi spe. (Nā z si supra dixerat eos nihil tale scētre: atq; nescire qd
p̄dāt nō deest tñ illis h̄m̄is ille ex euāgelio atq; remor̄ qdā vt aiūt p̄scien-
tię. qd̄ exēplo phalaridis z dionysij siue damoclis s̄b dionysio ondit dicēs
(An ne). i. nūqd. (æra iuuenis siculi). i. iuuenē ille gre⁹: quē peris siue peris-
laus arbenicēsis dedit phalaridi agrigētinorū i sicilia tyrāno. i. q̄ subiectis
flāmis iclusi mugit⁹: bos clamātes imitari cogebāt. qd̄ tormēti gen⁹ suū
authorē tyrān̄ p̄mū expr̄ē. (Magis gemuerūt). i. magis torti sunt i illo
iuuēco iclusi: q. d. nō tātope illi torq̄bant⁹: q̄ mali cōsciētia sua torquent.

Horati

Apulei

(Et ensis pendēs ex laquearib⁹ aureis) p auratis. (Magis terruit ceruices subter?) subaudi positas: q̄ si dicat nō magis terruit. hoc sub dionysio tyrāno syracusanorū factū est. Mā cum damocles assentās dionysio diceret illū sui tēporis omnīū mortalium fortunatissimū: vis inquit ille tu quoq; isto modo fieri fortunat⁹? Lūq; damocles annuisset: hoīem in mēsa magno cū rerū apparatu collocauit: z cūsem ex seta equina illi⁹ capiti ipendere fecit.

hortabaturq; vt epulis vesceretur cetera nota sunt.

(Imus imus precipites sensus est pendens ex superioribus: non magis gemuerit erco iuuēco inclusi sō phalaride. nec da

Et magis auratis pendens laquearibus ensis
Purpureas subter ceruices terruit⁹ imus
Imus præcipites q̄ si sibi dicat: & intus
Palleat infelix: quod proxima nesciat vxor.
Sæpe oculos memini tingebam paruus oliuo:
Grandia si nollem morituri verba catonis
Discere ab insano multū laudanda magistro.
Quæ pater adductis sudans audiret amicis.

modestus ille adulator ita anxius fuit sub dionysio ense impendēte. (Quā si tyrān⁹ dicat sibi). i. intra se cogitet dicatq;. (Imus imus precipites). i. gradu irremocabili precipitamus. (Et int⁹ palleat). i. intra se cōsci⁹ torqueat ppter flagitiū. (Qd vxor p̄ima nesciat) q; tyrān⁹ etiā p̄p̄e vxori nō fideat: qd i codē dionysio exploratū est. (Sæpe oculos) id qd in principio satyre dixim⁹ puerilib⁹ vitis ignoscēdū est: cū p̄ etatē nō possint inter turpe z honestū distinguere: s; q̄ ita ad annos vii aut discretiōis puenit: nulla ratione excusari pōt. Dicit itaq;. (Cū essem parv⁹) q̄ etas fugiēs labores ventū meref. (Memini tingebam sæpe oculos oliuo) vt persuaderē parentibus primū deinde magistris me oculorū lippitudine laborare ac p̄inde p̄hiberent me libros legere: qd lippētib⁹ nocet: nā oleū oculis dolorē excitat. Idq; faciebā. (Si nollē discere grādia vba catonis morituri). i. declamationē q̄ poluit vti caro: cū deliberat an sibi mortē p̄sciscat: ne pueniat in potestātē cesaris victoris. Mā h̄mōi argumenta p̄ponebant rhetores discipulis i duas clases diuisis: quax altera suadebat aliqd fieri: altera dissuadebat. Verba in quā. (Multū laudāda magistro) id fieri Quintilianus præcipit: vt magistri discipulos collaudēt: atq; in spem ad summū p̄uentendi oratorem erigant. (Insano) aut magno. vt Vergili⁹ in bucolis. Insanos feriāt siue littora fluctus: aut insani. i. demētis: quippe qui discipuli parū docti vba male compacta laudaret. (Quæ) scz verba catonis ingento meo ad orationē in genere deliberatiuo accommodata. (Pater sudans) scz p̄ignominia lctitia: vt supra fides z pectoris leuio excultas guttas: aut sudās dū in balneo lauat. nā h̄mōi recitationes etiā in balneis fieri cōsueuisse Iuuenalis testat⁹ dicens. vt forte rogatus dum petit aut thermas aut phębi balnea dicat nutrice anchise. nomē patriāq; nouerę anchemoli z cetera. (Adductis amicis). i. vt interessent recitatiōi puocatis.

Tertſia

(Etenim id) ſcilz diſcere: z poſtea corā paternis amicis rectare. (Jure). i. maxima quadā ratione. (Eſt ſummū). i. res maria. (Et erat mihi i voto) i. deſt optabile. (Scire qd ſenio dexter). i. lucroſus. (Ferret). i. qd lucri in aleę ludo appoztaret. Hā in teſſara ſenio. i. ſex puncta: qd venerius quoq; dicit: lucrū afferbat iaciēti: quēadmodū ecōtrario vnio. i. vnū punctum qui dicit canis afferbat damnū. vnde ſubdit. (Damnoſa canicula quā-

Iure etenim id ſummū. quid dexter ſenio ferret
Scire erat in voto: damnoſa canicula quantum
Raderet. anguſtæ collo non fallier orcæ:
Neu quis callidior buxum torquere flagello.
Haud tibi in exptū eſt curuos deprēdere mores.
Quæq; docet ſapiens brachatis illita medis
Porticus inſomnis: quibus in detoſa ſuuentus

tū raderet). i. quā
tū auferret iaciē-
ti. (Et nō fallier)
repete a ſuperio-
ribus ſcire erat in
voto. (Collo orę
anguſtę). i. vaſis
vt ſupra diximus:
anguſti colli ſiue
oris: in qd nuces

feciffe victoſa erat. Et erat i voto ſcire. (Hæ quiſ) ſubaudi ex equalib; eſ-
ſet. (Callidior). i. aſtutior z magis aptus. (Torquere buxū) i. deſt trochum
ſiue turbīnē ex buxo factum. nā metonymia eſt vſus quemadmodū Uer-
gilius. vij. cnetū. impubesq; man^u mirata volubile burū. (Flagello cuius
verbere turbo a pueris uſari ſolet. Uergilius ibidē. dant animos plage.
(Haud tibi in expertum eſt) ſenſus ex ſuperiorib; pēdet dixerat enim pue-
ris poſſe ignoſci: ſi labores ſtudenti fugerēt atq; e diuerſo ludis operam
darent: qd etas illos excuſare poteſt. ſed tu o adoleſcēs qui iam in ea etate
es quę ad mores maxime pertinet: z qui iam philoſophis operā dare
cepſti: quā excuſationem potes afferre? Dicit igitur. (Haud in expertum
eſt tibi) i. deſt pulchre expert^{us} es z bene noſti. (Deprehendere mores cur-
uos) i. deſt vicioſos z a recta ratione detortos: idem infra appoſita in tor-
tos oſtendit regula mores. eo namq; diſtat virtus a vitiō quo rectum ab
obliquo: ex Ariſtoteleſ. ij. etibi. (Quęq; docet) repete ex ſuperiorib;. (Haud
in expertū eſt tibi) deprehendere illa pcepta. (Quę porticus ſapiēs docet)
i. deſt ſtoici porticus athenis vbi zenonis diſcipuli ſoliti erāt diſputare: z a
qua ſtoici ſunt cognominati: quēadmodū Plato in acadēmia. Carneades
in licio. Ariſtoteleſ in nymphęo. (Illita medis brachatis) ſcilz porti-
cus depicta z perūcta colorib; in qua pictura erat: quo pacto rex Perſa-
rum z medorum Xerxes cum ingenti exercitu in gręciam penetravit z ad
ſalamina ſapatus turpiter auſugit. Brachatos autem appellat medos:
quoniā brachis i. deſt veſtibus quibuſdam breuib; utebantur. neq; ſunt
oīno femoralia: ſed ſimiles femoralib; nauticis ac paulo longiores: qm
herodot^{us} de pſis iqt breues arc^u ac breuia ſpicula lōgas brachas gerētes
in pugnā eunt. (Quib; ſubaudi pceptis ſtoicorū. (Juuetus in detoſa). i. iu-
uenes in toſi more gręcorū: eorum præſertim qui philoſophicę dant operā.
(In ſomnis inuigilat). i. incubrationes ſuas illis dedicat. Juuet^{us} in quā.

Uergili^{us}Plato.
Carnea-
des.
Ariſtotel^{is}

(*Pasta filiquis*) idest tenui victu. nā filique leguminū sunt folliculi. sunt etiam quas hispane dicim⁹ garronas. (*Et grādī polēta*). i. pultrib⁹. *Iune nalis*. z grādes fumabāt pultrib⁹ olle. *Polint⁹* lib. xviii. naturalis hystorie. *Polēta* iquit plurib⁹ fit modis. z subdit videt tā puls ignota grēcie fuisse: quā polēta italicē. ex quo videt iter polētā z pultrē nō nihīl distare. (*Et tibi q̄ famios*) sensus est. cuꝫ sis in ea etate in q̄ ex lra pythagorē hoc est y. p. silo. siue grēco possis eligere de xterā: scilicet virtutis: cuꝫ sinistra ptineat ad vitia. qđ quēadmoduz graphice describi possit: ex carmine vergiliano qđ de lra pythagorē

Inuigilat filiquis & grandi pasta polenta.
Et tibi quē famios diduxit littera ramos:
Surgentem dextro mōstrauit limite callem.
Stertis adhuc! laxūq; caput compage soluta
Oscitat hesternum dissutis vndiq; malis:
Est aliquid quo tēdis: & in quo dirigit arcum:
An passim sequeris coruos testaꝫ lutoꝫ

scripsit facile itelliges. Nec illud. y. ob hoc pythagorē dī: qđ sit a pythagora inuētū quēadmodū incognit⁹. *Persij* itēpres z author ethymologiaz dicit: cū optimis authorib⁹ satis cōstet sub bellī trolant tpa fuisse a palamede inuētū: s; q pythagoras vitā humanā illi assimulauerit. Ordo est. (*Et lra*). i. y. p. silon. (*Quē diduxit*. i. diuisit. (*Romanos famios*). i. pythagoreos: q pythagoras ex famo isula ionie fuit. (*Mōstrauit tibi callē*). i. viā angustā: q arcta est via q ducit ad vitā v saluator nī i euāgelio dicit: sicut ptra vittoꝝ viā lata ē. (*Surgētē*). i. i sublime tēdētē. (*Dextro limite*). i. virtutis: q virttoꝝ i sinistrā tēdit. (*Stertis adhuc*: pēdet ex supiorib⁹. ac si dicat cū sis i ea etate i q possis dextrū a sinistro z curuū a recto distinguere. (*Stertis adhuc*). i. p fūde dormis z desidia marces: (*Laxūq; caput*). i. solutū p oscitationē: in q os aperit vsq; ad dissuturā malaz: vū subdit. (*Soluta ppage*). i. xtebra malaz. (*Malis vndiq; dissutis*). i. ab ytra q; pte laxat. (*Oscitat hesternū*). i. qđ hesterna die comedit z bibit oscitādo mōstrat. oscitatio aut octosis z sōnolētis maxime ptingit. oscedo aut sonora qdā z morosa ē oscitatio. pōt aut hēc clausula itērogatiue legi id q; ardēt⁹ cōcitatiuz q; ē. (*Est aliqd q tēdis*) cū pmū pueri ad ānos discretionis boni ac mali puenerit: debēt gen⁹ vītē sibi pponere: atq; ad id cōsequendū oēs actiōes accommodare. ideo dicit. (*Est aliqd q tendis*). i. habes ne certū aliqūē viuēdi finē ppositū. vel illd poti⁹ respicit qđ omnīū actūū humanoz aliq; est finis supm⁹ in q felicitas hoīs cōsistit: cur⁹ cognitio necessaria ē vt ad illū puenire possim⁹. (*Et in q dirigit arcū*). i. qđ tanq; signū more sagittatoꝝ habes. *Aristore*. i. ethico. *Et agilibū finis qspia est*: quē pp seipm velim⁹: z alia ppter illū: hui⁹ nīmiz cognitio ad vitā nostrā multū cōfert: ac veluti sagittarij signū habentes facili⁹ quod oportet assequimur. (*An passim seqris coruos*). i. sine electiōe z nullo fine pposito coruos more pueroꝝ inseqris. (*Testa z luto*). i. lapidib⁹ z glebiꝫ.

(Securus quos pes ferat) idest nō curans an in puteūm aliquē foueam
 ve incidat. (Horati⁹ in poetria. Sic veluti merulis intentus decidit au-
 cept. (Atq; ex tempore viuis) idest nīhil prouidens: sed ex eo quod se ti-
 bi offert. (Helleborum frustra) Diximus sepe hunc: in quem satyza scri-
 bitor esse in ea etate qua gignūtur habitus virtutis aut vitij: nunc dicit
 quod si semel in vitij infenuerit: nō facile poterit ad virtutis viam re-

Securus quo pes ferat: atq; ex tempore viuis?
 Helleborū frustra cum iam cutis ægra tumebit
 Poscentes videas. venienti occurrere morbo.
 Et quid opus cratero magnos pmittere mōtes?
 Discite: & omiseri causas cognoscite rerum.
 Quid sum⁹? aut quidnā victuri gignimur? ordo
 Quis dat⁹? aut metæ qua mollis flexus. & vnde.

dire. idq; per si-
 militudinem eo-
 rum qui ex incon-
 tinentia cibi: po-
 tus: coitus: i mor-
 bū inciderūt ostē-
 dit dicēs. (Cum
 iam cutis ægra tu-
 mebit) idest cum
 quispiam veter-

no aut hydropē laborauerit. (Vides poscentem helleborum) quo purga-
 tur humo: ille redundans quamquam peculiariter ea herba bilis atra
 purgatur. (Sed frustra) quia cōcepto atq; radices agente morbo nō est
 efficax. (Occurrere morbo venienti) idest vos qui egrotare timetis: vitim-
 ni quibusdā anthidotis. (Et quid opus cratero pmittere) idest conce-
 pto morbo quid prodest polliceri medico? fuit autē Crater⁹ augusti Le-
 saris tēpore nobilis medic⁹. (Horati⁹. ij. sermo. Hō est cardiacus Crate-
 rum dixisse putato. Magnos mōtes) scilicet auri. ex Terētio i phormio-
 ne. senē inquit per epistolā. pellerit modo non mōtes auri pollicēs. (Di-
 scite zo miseri) occasione eorū quę dicta sunt hortat mortales ad xtutis
 studiū z qđ fortunę bonis vtant quasi instrumento quodā nō quasi fine
 rerū humanarū. (O miseri) qui hoc qđ dicitur sum nō intelligētes mise-
 ri estis. i. nō felices. (Discite) qđ ignoratis. (Et cognoscite causas rerum)
 quia si quēadmodū Vergili⁹. ij. georg. ait. Felix est qui potuit causas co-
 gnoscere rerū: ergo miser est qui nō potuit nā miseria felicitati opponit.
 (Quid sumus) q; sumus animalia rationalia mortalia: quo differim⁹ a re-
 liquis animalib⁹. (Quidnā victuri gignimur) quia geniti sumus: vt scđm
 virtutē optimā viuam⁹: qđ est officiū z operatio ppria hominis in quātū
 homo vt Aristoteles. j. ethicorū libro. pulcherrime deducit. (Ordo qđ da-
 tus) ordo autē est: vt pferam⁹ animi bona bonis fortunę atq; naturę: vt
 pacifcamur vitā p laude. z cōmutem⁹ honorē xtute. (Aut metę qua mol-
 lis flexus z vnde. (Excuruli certamine sumptū est. in quo cursus equorū
 incipit a spectatorib⁹ deinde circuitur metā: in quo tot⁹ labor z ars consi-
 stit qđ in vitā nobis faciendū est: vt icēptam⁹ a medijs rēdamusq; in finē.
 vel poti⁹ ad illud Horati⁹. iij. carminū referēdū est: hinc oē principiū buc
 refer exitū. hinc. i. a deo: z huc. i. in deū. Ordo est. (Qua subaudi pte. (Fle-
 xus metę est mollis). i. facilis. (Et vnde) scz est incipiendū aut redeūdū.

Horati⁹.
 Terēti⁹

Vergili⁹.

Aristotel.

Juvenal.

(Quis modus). i. finis est argēto: qz finis illi⁹ ē vsus: neqz debet augeri in finitū. Crescit ei amor nūmū quātū ipa pecunia crescit: vt ait Juvenal. (Quid fas optare). i. a dijs immortalib⁹ petere: qz nō oīa sed tñ honesta: vt in satyra pcedēt dixit. (Asper nūm⁹). i. lris z imaginib⁹ ipatorū signat⁹. (Quid habet vtile) qz nullā aliā hz vtilitatē: nisi vt distribuāt cū op⁹ est. (Quātū deceat elargiri patrie z ppinqs charis) qz patrie ac reipublice amor pferēdus ē.

de ordine charitatis i patriā. prez. filios vxorē amicos vicinosz alie niores. Cicero i. j. offoz li (Quē). i. qle (Deiussit eē) qz iussit te eē bonū z sapiētē: hoc est vtutib⁹ moralibus z intellectuibus ornatū. (Et q par

Cicero.

Quis modus argēto. quid fas optare. quid asper Vtile nūmus habet. patriæ charisqz propinquit Quantum elargiri deceat. quem te deus esse Insuper, & humana qua parte locatus es in re Disce: neqz inuideas: quod multa fidelia putet In locuplete penu defensis pinguibus vmbis. Et piper, & pernae maris monumēta clientis. Menaqz quod prima nondum defecerit orca. Hic aliquis de gente hircosa centurionum

te locatus es in re humana). i. quo officio iter hoies funderis: z quē gradum inter ciues obtines. nā ad eū debes oēs actus accommodare. (Disce). in quā omnia superiora quē dixi. (Neqz inuideas) qz in diuitijs atqz reze affluētia hois beatitudo nō cōsistit: qre neqz est inuidendū ijs q illa possidet. (Qd multa fidelia). i. multa fictilia salgamis. cōditaneis. atqz salitis piscib⁹ plena. (Puter). i. sciet: qz bulusmodi res diuit⁹ seruatqz rāce scūtē corrūpūt plerūqz. (In locuplete penu). i. i penario locupletū: vt sit pten tū p ptenēte. nā pen⁹ est res q seruat: penariū locus vbi seruat. (Vmbis pinguib⁹ defensis). i. q penoris sculēta vmbri italie ppli viderūt locupletē: qz ille defēdit: z qru causę patron⁹ fuit. Vmbros aut pigues appellant: aut qz diuites: aut qz igenio tardi erāt. (Et piper) nō est subaudiendū putet: cū piper vetustate nō puteat: nisi ad diuit⁹ fastidiū z piper z pen⁹ referant: z qd sequit pernez mena. (Et pne) pedes porcorū cū coris: dictę a pē dēdo. Piper z perne dico: appositue. (Monumēta cliētis maris). i. quę res memoriā restituat cliētis maris: cui⁹ causam defendit: nā cliēs est cui⁹ causam patron⁹ agit. (Menaqz) repetē a supiorib⁹ neqz inuideas qd mea piscis marin⁹: q vt nro tpe thymni in frustra cōcisus salisqz asseruat (Hōdum defecet in pma orca) nā cū multę sint orce in penario locupletis: prima nondū est exhausta. Dixim⁹ aut orcā vas esse angustioris cuiusmodi etiā nūc seruadis thymnis vtunt. (Hic aliqz) qz in supiorib⁹ dictū est adolescētib⁹ dādā eē operā vtut: qd se pstatūrā philosophia pollicet: posset dicere qspā cēturio siue miles: satis sapio mihi. &c. (Aliqz de gēte hircosa cēturionū). i. aliqz cēturio hirsut⁹ siue squalidus z incultus aut ad hircinū odorē retulit: quo ppter squalorē milites in castris laborat.

(Dicat q̄ satis est sapio mihi). i. satis sapiēs sum in reb⁹ meis. (Et nō curo ego esse qđ arcesilas) subaudi fuit. Arcesilas qui z arcesilaus dictus est: philosophus fuit pythane⁹: disputator egregius atq; nihil affirmātis academię defensor acerrimus. (Aerūnosq; solones) idest non curo esse quod fuerūt sapiētes quorum ex numero fuit Solon salamin⁹: athenięsum legislator. Sed illos grummosos: idest laboriosos appellat: quia vir

Dicat: quod satis est sapio mihi. non ego curo
Esse quod arcesilas: aerumnosq; solones
Obstippo capite & figentes lumine terram:
Murmura cum secū & rabiosa silentia rodunt:
Atq; ex porrecto trutinantur verba labello
Aegroti veteris meditantēs somnia. gigni
Ex nihilo nihil. in nihilum nil posse reuerti.
Hoc est cur palles: cur quis nō prandeat hoc est:
His populus ridet: multumq; torosa iunentus
Ingemnat tremulos naso crispante cachinnos.

tus amica est laboris atq; ecōtrario inimica voluntatis. Aut grummosos: idest calamitosos & multos appellat cōtorto: quod sibi tales videntur. (Obstippo capite. i. habētes caput obstipū: idest transuersum siue inclinatum et rigentem.

Horati⁹. ii. sermo. Stes capite obstippo multū similis metuēti. (Et figētes terrā lumine) idest oculos fixos in terrā habētes: qđ faciūt cogitabūdi. (Cū rodunt secum). i. intra se. vel potius inter dentes versant. (Murmura susurros. (Et silentia rabiosa). i. p̄tentiosa: ex Uergilio sumptū est: in eo opere qđ inscribit est z non. Murmure concluso rabiosa silentia rodunt. (Et trutinant). i. pensiculant z pōderant verba. (Labello exporrecto). i. extento qđ faciunt illi qui cogitabundi incedunt. porrigunt em̄ distorquēt z cōtrahunt labia. (Meditātes somnia egroti veteris). i. qualia egrotātes ex lōgo morbo per quietē vidēt. Horati⁹ in poetria. velut egri somnia vāq; fingent species. z qđ sit illud qđ meditant subitūgit dicens. (Ex nihilo nihil gigni) conclusio nobilis i philosophia. Nā vt inq̄t Aristoteles: perterriti oēs philosophātes ex nihilo aliqd fieri. (Et nil). i. nullā rem. (Pōsse reuerti in nihilū) idest corrumpi: nisi in ea ex quib⁹ cōposita est. (Hoc est cur palles). i. vt hec inania discas vsq; adeo studio philosophię incumbis: vt maciē z cutis pallorem cōtrahas? (Et hoc est cur quis nō prandeat). i. a cibo abstineat: Iuuenalis: tūc vtile multis pallere: z toto vitū nescire decēbre: (Populus). i. perita multitudo. (Ridet his) scz verba eos qđ studēt philosophię. (Et tuuēt⁹ multā torosa). i. robusta: nā toti sūt muscoli z nervi i se collecti: qđ virū est p̄p̄iū Uergili⁹. iij. georg. luxuriatq; toris animosum pect⁹. (Ingemnat cachinnos). i. risus totum corpus quatientes multiplicat. Iuuenalis: gētib⁹ in nostris risu quatere. (Naso crispante) idest trementi z concusso. Plinius libro secundo de terremotu. tutissimū est inquit cum vibrat crispante edificiorum crepitu.

Horati⁹.

Uergili⁹.

Horati⁹.

Aristotel.

Uergili⁹.

Iuuenal.

Plinius.

(Inspice nescio qđ q sequunt ad supiora ptinēt: vbi de incōtinētia desidi
agebat: q cū incipit signa morbi aduentāris sentire: Quis sit medicū sed nō
perstat: q vincit a p̄senti voluptate. Dicit itaq. (Qui dicit medico ispic
fodes). i. o amice. (Inspice). i. palpa z attrecta. (Hā pect̄ trepidat mib
.i. cor palpitāt. (Nescio qđ). i. ob q̄ causā (Et halit̄. i. oris fetor z graue
lētia. (Exuberat). i. redūdat z exhallat. (Ex faucib⁹ egri) qđ ipm signū
est egrotationis.

(Iuss⁹ req̄escere)
idest ille q timet
egrotare a medi
co iussus vt absti
near a labore z in
lecto faceat atq
q̄escat. (postq̄ter
tia nox). i. egro
tās ip̄e i tertia no
cte. (Vidit venas)
.i. arteriaꝝ pulsū.
(currere compo

Inspice nescio qđ trepidat mibi pectus: & egri
Faucibus exuberat grauis halitus: Inspice fodes
Qui dicit medico: iussus requiescere: postquam
Tertia compositas vidit nox currere venas:
De maiore domo modice sitiente lagena
Lenta loturo sibi surrentina rogabit.
Heus bone tu palles, nihil est, videas tamē istud
Quidquid id est: surgit tacite tibi lutea pellis.
At tu deterius palles: ne sis mihi tutor.
Iam pridē hunc sepeli. tu restas, perge tacebo.

tas). i. ordinatas palpitare. hoc ē q: nō fuit febrib⁹ tertiana quā timebat.
(Rogabit sibi loturo). i. ad vsus suos cū vult ire lauātū ad balnea. (De
maiore domo). i. a locupletiori q meli⁹ habet vinū. (Surrentina lena). i. vi
na ex surrēto cāpaniē loco: q̄ lenta sunt. nā triplex est vini sapor lenis: au
sterus: dulcis. (Lagena modice sitiētī). i. vna par̄ capaci: qđ faciunt q
ab amicis vina q̄si degustatiōis ḡra petūt. Sitiētē hō p̄ capaci ex eo d
ctū est qđ sitis vacuitas est humidit̄: quēadmodum fames siccit̄. q̄ igit̄ sitis
multū vini pōt capere. sic Plaut⁹ de lena anu: sitit iquit quadrātal: hoc
est capere z bibere pōt vini tm̄ quātū capit quadrātal. (Heus bone) & ba
sunt medici reuissentis: egrotare timēre. (Heus bone). i. o amice. z est blā
diētis allocutio sicut supra fodes. (Tu palles) qđ est morbi signū. (Nihil
est) & ba sunt incōtinētis ad medicū. (Videas tñ istud) & ba sunt medici
cauti augētis suspitionē: vt egrot⁹ caueat sibi. (Quicqđ) id est. i. quātūcū
q̄ parū sit. (Pellis lutea). i. pallida. (Surgit tibi) i. itumescit: qđ ē signū
morbi. (Tacite). i. ex causa icognita z latēti. (At tu deterius palles) medicū
consiliū nō solū nō admittit incōtinēs: sed etiā illū ptumeliose appellās
dicit illū deterius esse affectū. sic em̄ solem⁹ illudere illos q nobis vltro cō
sulūt: vbi nobis p̄siliū minime desideram⁹. (Ne sis mihi tutor) ac si dicat
in ea etate sum: cui nō debeat dari tutor: sed neq̄ curator. sic Horat. ij. ser.
siue ego prauē seu recte hoc volui: ne sis patru⁹ mihi. (Iam pridē hūc se
peli). i. tādū inq̄t est: qđ turoz̄ meū sepeliui: z sum liber a tutela. nūc hō.
(Tu restas). i. supuenis q sis mihi tutor: neq̄ iure neq̄ a priore dat⁹. q. d.
ego te nō ferā turoz̄. (Perge tacebo) & ba sūt medici desperāt: de salute
huius. (Perge. i. fac vt libet. (Tacebo) qz verbū post hac tibi nō faciā.

Plautus

Horat.

Tertia.

(Turgidus hic) quid ex medici contemptu sequat ostendit. (Hic) scz adolescens incotinus. (Turgidus epulis) idest crudus et inflatus. (Et ventre albo) idest pallido: qd ipsuz est signu cruditatis stomachi. (Lauatur) scz in balneis. Juuenalis. crudu pauone in balnea portas. balneatio aut crudis mortifera est. (Guttore exhalate). i. spirante: sic supra faucibz exuberat grauis halit. (Mephites sulphureas) idest vapores quales ex venis sulphureis exhalantur. Uergl.

Juuenat.

Turgidus hiecpulis atq; albo ventre lauatur:
Guttore sulphureas lente exhallante mephites.
Sed tremor inter vina subit: calidumq; tridentem
Excussit e manibus: dentes crepuere relecti.
Vincta cadunt laxis hinc pulmetaria labris.
Hinc tuba: candelæ: tandemq; beatulus alto
Compositus lecto crassissq; lutatus amomis
In portam rigidos calces extendit: at illum
Hesterni capite induto subiere quirites.

Uergl.

Uergl.

Serius.

Serius.

Serius.

Serius.

Serius.

Serius.

Serius.

contutis inter bibedū incipit tremere et horrere (Et excussit). i. ille tremor cadere facit. (Tridentem e manibz). i. calicē potiorū q vinctas qtuor capit: nā vasa potoria ab vinctay nūero appellabāt. Marcial. cū potes amethy stinos tridentes: z alibi idē quincūces z semisses besteq bibam. Laus ut fiat: iustus z pcul. (Dentes relecti). i. aperti labris diductis. (Crepue re). i. cū stridore sonuerūt. (Et pulmetaria vincta). i. cibi pingues. (Cadūt hinc). i. ex causa superdicta: hoc ē ex incotinētia (Laxi labris). i. solutis qz nō pōt ore cibos pficere. Et qd ex hoc deinde sequat subdit. (Hinctu ba cadelæ) q in funeribz parare solēt: tuba aut vsul erat i funere aduultoz quēadmodū tibia infantū. Uerg. en. In funere pallātis: it cēlo clamorqz vīrū clāgorqz tubay: z pāpini thebaide i funere archemori. Tibia cui teneros suetū deducere manes. Et saluator nī in euāg. suscitatur puelā: tibi cines auferri iubet. Tandēq; beatul. i. diues: aut q sibi videbat beat. (Cōposit alto lecto). i. pheretro: quo mortuoz cadauera esserunt. (Et lutat). i. quasi luto peruncr. (Amomis crassis). i. vngueto pingui. Nā cadauera pungebant. Uerg. en. Corpusq; lauar frigentis z vngunt. (In portā rigidos calces extēdit) qz mortui antersioibz pedibz efferunt: cuius causam Plutararchus in pblematis affert: q videlicet exitus vitę cōtrarius est ortui: nascimur enim plerūq; in caput: nā in pedes nasci mō strosū est. (In portā aut dicit) qz cadauera extra urbē efferēbant. (Et q rites besterni). i. serui morte dñi ex testamento facti liberti ducesq; romani: i. fra beu steriles veri: qbus vna quiritē vertigo facit. (Subiere illū). i. positū in pheretro humeris substulerūt in funus. (Capite induto) idest cucullo more illoz qui mortuos lugent obrecto: aut induto idest pileato: nā serui facti liberi raso capite pileū sumebāt: idq; erat i. signe libertatis.

Uergl.

Uergl.

Serius.

Serius.

Serius.

Serius.

Serius.

Serius.

Serius.

Serius.

Serius.

Serius.

Serius.

Serius.

Serius.

Serius.

Serius.

Serius.

Serius.

Serius.

Serius.

Serius.

Serius.

Serius.

Serius.

Serius.

Serius.

Serius.

Satyra.

(Tange miser venas) adhuc alia via in incōtinentem insurgit: qui cum sit ad virtutis opera piger: ad vitia est prōptus cōstitutusq;. (Miser) subaudi egrotus ait: neq; enim decet vt medicū quem rogat: miserum appellet. (Tange venas) idest pulsum arteriarū. (Et pone dextrā in pectore) vt ex cordis palpitatu explores morbi gen^o: supra nescio qd trepidat mihi pect^o. (Nil callet hic) .i. nulla sunt signa febris dicit medicus. (Attinge summos pedes et manus) verba sūt timētis egrotare .i. summitates pedum et manuum: quę partes incipiunt frigere: cum febris inuadit. (Non frīgēt) respondet medicus. (Uisa est) .i. de quo pacto animi morboz nō corporis laboret: nam cum primum speculum refulsit: illico excitat. (Siue puella cādida) idest pulchra. (Ulcini) quia vt diximus incōtinentes a p̄sentī voluptate vincitur: et in vniuersali recte iudicat. (Subrisit molle) .i. molliter nescio quid risu illo p̄mittit. Iuxta illud. Risit et arguto quidam p̄misit oculo. (Cor tibi rite salit) idest ordinate atq; vt sanū decet palpitat: aut p̄gnimtia letitia: vt supra letatur pertrepidū cor. (Positū est argente catino) adhuc alia via incōtinentem aggredit: qui cū habet cibos tenues sordidosq; p̄sentes dicit se os palatūq; male affectū habere: qd si egregiū quēdā cibū nactus esset: diceret se bñ valere atq; esurire: dicit igit. (Si positū est olus durū) .i. non bñ coctū aut difficile māducatu. (In catino algēte) qd ipsuz fastidio esse possit. (Et farina) .i. panis ex farina cōfectus: nā metonymia est. (Decussa) .i. se creta et purgata. (Cribro populi) .i. vulgari et q̄li plebei vtunt: hoc est setaceo et nō sericeo. (Tentem^o fauces) verba sunt medici ad eum qui ex delictis egrotat. .i. experiamur an cib^o tibi sapiat vel experiamur an aliquod vitium sit in ore. (Tenero latet vlcus in ore) possunt esse verba medici p̄tronsam irridētis delicatum aut ipsius q̄ purat: aut simulat se egrotare p̄sente vili cibo: dicit igit. (Ulcus putre) idest apostema siue abscessus resoluibilis et virulent^o. (Latet in ore tenero) .i. molli et delicato. (Qd non deceat radere) .i. abstergere siue tangere. (Beta plebeia) herba nota quę pauperes vtunt in cibis. Martial. Ut sapiāt fatūq; fabrorū prandia betę.

(Alges) duas animi perturbatiōes q̄ sunt de malo opinato p̄sentis altera et altera futuri t̄git: hoc est timor et iram q̄bus incōtinentes maxime solent p̄turbari: nā p̄ timorē bona facere omittunt: et per irā mala multa cōmittimus. (Cum timor albus) .i. pallid^o ab effectu. (Excussit mēbris) idest sparsit p̄ mēbra. (Aristas) idest pilos horrentes in modū aristarum.

Martial.

Quarta

(Alges) idest signū est timoris: nam timorem sequitur frigus: ergo alges dicit. i. ad virtutis opera exequēda torpes. (Nunc sanguis feruescit tibi) idest irasceris: quia vt phisici diffiniūt. Ira est accensio sanguinis circa cor. (face supposita) idest igne subiecto: hoc ē materia irascēdi. (Et oculi scintillant ira) idest ignis scintillas emittere videntur: quod est iratoꝝ. Et per irā. (Dicis et facis) tale quidā. (Quod ipse orestes) qui postea quā clytēnestram matrem occidit: furis eraglitabat. (Iuret esse hominis non sanū) quasi dicat etiam infans iurabit te esse insanum.

Alges: cum sparsit mēbris timor albus aristas:
Nunc face supposita feruescit sanguis: & ira
Scintillant oculi: dicisq; facisq; quod ipse
Non sanū esse hominis: nō sanus iuret orestes.

Satyra quarta.

Rem populi ignaros phibet contingere quarta.

Rem ppli tractas: barbatū hoc crede magis
Dicere: sorbitio tollit quem dira cicuta:

tyre diximus duos dialogos scripsit Plato sub alcibiadis nomie: quorū prior alcibiades p̄m posterior alcibiades posterior i scribit. In p̄or itaq; Socrates inducit a Platone interrogas alcibiadē amicum et discipulum suū: qua fiducia cū sit rerū oim ignarus atq; inexpertus insinuat se admistrāde reip. cū p̄sertim ex sentētia illa quā antiquitas consecrauit quisq; seipsum debeat noscere. Ex hoc dialogo poeta sumit huius quartę satyrę materiā: qđ licet p̄ferentis locos intueri. Sub alcibiadis itaq; p̄sona inuehitur in adolescentē quēpiā: quē quidē domitium Heronē cesarē esse putāt: q̄ anteaq; p̄ etatē sapiat suffragia ppli ad honores magistratusq; assequēdos captat: atq; rēp. sibi gubernādā capeſſit: deinde p̄ceptum inculcat: vnūquēq; seipm debere cognoscere: neq; sibi arrogare qđ sit vltra p̄prias vires. Ordo est. (Dic o pupille magni picli). i. o alcibiades: fuit ei h̄ adolescēs clinix ex dinomache fili: socratis discipul: et familiar: relictus p̄re mortuo sub tutela piclis ciuis athenēsis nobilissim: q̄ vt ait plutarchus erat illi sāguis affinitate cōiūct. Justinus patruū fuisse scribit. O pupille iquā. (Quo freti). i. q̄ prudētia et rex experientia cōsiliis. (Tractas). i. tractare et administrare audeas? (Rē ppli). i. rē publicā. Et p̄ parētesim interponit. (Crede). i. puta et finge hoc qđ ego dico tibi. (Barbatū magnū dicere). i. socratē p̄ceptorē tuū qui gręcorum philosophorū more barbā nutrebat. Iuuenalis. barbatos licet admoveas hic mille magistros. (Quē) scz socratem. (Sorbitio dira cicuta) nā socrates ab athenēnsibus morte dānat: cicuta succo hausto perijt publica athenēsiūm p̄cna: vt ait Plinius. (Tollit). i. extinguit (scz ingeniu) decē versus qui sequuntur in interrogatiue possunt legi: aut enūctatiue si p̄ironiam legātur: qđ ipm hec particula scz designat: vt apud Cergiliū. iiii. enel. scz is superis labor est.

Rem populi tractas: quē admodū in argumento secūde satyrę

Plato.

Socrates

Justinus.

Iuuenal.

Plinius.

Cergili.

Terentius ea cura quietos sollicitat: et Terenti^{us} in andria: id populus curat scz. (Ingeniū) idest artes et scientiæ quæ ingenio comparant. (Et prudentia rerum velox). i. præcor et etatē præueniens. (Venit ante pilos) idest anteq̃ bona pecten et ala pubescant: quasi dicat: neq̃ ingenium neq̃ prudentia veniunt ante etatē. (Et calles dicenda et tacenda) idest scis quid debeas dicere et quid tacere: quasi dicat: minime. (Ergo vbi plebecula). i. imperitiū vulgus. (Fervet cōmota) idest cōcitata trascuritur. (Bile) idest cholera: q̃ iræ sedes ē. **Uergilius**. j. gñ.

Uergilius.

Sequitur animis
ignobile vulgus.
(Fert animus). i.
cupis. (Fecisse silentia) vt habeas

Quo fretus? dic o magni pupille pericli.
Scilicet ingenium: & rerum prudentia velox
Ante pilos venit: dicenda tacendaq̃ calles.
Ergo vbi cōmota fervet plebecula bile
Fert animus calidæ fecisse silentia turbæ
Maestate man^{us}: qd deinde loquere? Quirites
Hoc puta non iustum est: illud male: rectius istud.
Scis etenim iustum gemina suspendere lance

Lucanus
Uergilius.

ad populū orationē qua seditio illa componat. **Uergilius**. silent arrectisq̃ aurib^{us} astant. (Turbe calide) idest populo ira inflāmato. (Maestate manus) oportet enim illū quē populus seditione concitatus audire debeat multū authoritatis ac maiestatis habeat: vt vel solo vultu et manu sileat. **Lucanus** cōposuit vultū dextræq̃ silentia iussit: et **Uerg.** j. gñ. Cū inducit oratorē qui vir bon^{us} dicendū peritus diffinit: tunc inquit pietate gravem ac meritis si forte virū quē conspexere silent: arrectisq̃ aurib^{us} astant. huiusmodi vir irenarcha græce a iuris peritis appellat: nō vt acursius delirarat dictus qd irā populū arceat: sed quod sit pacis author siue pacificator: huiusmodi autē viri manu protenta effingebātur: quali habitu Domitianus cesar equo insidens inducitur a **Papinio** libro primo siluarii: cū dicit: dextra vetat pugnare. (Quid deinde loquere). i. quali oratione vteris: cū sis rerū omnium inscius? (Quirites hoc puta) quod ille apud populum locutus ē: debet esse de iusto et iniusto de turpi honestoq̃ q̃ ex philosophiæ fonte sunt depromenda: sed hic cū sit ignarus: nō habebit de quo sit orationē habiturus loquens inquam. (Putat) idest sicut. (Quirites) o romani ciues: nā ad populum est sermo: cum laudamus aut vituperamus quod pertinet ad genus concionale siue demonstratiuū: nam in de liberatiuo senatores in iudiciali iudices dicuntur. (Hoc non iustum est) subaudi quod facitis: nam cum sit ciuitas ciuiliū societas equo iure constituta: seditio iniusta est quippe q̃ labefactat ciuilem societatem. (Rectius istud) subaudi potuit fieri. (Scis etenim) ironia est vt diximus: quasi dicat non scis. (Suspendere iustum) idest examinare iustitiam. (Gemina lance). i. libra quā et bilancē dicimus: nam in libra due sunt lances. **Uerg.** in gñe. et **Cicero** qnto tuscul. qro inquit: quā vim habebat libra illa **Eristolatus** qd cū in altera lance animum bona imponeret: i altera corporis et externa. etc.

(Ancipitis libræ) idest q̄ duo habet capita: q̄z due sunt lances vt dixi: aut ancipitis. i. ambigū: vt nescias in utrā partē magis declinet. (Uerū discernis) imo non poteris verū a falso discernere: qd̄ est op̄ partis intellectus: aut verū pro iusto posuit: nec rectum a curuo: cum regula ipsa rationis qua hoc debet explorari sit curua: z p̄ ignorantia possis nos fallere: ideo dicit. (Vel cū regula curua intersubit). i. interuenit. (Vel cū fallit

Ancipitis libræ: verum discernis vbi inter
Curua subit: vel cum fallit pede regula varo:
Et potis es nigrum vitio præfigere theta.
Quin tu igitur summa nec quicquā pelle decor?
Ante diem blando caudam iactare popello
Desinis: anticyras melior sorbere meracas?
Quo tibi summa boni est: vñcta vixisse patella

pede varo) idest
curuo: nā regula
in pedes distigitur:
vnde ē decē:
peda: qua architecti
edificia metiuntur.
(Et potis es) idest potēs es
quasi dicat nō potes.
(Præfigere

vitio) idest inurere z imponere. (Nigrum theta) idest mortiferū signum:
hoc est mortis penam. Nam iudices qui reū morti dābant: in tabellis
theta hoc est th. aspiratū litteram grēcā scribebant: per qd̄ significabāt
capitale quiddam: qd̄ grēcē thanatos per theta in principio mortale interpretat.
Martialis. Hosti mortiferū p̄toris castrice signū: est opere precium
discere theta nouū. (Quin tu igit) viget adolescentē dicens in hūc
sensum cū sis corpore decorus introitus aut turpis z indoctus q̄ rempublicā
administrare possis: cur ambis ppli suffragia: per q̄ ad magistratū
peruenias? dicit igitur. (Tu decorus summa pelle) idest tātum in superfi-
cie: quē sola conspici potest. (Sed nec quicquā) idest frustra: quia intro-
sum turpis es. (Quin desinis) idest cur non cessas? (Iactare caudam po-
pello). i. adulari populo cuius suffragia captas et est sumptū a canibus:
qui caudā moritant cū blandiuntur. (Blando) idest qui tibi blanditur as-
sentaturq̄: sed meli⁹ quadraret sensus si blandus aut blande legeretur:
cū non is qui captat: sed captator blandiri debeat. (Ante diem) idest ante
tempus: quia vt diximus hic per etatem non potest rempublicam guber-
nare. (Meltor) subaudi cū sis. (Sorbere anticyras). i. helleboros: qui in
anticyra phocidis vbe abundant: ibiq̄ vt ait Plinius tutissime sume-
bat. anticyrā quoq̄ Horatius figurate p̄ helleboro posuit. ij. ser. Nescio
an anticyram ratio illis destinet omnē. Helleborus autem peculiariter
atrā bilem purgat/ in qua sedes infantē est: ideo dicit hūc potius debere
purgare infantia: quā magistratū affectare per populi suffragia. (Mera-
cas) aut puras aut ex mero sūptas. Hora. ij. epist. expulit helleboro mor-
bū bilēq̄ meraco. (Quo tibi summa boni? sensus est: vide q̄ lōge ab his
a gubernanda rep. vt nescias in quo summū hominis bonū hoc est bea-
tudo cōsistat. (Quō inquit). i. qua in re. (Sūma boni). i. summū bonū
humanū hoc est felicitas est tibi: idest nunquid in eo qd̄ sequit consistit.

Martial.

Plinius.
Horati.

Horati.

Horatius (Uxisse semp patella yuncta). i. pinguibus & delicatis cibis. (Et cuticula curata assiduo sole). i. in corporis cute curanda: infra & figas in cute solem. Horatius. ij. ser. cuticulā curare iube. Idē primo ser. In cute curāda plus equo operata iuuentus. quasi dicat: nō in eo hominis felicitas consistit: vt corporis curā habeam neglecta animi ratioe. (Expecta). i. o lector audi: quid Alcibiades ad hāc de summo bono quēstionē respondeat. (Hæc anus) fingit Persius anū quandā assistere. (Haud respōdeat aliud) idest nihilo plus sapiet: q̄ delira anus. (I nūc) verba sūt alcibiadis: quasi dicat: abi

Semper: & assiduo curata cuticula sole:
Expecta: haud aliud respōdeat hæc anus. i. nunc.
Dinomaches ego sum: suffla: sum cādīdus: esto:
Dum ne deterius sapiat pannucea baucis:
Cum bene discincto cantauerit ocyma vernæ.
Vt nemo in sese tentat descendere nemo:
Sed præcedenti spectatur mantica tergo.

Martial. insane. Martial.

Plutar. I. nunc & ferrum turba molesta nega. (Ego sum dinomaches) subaudi filius Plutarchus quoq; in alcibiadis vita scribit illum a dinomache illustri femina originem ducere: dinomaches quoq; Plato in plogo quē diximus sub alcibiadis primi a Platone scriptum meminit. O pupille inquit Socrates ad alcibiadem & dinomaches fili. (Suffla) verba sunt Persij in iuvenem tumidum propter generis nobilitatem: ac si dicat: intumesc. (Sum candidus) idest pulcher. (Esto) dicit Persius in alcibiadem: idest cōcedamus tibi hoc quod sis generosus & pulcher. (Dum baucis) vetulc nomē est apud Quidiū. viij. metamorphoseos: & quo pacto cū Phylemone cōiuge transformata est. (Pānucea) dest pannosa: squalida et inculta. (Non sapiat deterius) idest si te multo sapientior: ac de moribus rectius iudicans. (Cum cantauerit ocyma) idest castigans dixerit obprobria. (Elerne discincto) idest seruo negligentē & cessatori: quē respēdens probis & maledictis insectatur. Nam ocymum illū quod in pabulum bobus fertur: atq; illis pro farragine datur: cum maledictis & opprobrijs ferti iubetur vt cito crescat. Plinius libro. xij. Nihil inqt ocymo ferundus: cum maledictis & probijs ferendus præcipiunt: letius pueniet: ocyma igitur p maledicta & probia posuit: nam huic poetę nō est inuētū licenter atq; a remotissimis rebus sumptis translatiōibus vri. Alij aliter enarrant hunc locum: ego inuentioni meę faueo: donec quispiam aliud melius inuenerit: nam ante hac inuenta nō placent. (Ut nemo) cum admiratione legendum est: quasi dicat: quid hoc est q̄ nemo & iterum repetit nemo. (Tentat descēdere in sese) idest reflectere aciem mētis & animi cōgitationem in seipsum vt cognoscat quid sit. (Sed mantica) idest saculus duplex in vtramq; pendens partē hispani vocant alforjas Horatius pri. sermo. Mantica cui lumbos onere vlceret atq; eques armos. (Spectat in tergo præcedenti) idest eius qui præcedit: ex fabula esopt est sumptū qui

Quidius.

Plinius.

Horatius

dicit homines habere binas manticas humeris appendentes in quarum anteriori vitia aliena: in posteriori sua reponunt. Catullus quoque ad Varum. Sed non videmus mantice quod in tergo est. ad hoc alludit psalmographus cum dicit in persona dei homini iniusto: suspicatus es inique quod ero tui similis arguam te et statuam te contra faciem tuam id est ut videas te ipsum hoc est peccata tua quod in dorsum proiecasti: nam ut inquit Augustus. peccatores

Catullus

Quæsieris: nostin vectidii prædia? cuius?
 Dives arat curibus: quantum non miluus oberrat.
 Hunc ais? hunc: diis fratris gentisque sinistro.
 Qui quandoque iugum ramosa ad compita figit:
 Seriole veteris metuens deradere limum
 Ingemit: hoc bene sit: tunicatū cum sale mordēs
 Cepe: & farratam pueris plaudentibus ollam:

peccata sua post dorsum proieciunt.
 (Quæsieris) que sequuntur sic ligenda sunt superioribus: dixerat enim nemines esse qui seipsum cognoscat: sed peccata aliena spectare: sua vero

dissimulare: nunc dicit quo pacto alios carpant in simulantes illos avaricie aut libidinis obsecrare. (Quæsieris) scilicet tu vel quispiam quæret: animo detrahendi. (Nostin) pronovisti ne? (Prædia vectidii) id est vectidius quas multos agros possideat? (Lulus) dicit ille alter cum quo loqueris: cuius? subaudi vectidii. (Dives arat) tu ridens: illius vectidii qui dives arat tantum agros. (Curibus) vire sabinozum: unde adscitus fuit in regnum Iulium pompilius: et declinatur cures curiū pluraliter. (Quantum miluus non oberrat) id est volando circuire possit. Juvenalis Lul tot mores: tot prædia servas appula: tot miluos intra tua pascua lassos. (Hunc ais) dicit ille alter: quasi dicat: pbe novit hunc vectidii. (Hunc) subaudi dico vectidii natum. (Diis fratris gentisque sinistro) id est quæ credibile est ex genesi et horo. scopo habuisse deos id est errantia sidera fratros et aduersos. (Et gentium) id est deum naturæ et generationis: habuisse sinistrum id est nocentes: si enim hoc non fuisset: non potuisset homo tan avarus nasci: itaque de illius multa subdit. (Qui quandoque) .i. quodcumque. (Figit iugum) .i. dissiugit boves: atque iugum et aratrum reponit in villis quæ sunt ad compita hoc faciebant agricolæ peracta semente: unde ferie semetipsum erant apud romanos: non statim illæ quidē sed cōcepticæ: de quibus i primo fasto: in libro multa Quid. (Ad compita pertusa) .i. a rusticis frequentata cōculcata: nam ex eo dicebatur tur compita: quod in eū locū plures viæ competeabant. Tunc inquam scilicet die festo hoc est feriis semetipsum. (Ingemit) id est cum gemitu dubitat. (Metuens deradere) id est relinire et aperire. (Limū) id est argillam et lutū quod dolia illinuntur. (Seriole veteris) id est doctissimi in quo vinum vetus reconditū est. (Hoc bene sit) id est aliud vinū deterius monstrans dicit: hoc satis bonum erit. (Et mordēs cepe tunicatū) id est quod multis tunicis in orbem sphericum circumductis constat. (Cum sale) id enim pro salsamento cepis adhibetur. (Et mordens ollam farratam) id est farratis pulvis plenā.

Juvenalis

Quidius

Seneca.

(Pueris plaudentib⁹) qz id raro & diebus tantū festis cōtingebat: ideo serui plaudebant. (Sorbet fecē pānosam). i. crassam. (Aceti). i. vini tam corrupti. (Et moriētis). i. euanescentis: hoc vini gen⁹ vappa dicit. Nam vt Seneca in episto. ait nō tantū minimū in fundo: sed pessimū remanet. (At si vinctus cesses) adhuc eos p̄seri⁹ reprehēdit: q̄ leuib⁹ alioz vitij⁹ offensi detrahūt illis in deteriore partē oīa interpretantes. (At si vinct⁹ cesses) cōfuso p̄sonaz est: sed ita distinguendū: vt si aliquis sit lauitus: quispiam tāgit latus illi⁹ qui p̄prie sedet: & incipit detrahēre illius p̄tini lauitiē in mollicitē p̄sibicitatēq; interpretans. (At si vinctus). i. vnguento delibut⁹. (Cesses). i. a labore q̄scas. (Et figas solē in cute). i. cutē in sole: vt supra curata cuticula sole. (Ignus est p̄pe te) hocipm magis detractorium est: si apud ignotū alteri detrahāmus. (Qui tangat cubito). i. vellicando te admoceat. (Et despuat in mores). i. despuēdo mores erecretur. (Acre). i. acriter & acerbe. Et despuat. (In runcantē). i. depilantē trāslatōne accepta ab ijs q̄ runcāt. i. exstirpāt agroꝝ fructices & dumos. (Penē & arcana lūbi). i. mētulā & podicē significatq; illū esse pediconē & p̄thicū siue cynedū. (Pandere). i. ad pandendū siue vt p̄adat & est gr̄ca cōstructio. (Vulvas marcentes) idest podicē quo vitē tanq; semine vuluis. (Populo) cui se p̄stiat. Tu cum maxillis) vba sunt detractoris ad p̄thicū: vel poti⁹ de p̄thico ad illum quē cubito admonuit: vt sit tu pille. Et est sensus: cū barbā nūtrias qd signū grauitatis & seueritatis est: cū pudenda depilas. Martialis. Hūc sūt crura pilis & sunt tibi pectora setis, horrida s; mēs est p̄ntiche volla tibi: dicit itaq; (Cū tu) o p̄thice. (Pectas gausape). i. barbā: nā gausape velis est villosa: dura trāslatio. (Balanatū) hoc ē myrobalano. i. vnguento balanino perunctū. Horatius car. impressa tuis balan⁹ capillis. Martialis in q̄bus est barbē sedes hoc est in mēto. (Quare curgulto). i. mentula: est aut curgulio vermiculus frumēta corrodēs. Seruius ex auctoritate Glarronis in illud Vergilij. j. georg. Populatq; ingentē farris aceruū curgulto: hoc nomē dictū esse affirmat quasi gurgulio qd nihil aliud ī eo fere videt q̄ guttur: dicta est etiā gurgulio aspera arteria qua spiram⁹ respiram⁹q; itaq; ad alterutri⁹ similitudinē curgultonē appellauit mēbrum virile. (Detōsus). i. depilat⁹. (Extat). i. eminet & p̄p̄det. (Inguinib⁹). i. inter inguina. (Quinq; palestricē) nulla diligētia pectinis pilos posse exstirpari dicit. (Nā licet quinq; palestricē) idest robustissimi & exercitatissimi

Martialis.

Horatius.

Seruius.

Glarro.

Vergilius

mi fossores: quales in palestra versant. (Uellat) .i. extirpēt z erradicent.
 (Hec plātaria) idest hos pilos q̄ tanquā plantę e terra: sic ex cute pullu
 lant. (Et licet labefactent) .i. cōuellant. (Nates eltras) idest madefactas
 et calida aqua propemodum decoctas. Martialis. Lentū misselli tā va-
 lete quadrātes: quos balneator diuidebat elirus: et Ausonius. sed quod
 et eliro plātaria podice vellis. vt frustra quidam elisas legant. (Forcipe

Martialis.
 Ausonius.

Elisasq; nates labefactent forcipe adunca:
 Non tamen ista filix villo mansuescit aratro.
 Cædimus: inq; vicē præbemus crura sagittis.
 Viuitur hoc pacto. sic nouimus. ilia subter
 Cæcum vulnus habes: sed lato baltheus auro
 Protegit. vt maus. da verba: & decipe nervos
 Si potes. Egregium cum me vicinā dicat:
 Non credam: viso si palles improbe nummo:

adunca) idest vol-
 sellis quibus pili
 extirpātur. (Ista
 filix) idest pili fru-
 ctificantes et re-
 nascētes tanquā
 filix herba nota ī
 aruo. (Non man-
 suescit) idest do-
 matur. (Illo ara-
 tro) idest cultura.

(Cædimus) ex superioribus colligit: quantum malī ex ac mutua detrac-
 ctione sequatur. dicens. (Cædimus) idest carpimus alios. (Et muscem)
 idest e diuerso. (Præbemus crura sagittis) idest aliorum detractiōni ma-
 teriam damus. vt z illi nos cedant: iuxta illud besiodi. si quēquam ver-
 bo lēdes: lēderis z ipse. (Viuitur hoc pacto) idest sic omnes viuunt: vt
 carpant et carpantur. (Sic nouimus) idest didicimus subaudi viuere.
 (Ista subter) sensus est. qui secreto male viuūt: alios quidē possunt de-
 cipere: conscientiam vero suā minime. Dicit itaq;. (Tu habes vulnus cæ-
 cum) idest occultum vitium. (Subter ilia) idest inter viscera siue p̄cordia.
 (Sed baltheus) militare ornamentū atq; nobilitatis insigne. (Auro la-
 to) idest lati auri. vt Vergilius: lato crispans hastilia ferro. (Protegit)
 idest occultat vulnus illud. putant enī homines se posse vitia sua ge-
 neris splendore obumbrare. (Ut maus) idest fac vt voles: sic enī eos
 valere sinimus de quorū salute desperamus. (Da verba) idest decipe
 alios. nam dare verba est decipere. vt Terentius in andria: cui verba da-
 re difficile est. (Et decipe nervos) idest arcus z sagittas aliorum. quasi dī-
 cat: elude alios ne possint vitia tua carpere: respicitq; ad illud quod su-
 pra dixerat. Inq; vicem præbemus crura sagittis. nā per nervos arcum
 intelligimus. Quidius primo metamorphoseos. Uiderat adducto fle-
 centem cornua neruo. alię expositiones sicut nec coherent: ita mihi non
 placent. (Si potes) ac si dicat non poteris: quia vitia quantumuis occul-
 ta erumpunt in lucem. (Egregium) verba sunt adolescentis qui totus
 ex vulgi opinione pendet atq; aure populari nimium credit. Dicit igitur.
 (Cū vicinā dicat me egregiū) idest bonū virum putet appelletq; etiam
 si nō sim: nō credam: quasi dicat. nihil refert bonus an malus sim dum-
 modo alijs videar bonus. ad quod respondet poeta dicens. (O improbe.

Vergilius.

Satyra.

Juuenal.

Horatius

Horatius

Quidius.

Martial.

Seneca.

si palles viso nummo) idest si inuidia et cupiditate rei alienę torqueris. (Si facis quicquid amarum) dulce voluit dicere: sed quia voluptas venerea plus aloes quam mellis habet: vt ait Juuenalis. ideo amarum pro dulci posuit. (Venit tibi in penem) in mentem voluit dicere. sed penem dixit pro penis cogitatione. idest si facis quicquid penis tuus cupit sic Horatius primo sermonū. Penit sensum tribuit. huic si muronis ven-

bis mala tāta videntis diceret hęc animus. (Si cautus) idest fenerator: qui multis modis caues pecunijs quas fenoris das. (Flagellas) idest torquer. (Multa vibice) idest multis mo-

Si facis in penem quicquid tibi venit amarum: Si puteal multa cautus vibice flagellas: Nec quicquā populo bibulas donaueris aures. Respice quod non es. tollat sua munera cerdo. Tecū habita: vt noris quod sit tibi curta suppellex.

Satyra quinta.

Quinta docet qui sit liber. qui sit quoque seruus.

lestijs retractionibus extorquendo multiplices vsuras. et prestat in translatione eius quod dixit flagellas. Nam viber est liuo: ille qui flagelli fustigationem sequitur. (Puteal) idest debitores. Nam puteal locus erat romę: vbi feneratoribus vsuras exercebant. ergo locum posuit pro personis. Horatius primo epygra. Forum putealque libonis mandabo siccis. Quidius. Si puteal tanquam times celeresque calendas. Nam calendis mensium pecunię dabantur fenori et exigebantur. Unde est calendarium liber rationum feneratoriarum: si hęc inquam quę superius dixi facis. (Nec quicquam) idest frustra. (Donaueris populo aures) idest credas populo de te quantūcumque te laudet. (Bibulas) autem dixit aures: idest credulas: et qui ita bibunt laudes proprias: quemadmodum arena bibit humorem. (Respice quod non es) idest non admittas laudes: quas non mereris: nec credas adulatoribus. (Cerdo tollat sua munera) idest plebs. Nam cerdones sunt omnes sordidi artifices. tollat et auferat secum suos falsos honores: quos tibi inmerenti deferret: respicetque ad illud quod supra dixit ante diē blando caudā tactare popello: scilicet vt ad honores consequendos suffragia populi captaret. (Tecum habita) idest teipsum consule qui sis: atque vt in prima satyra dixit: nec te quęsieris extra. aut tecum habita: idest cōtine teipsum intra te. Martial. Teque ipse memeto intra pelliculā cerdo tenere tuam. nam vt ait Seneca in epistol. argumentum compositę mentis existimo posse cōsistere: et secum morari. (Ut noris). id est vt cognoscas. (Quam curta suppellex sit tibi) idest quam tenuis et angusta res familiaris sit tibi: idest quantum tibi desit ad hoc vt sis vir egregius: quod pauloante dicebas te credere vicinę predicanti.

Atibus hic mor est. Cū duplex sit libertas animi: scz quā phia prestat: et corporis altera quę iure gentiū est introducta: atque e diuerso

Quinta.

Duplex quoq; seruitus: eorum scilicet qui vitio laborant: et eorum qui diis seruiunt: ostendit poeta quis sit vere liber: et quod vitiosi seruiunt et quidē seruitutem miserā: scōm illud saluatoris nostri Joānis. viij. qui facit peccatū seruus est peccati. Alloquit tū prius anīcū comutū p̄ceptorē suū in studio philosophic: ex quo fonte hauserat materiā scribendi satyrā: cuius officium est cōmendare virtutes et effulminare vitia. (Ulatib? hic mos est) sen-

Joā. ap̄s

U Atibus hic mos est cētū sibi poscere voces: Cētū ora: & linguas optare ī carmina cētū: Fabula seu mæsto ponatur hiāda tragoedo: Vulnēra seu parthi ducētis ab īguīne ferrum. Quorsū hęc? aut quātas robusti carminis offas Ingeris: vt par sit centeno gutture nīsi? Grande locuturū nebulas helicone legunto:

sus est poetę scripturi tragediam: aut carmē herosicū: solent optare sibi centum voces. cētum ora et centū linguas: vt grāde aliquid in carmine sonent.

Tu vero o cornu:

te dicēdi quodam gñe tēperato scribis de virtutib? et vitijis: vnde ego mihi sumpsi materiā scribēdi stilo pedestri. Dicit itaq;. (Hic mos est vati?) .i. poetis. (Poscere sibi cētū voces) .i. cētenas voces. Subdit em̄. (Centū ora et centū linguas) vt simul cētū voces emittāt. ex Uergilio. vi. cxi. nō mihi si lingū cētū sint: ora q; cētū: ferrea vox. (Optare in carmina) ab illis subaudi describēda. Et hoc faciūt. (Seu fabula) .i. tragedia. (Ponāt) .i. scribāt. Horatius ī poetria. Scriptori honoratū q̄cūq; reponis achillē. et si prius dixit: nec ponere lucrū artifices: nec rus saturū laudare (hiāda) .i. cū magno biatu: postea ī theatro respētāda. Iuuenal. Grāde sophocleo bac chamur carmē biatu (Tragedo mæsto) .i. tragediarū rēpresentatori. nā tragicus est tragedię scriptor. Mæsto autē dicit: q; tragedia res mæsta ac lugubris est. (Vulnēra seu parthi) .i. bellū parthicū: qd̄ augusti Cæsaris auspicis gestū est: qd̄ ad stilū carminis heroici p̄tinet. et repete a sup̄iorib? ponatur. .i. describāt. (Ducētis ferrū ab īguīne) .i. sagittas de p̄mētis ex pharetra q̄ ex humeris ad īguīna vsq; depēdet. aut graphice sagittandū modū exp̄mit (Quorsū hęc) subaudi optas cētū ora et cētū linguas: (aut quātas offas igeri) .i. q̄ magna et grādia carminia scribis. alluditq; ad illō qd̄ supra dixerat hiāda: et īfradictur? ē cenāda glyconi. (Ingeris) .i. deuorādas opponis. (Ut sit par) .i. iustū et pueniēs. (Nisi cēteno gutture) .i. cētū gutturib? toridēq; liguis coneris tragediā deuorare. hoc ē te scribere et tragedos p̄nūciare. (Grāde locuturū) .i. poetę tragici q̄z stilius grādilo quus est. (Legūto) .i. colligāt. (Nebulas) .i. res inanes q̄les sunt q̄ a poetis tragicis et heroicis scribunt. Martialis. Qui legis edipodē caligantēq; thyesē: colchidas et scyllas: qd̄ nisi mōstra legis? te q̄t. Hoc lege qd̄ possit dicere vita meū ē. (Helicone) mōre boetice musis sacro: q̄s illis nugari uocare p̄sueuerit poetę. Idq; debēt facere h̄ est nebulas ex helicōe colligere. (Si q̄b?) scilicet poetis. (Olla p̄gues feruebit) .i. si describēt q̄ pacto p̄gne-

Uergillio.

Horatius

Iuuenal.

Martialis.

Ityn filiū cū sorore philomena truncauit: pariterq; tereo cōmanducandū apposuit. (Aut olla thyeste) idest quo pacto atreus thyeste fratris filios trucidauit/ illiq; epulandos quoq; apposuit. qua vtraq; de re scripte fuerunt tragedie. olla dico. (Cenāda) idest agenda z representanda. (Glyconi insulso) trageo illius tēporis inepto. olla aut z feruebit z cenanda ex translatione superiori dicta sunt cū dixit ossa: z blanda. (Tu neq;) poete inq; volunt vide:

ri grandiloqui et magna verba sonantes: sed tu o cornute q de reb⁹ ad philosophias: hoc est ad mores hominū pntentib⁹ scribis. (Neq; pntsvētos) idest non spiras vētos: sa quedā z inania

verba. (Solle anhelāt) .i. pulmone spiritū exprimēt: quē admodū fabi ferrarij premēdo folles: exprimūt vētos. (Dū massa) scz ferri hoc est materia de q scribis. (Loquitur camino) .i. conflāt in fornace. hoc est tuo ingenio dissertis z disputas. (Nec rauc⁹) .i. voce suppressa tecū loquēs more illoz q meditatūdi deābulant. qd pcpue ijs ptingit q xpus cōponūt. ideo subdit (Murmure clauso) sic supra. Murmura cū secū z rabiosa silētia rodūt (Cornicaris tecū nescio qd inepte) .i. more cornicū deābulās nescio qd ineptū cogitas. hec mihi sedet expositio. nā cornicū ē spaciari cogitātū more

Clergus.
Lucanus
Quidius.

Clergus. j. geor. tūc cornix plena pluuiā petit i proba voce: z sola i sicca secū spaciatur harena. Et lucan⁹ i. v. pharsalię. instabili gressu metis littora cornix. Quid⁹ quoq; ij. meta. de cornice loquēs scribis. Hā cū p littora lentis passib⁹ vt soleo sūma spaciarer harena. (Nec itēdis rūpere) .i. nō in eola boras vt rūpas. (Buccas tumidas) .i. inanibus vbtis inflatas. Hā buccę

Horatius

sunt ille ptes oris q inflari possunt. Horat⁹ j. sermo. Quin iuppiter ambas irat⁹ inflat buccas. (Stlopo) .i. sono siue crepitu illo q ex buccis inflatis vt quadā cōpressis elicit. Non facis inquā ea q dixi. (Sed seqris vba toge) .i. nō scribis bella: sed ea q pertinet ad pacē. hoc est de virtutibus. igo vero p pace per metonymiā scpe ponit. vt illud Ciceronis. Cedāt arma toge. (Et tu callidus) .i. sapiēs. (Teris) .i. limas: scz illa vba. (Acritūctura) .i. acuta z ingentosa cōpositione verboz. (Ore modico) idest stiloz dicendi genere mediocri z temperato. Tu inquā. (Doctus radere) idest perstringere z notare. (Mores pallētes) .i. vitia q faciūt hoies flagitioz suoz psciētia pallere. Horat⁹ j. epig. Nil pscire sibi nulla pallefcere culpa. (Et defigere culpā) .i. taxare. z pstringere culpā q seqtur cōmissa (Tu do ingenuo) .i. nō acerbē: sed qū p ludū iocūq; qū hoies ingenuos docet vt.

Horatius

Quarta.

(Hinc trabe) dixit cornutus stilo mediocri et temperato de moribus disputare solitus quod philosophia profiteatur: nunc autem seipsum vel alium quempiam hortatur: ut ab eo sumat scribendi materiam: si satyrā scribere velit. Dicit igitur. (Hinc) .i. a cornuto vel a philosophia quam cornutus profiteatur. (Trabe quę dicas) .i. accipe scribendi argumentum. (Et relinque mēsas; mycenis) .i. fabulā de atreo et thyeste quę mycenis gesta est. (Cū capite et pedibus) scilicet filiorum thyeste a pater com-
manducatis. (Et noris prandia plebea) id est ea quę pertinet ad mores et vitę communis utilitatē. ac si dicat. Omitte tragicediā in qua res fictę tractant de re

Hinc trahę quę dicas: mēsasq; relinque mycenis
Cū capite & pedibus: plebeaq; prandia noris.
Non equidē hoc studeo bullatis ut mihi nugis
Pagina turgescat dare pondus idonea fumo.
Secreti loquimur tibi nūc hortante camēna:
Excutiēda damus pręcordia: quātac; nostrę
Pars tua sit cornute animę tibi dulcis amice
Ostendisse iuvat, pulsa dignoscere cautus:

gibus et herosibus: et cognosce ea quę pertinent ad bene beateq; viuendū. Martialis.
agnoscat mores vita legatq; suos. (Nō eqdē) aut mutatio est personarū. aut hoc dicit. Tu o amice fac quod dixi: quę ego sic facio. (Nō studeo hoc) scilicet ut pagina. .i. opus quod scribis. Turgescat mihi) .i. sit inflata et tumēns. (Nugis bullatis) .i. deliramentis turgidis et gradibus verbis sonantibus. Hāc bulla est quę ex illa aqua surgit. Martialis. Crassior offensę bulla tumescit aquę. pagina in quā. (Idonea dare pondus) .i. fontem siue materiam. (Fumo) .i. igni: id est digna quę cōburatur potius quā legatur. Juvenalis. Lignorum aliqd posce ocys et quę perscribis dona veneris telesine marito. (Secreti loquimur) antea quę rem de qua scripturū est aggrediat: multa dicit de amicitia et familiaritate cornuti secū: atq; illi imprimis amicū rogat: ut experietur an sit illi amicitia digna. (Secreti loquimur) ad hoc quod loqui tecū volo: nō est opus testibus externis. (Nos damus tibi nūc pręcordia nra) .i. sensus interiores: nā pręcordia sunt intestina vitalia: sed ppe diaphragma: hoc est septū trāsversū. (Excutiēda) .i. explorāda et examināda. (Camēna hortante) .i. ad quod faciēdū musc me in quarū tutela sum hortātur. (Et o cornute amice dulcis) quę amicitia honesta quam virtus conciliat etiam iucundā et vtilem complectitur. Aristotele auctore. (Iuvat) id est delectat me. (Ostendisse tibi) .i. ut ex me compertum habeas. (Quanta pars nostrę animę sit tua) id est quantā partem habeas nostrę animę. amicorum enim vna dicit esse anima in duo corpora diuisa. Quid? methamorpho. O me mihi charior inqt pars atq; psiste meę. et Horatius in. j. cameli. et serues animę dimidium meę. (Pulsa) .i. experire: an fingā ea quę dico. et est trāslatio sumpta ab iis quę vasa testacea explorāt ictu digitorū: quę etiā vsus est supra cū dixit: sonat vitium percussa maligne respōdet virtuti nō cōcta fidelis limo. Dicit itaq; (Tu cautus dignoscere) id est ad dignoscendum.

Martialis.

Martialis.

Juvenalis.

Aristoteles.

Qui dicit.

Horatius.

Vergili.

(Quid crepet). i. sonet. (Solidum pro solide) idest an vas sit plenum an inane. Vergilius. in viro bono: nec inania sub? indicet admotus digitus pellētibus ictus. z vt cautus dignoscere. (Tectoria pictę linguae). i. lingui picta z pulchra. hoc est q̄ tetigit ver: z pic se fert pictū z falsū: nā tectoriū opus est: cū paries icrustratur calce aut gypso: z sup̄inducitur pictura: ac si dicat: pulsa z examina an sim amic? inanis z nō solidus. z an aliud dicat ore aliud faciam

opere. Lectio tamē antiqua habet plectoria: quę defendi potest: vt sit sens? pulsa plectoria: idest plectra linguae pictę: idest an dissonent vba ab operibus:

Quid solidum crepet: & pictę tectoria linguae.
Hic ego centenas ausim deposcere voces:
Vt misit te quantum sinuoso in pectore fixi:
Voce trahe pura: totumq; hoc verba resignent:
Quod latet archana non enarrabile fibra.
Cū primū pauido custos mihi purpura cessit:
Bullaq; succinctis laribus donata pendit:

Suetoni.

quęadmodū chordę inter se male pueniētes. Suetoni. in claudio humilitatibus naribus plectra linguae titubantia. Hā a plectro ea forma potest exire plectroriū: q̄ ab cingo cinctoriū: ab emūgo emunctoriū: a tego tectoriū. qd̄ q̄ pulsare magis pertinet ad plectra chordasq; quā ad parietū tectoria. hec dicit neantiq̄ lectio dispūgat. (Hic ego) sensus ē: si more aliorū poetarū mihi essent voces cētū: centū ora: z cētū linguae optāde: nō facerē id i decā tādū fabulis: sed potius in declarādo hoc animi mei sensu z amore erga te meo. Dicit itaq; (Ego ausim deposcere mihi). i. optare. (Hic). i. i hac pte: in q̄ cupio aim meū tibi notū facere. (Cētū voces). i. cētū linguis totidēq; oribus pcedētes simul. Hā sic hec diuidua sūt accipiēda. (Et quātū ego fixi te mihi). i. in aīo z memoria mea. (In pectore sinuoso). i. i corde qd̄ multos hys sin? z latebras: s; z tres sin? hys cor authorē. Aristo. vbi sūt receptacula z q̄ si fontes sanguinis. (Trahā voce pura). i. expromā voce nō ficta. (Et vba resignent). i. id qd̄ clausū signatūq; ē in corde aperiat. Hā resignare ē id qd̄ signatū ē apire. vt iure consul? i. l. dig. ff. de penis. q̄ viui iqt testamētū apuit z resignauit. (Totū h̄ qd̄ latet fibra arcana). i. i corde meo. quāq; fibre ppe tecoris sūt: (Hō enarrabile). i. qd̄ vix vllis vbis enarrari z explicari potest. (Cū p̄mū) dicit a pubertate se cepisse dare operā comuto phis pceptori. dicit igit. (o comute ego supposui me tibi). i. sub disciplina tua posui. (cū p̄mū purpura custos). i. toga p̄texta: q̄ vtebāt pueri ad anū vsq; duodeuigesimali: in q̄ togā virilē sumebāt. p̄texta aut dicebat: q; fila purpurea hēbat intertexta: custodē aut appellauit purpurā: qd̄ illa etas sibi custodib? z pedagogis ē. (Cessit mihi). i. Ego excessi ex ea etate. Terē. i. an. la postq; excessit ex ephēbis fossia: liberior viuēdi fuit potestas. (z cū bulla) aurea qd̄ erat i pueris i signe nobilitat. Iuena. dico senior dignissime bulla. (Donata laribus succinctis) nā puericę ānos egressi bullas dīe laribus donabāt: quęadmodū puellę vneri pupas. succinctos aut lares di

Aristotel.

Terentius

Iuena.

Quinta.

Et habentes vestes succinctas: q̄ habitu colebant. (Pepēdit). i. appēsa est āre illorū effigies. (Et blādi comītes). i. amici adulatorēs q̄ pedagogi mihi loco succēsserūt: p̄miserūt sparisse oculos: q̄d pedagogi nō p̄mitterbāt. (Et vmbō cādīd⁹). i. vestis cādīda: hoc ē toga virilis q̄ cādīda erat: sed vmbonē appellauit q̄d in modū vmbonis forte erat formata vt nō togā sed clamydē aut cycladē significet: q̄ amict⁹ rotūdī sunt. (P̄miserūt sparisse oculos) id est

Cum blandi comītes: totaq; impune subura
Permisit sparisse oculos tam candidus vmbō.
Cumq; iter ambiguū est: & vitē nescius error
Deducit trepidas ramosa incompita mentes:
Me tibi suppositus: teneros tu suscipis annos
Socratico cornute sinu. Tunc fallere solers
Apposita intortos ostendit regula mores:
Et premittur ratione animus: vinciq; laborat:
Artificemq; tuo ducit sub pollice vultum.

circūspicere seminas. (Impune). i. licenter & sine pēna/ q̄d sub pedagogo nō licebat. (Tota subura) vt co celebri in vrbe roma: s; p̄cipue meretricibus frequētato. Vergl. i. priapeis. nota su-

Vergil.

Martial.

buranas iter teletusa puellas. & Martial. tōstrix suburę faucib⁹ sedet primis. Itā tōstricē hāc meretricē fuisse poeta significat. (Lūq; iter ambiguū est). i. cū sum⁹ i ea etate: in q̄ certū viuēdi gen⁹ nobis illigēdū est. Nota est cōmētatio p̄dici sophistę de hercule puericiā egresso deq; duab⁹ vijs voluptatis altera & altera vtutis sese illi offerētib⁹: & q̄ pacto hercules spreta voluptatis via vtutem secur⁹ est. hoc est q̄d in fatyria p̄cedēt de v p̄sillo pythagorę dictū est. (Hic error nesci vitē). i. ignorātia rex illius etatis p̄pita q̄ p̄pter inexperienceā nescit quā potissimū vitā eligat. (Deducit mētes trepidas). i. adolescētes i vitē deliberatiōe titubantes. (In cōpita ramosa) i. ad eū locū. vt ex γ. pythagorę. Verg. li. vi. cxi. dicit. Partes vbi se via scindit i ambas. respicitq; ad fabulā illā p̄dici sophistę: de qua supra diximus. (Tu cornute suscipis ānos teneros). i. curā teneri etatis meę. (Sinu socratico). i. libuēdos in studio phisicū illi q̄ de morib⁹ ē. (Tūc). i. postea quā me tibi suppositus. (Regula solers fallere). i. doctrina: q̄ vt pueros i sui amorē allicit illos q̄busdā blādimētis decipit. quēadmodū inqt Horati⁹. i. sermo. vt pueris oli dāt crustula blādi doctores elemēta velint vt discere p̄ma. (Apposita). i. applicata. & ē trāslatio sūpra a fabris: q̄ regulā appllcat ijs reb⁹ q̄s explorare volūt. & ideo i trāslatiōe p̄stās dicit. (Ostēdit mores itortos). i. a recta rōne deuīantes. (Et aiūs) hic p̄ pte illa irratiōali posuit: q̄ si ratiōi obtēperet: efficiēt rōnis p̄iceps. Horati⁹. j. epl. aim rege: q̄ nisi parer: iperat: hūc frenis: hūc tu p̄pescce catenis. (P̄remitt rōne). i. coercet a prudētia q̄ ab Aristo. vi. cxi. diffinit recta rō agibilib⁹. (Et laborat vincit). i. reluctat: & tñ a rōne tādē vincit. (Et aiūs ducit vultū artificē). i. artificiosū & fabri factū. nā passiue accipit hic altas actiue. & sūptū est ab ijs q̄ ex cera imāgines faciūt. yñ subdit (Sub tuo pollice. i. sub tua disciplina

Vergil.

Horatius

Horati.

Aristotel.

Clergill.

(Teci etenim) se lōgo tempore cornuto fuisse familiarē ostēdit. Ego inquit. (Memini me cōsumere tecum) memini cū p̄senti infinitū ppe semp̄ per. vt Clergillus in bucol. De celo factas memini p̄dicere quercus. alibi quādo tñ cum p̄terito eiusdē modī. vt Idē. illi. georgicoz. nāq; sub gēlie memini me turrib' altis corryctū vidisse senē. (Longos soles) .i. dies. Idē in bucol. sepe ego lōgos cātando puez memini me p̄dere soles. (Et decerpere tecū p̄mas noctes epulis) .i. epulas i p̄ma parte noctis: quo tēpore philoſophicē studioss cēnandum erat: cuz alij hora diei nona cēnare inclperent. (Et ambo disponimus) idest ordinamus. (Vnū opus ⁊ requiē) idest negotium ⁊ otii. (Atq; laxam⁹) .i. relaxam⁹ ⁊ remittim⁹. (Seria) .i. res graues et seueras: q̄bus loci quib' vtimur in mēsa opponunt. Ideo dicit. (Mēsa verecūda) .i. in qua vtimur locis honestis. Iuuenalis. cōtra hīc null' inq̄ est pudor hīs: aut reuerētia mēsc. potest ⁊ mēsa verecūda de victu modo sto intelligi. (Nō equidē) tantā animozū concordia dicit nō potuisse inuicem puenire: nisi ex p̄stellatiōe. (Equidē) ppe semp̄ cū verbo p̄ime p̄sonē singularis. Hāc ex ego ⁊ quidē cōponi videt. hīc vero pro q̄dē tñ accipit. (Nō dubites dies amboz) .i. possis nō dubitare dies natales vtriusq; n̄m. (Cōsentire certo federe) .i. p̄cordare certa lege naturē ⁊ a cōstellatione pueniēt. Ideo subdit. Et duci ab vno sydere) .i. cōstellatiōe (Mel parca tenax veri) .i. vitatis: hoc ē fatū q̄d mētiri nō pōt. (Suspēdit libra equali) .i. q̄si in bilāce posuit ⁊ adēquauit. (Hāc tempora) .i. vitā moresq; nostros: vel tēpora n̄ra. .i. horoscopū in quo sumus natī. quasi dicat: credibile ē nos fuisse natos sub lib̄e signo: q̄n tā ex equo ⁊ p̄cordi fato viuim⁹ (Seu hora nata) .i. hora natalis siue horoscop⁹. (Fidelib⁹) .i. mibi ac tibi fidelib⁹ amicis. (Diuidit fata cōcordia) .i. concordātia. (Duoz) .i. vtriusq; n̄m. (In geminos) .i. in signū geminoz. significat autē se fuisse natos in illo signo nāta vnanimitate: quāta fuit iter castorē ⁊ pollucē: p̄p̄t quāq; lū quoq; muerunt. Legit ⁊ cōcordia fata deoz. vt sit sensus: diuidit concordia fata deoz scz castoris ⁊ pollucis i geminos. .i. in me atq; te: q̄ sum⁹ q̄si gemelli (Et frāgim⁹) .i. mitigam⁹ (Hāc ioue) quē habuim⁹ i natali n̄ro p̄p̄iciūz benignū (Saturnū gūē) .i. p̄ncipiosū. q. d. si q̄d erat q̄d malignitate saturni potuit dissocare aīos n̄ros: id totū tēpatū ē iouis benignitate.

Iuuenal.

Quinta.

(Nescio certe quod astrū). i. quæ stella est. (Quod tēperat me tibi). i. p̄ciliat ac si dicat: hoc tñ scio nos esse vnānimes: sed nescio quo fato siue constel-
latione. (Mille hoīm species) accedit ad satyræ materiam: dicitq; homi-
nes variare circa vitæ studia: cū sibi nō pponant finem recte viuēdi: dicit
igitur. (Mille species). i. mille hoīm modi sunt. (Et rerū vsus discolor)
idest varium exercitiū. (Velle suum) idest propia volūtas: vt sit verbum

Nescio quod certe est quod me tibi tēperat astrū.

Mille hominum species & rerum discolor vsus.

Velle suum cuiq; est: ne voto viuatur vno.

Mercibus hic italis mutat sub sole calenti

Rugosum p̄sper & pallentis grana cymini.

Hic satur irriguo mauult turgescere somno.

Hic campo indulget: hunc alea decoquit: ille

In venerem putris: sed cum lapidosa chiragra

Fregerit articulos veteris ramalia fagi:

pronomine. (Est
cuiq;) Horati⁹. i. j.
ser. Quot capitū
viuunt totidē stu-
diorū missa: et il-
lud Vergi. i. buc.
trahit sua quēq;
voluptas. (Nec
viuatur vno voto)
q; varia sunt ho-
minū vota: qd ex-
emplis manife-

Horati⁹.

Vergili⁹.

Vergili⁹.

Plinius.

Horati⁹.

Vergili⁹.

Cicero.

Vergili⁹.

Horatius

Vergili⁹.

stat: dicēs. (Hic). i. aliq;. (Mutat). i. cōmutat & mercat. (P̄sper rugosū)
tale em̄ ad nos peruenit: nā curatū flaccescit. (Sub sole recētī). i. oriente.
Verg. sole recēs orio. deserit aut̄ ad nos ex mōte caucaso: q; orientalis est
si ad nos referat. (Et grana cymini) scz ethiopicū: qd hippocrates regiū
appellat: de q; Plini⁹ i. hysto. na. lib. xxi. Neq; em̄ de cymino vulgari poe-
ta hic loquit: s; neq; de rustico qd passim nascit (Palleris) ab effectu qm̄
vt dicit Plini⁹ de cymino ethiopico: colorē vtētū mutat i pallorē. Hora.
i. episto. Si pallerē casu biberēt exangue cuminū. Dicit aut̄ cyminū & cu-
minū mutatiōe. y. psill. i. u. qd sepe fieri cōsuevit: mutat inquā. (Mercib⁹
italis) vt faciat cōmercia. i. mercū cōmutatiōes (Hic satur). i. ali⁹ cibo re-
fertus. (Mauult turgescere). i. pinguescere. (Sōno irriguo). i. q; p mēbra
irrigat & infundit. Vergi. j. cñ. Et venus ascantio placidā p mēbra quietē
irrigat. (Hic). i. ali⁹. (Indulget cāpo). i. dat operā honorib⁹ ābiendis: nā
romē i cāpo martio magistratū suffragia colligebāt: aut dat operā cāpo
& ibidē iuuenes se exercebāt. (Hūc alea decoquit). i. eo paup̄tatis dedu-
cit vt decoquere cogat: est em̄ decoquere: cū nō habeas vnde creditōib⁹
soluas versurā facere. Cicero in philippicis: tenes ne mēoria p̄teritū te
decoritise? Ille putris i venerē). i. res solubilis siue cōsumpt⁹ nimio cōcubi-
tu. Verg. j. geor. putris se gleba resoluit. (Sed cū chiragra) morib⁹ articu-
laris. (Lapidosa) q; humores ad articulos quasi in lapidem cōdensat.
(Fregerit articulos). i. debilitauerit & ipeditit. Hora. i. j. ser. Scurra vola-
nerius postq; illi iusta chiragra p̄tudit articulos. (Ramalia veteris fagi)
idest q; articuli tā cōtusi & inutiles facti: sunt q̄si ramalia. i. rami aridi ve-
teris fagi: alluditq; ad illō Vergi. in buco. Vsq; ad aquā & veteris tā fra-
ctā cacumina fagi: sic supra dicit: vt ramale vetus p̄grandi fubere coctū.

(Tunc) scz corpore libidinibus ex hausto postq̃ inciderunt in podagrā & chiragram. (Seri) .i. ipsi sero: id quod est temporis accommodatum per se. (Ingemuere) .i. dolēt. (Dies crassos) .i. tristes & nubilosos. (Et lucem palustre) idest quasi vaporib⁹ ex palude resolutis implicitā & obscuram. (Transisse) .i. consumptā esse: cum nihil splendidum in vita egerint. (Et ingemuere vitam relicta sibi) idest q̃ ad eā gratem q̃ sit morbis obnoxia peruenierint. (At

te nocturnis) alij eo modo viuunt/ quo diximus: sed tu o cornute i studio philosophic/ atq; in preceptis tōe veritatis oē tempus cōsumis deinde i aures dī scipuloꝝ trāsfun-

Tunc crassos transisse dies lucemq; palustrem:
Et tibi iam seri vitam ingemuere relictam.
At te nocturnis iuuat impallescere chartis.
Cultor en. m iuuenū purgatas inseris aures
Fruge cleantea: petite hinc iuuenesq; senesq;
Finem animi certum miserisq; viatica canis.
Cras fiet hoc: idē cras fiet: quid? quasi magnum
Nempe diem donas? sed cum lux altera venit:

Iuuenal.

dis: dicit itaq; (At iuuat te) .i. tu e diuerso delectaris: nā at p̃tula est ad uersatiua. (Impallescere) .i. vsq; ad pallorē i sudare (Chartis nocturnis) idest libris p̃horū quos p noctis tps elucubratioib⁹ vsas. (Cultor en iuuenū) .i. tu philosophic p̃ceptor: qua iuuenū maxime ingenia excolunt te. (Inseris fruge cleantea) .i. semine & doctrina cleantis phi stoici: de quo Iuue. Et iubet archetypos pluteū seruare cleatas. Aures purgatas) scz iuuenū quos erudis q̃s oportet dedocere falsam doctrinā: aut pueros mores vt bonos inducas. (Petite hinc) iuuenes ad studiū phic: hoc est virtutis p̃fessionē hortat: vt sub hoc p̃ceptore discant fines bonorum & malorū: dicit itaq;. (O iuuenes) ad q̃s potissimū hoc p̃tinet. (Et senes) vt oēm sexū & etatē cōprehēdat. Hora. s. epist. Id qd eque pauperib⁹ p̃dest locupletib⁹ eque: & qd neglectū pueris senibusq; nocebit. (Petite hinc

Aristotel.

scz a cornuto/sive a phi. (Finē animi certū) .i. verā felicitatē: q̃ est Aristotele auctore operatio ai scdm virtutē optimā in vita p̃fecta. certum aut dicit: qz eodē auctore nulla in re certitudo tāta esse p̃t: quāta in opatione scdm virtutē: & petite hinc. (Viatica) .i. virtutis cognitio: q̃ est quasi viaticū quoddā & impēse qb⁹ ad vitę portū puenire valeam⁹: cū fortū & naturę bona illuc vsq; nō pueniāt semp. (Miseri canis) .i. senectuti miseris multis obnoxie: vñ biantis illud qd nos in distichon redegit⁹: discite bonas artes miserisq; viatica canis dicebat: firmas si tibi q̃ris oper. (Cras fiet hoc) vba sunt illi⁹ q̃ vt ait Hora. Recte viuēdi procat horā. Et dispōnit ad materiā satyrę q̃ est vt a principio dixim⁹ de vera libertate ac seruitute. (Cras fiet hoc) incōtinēs q̃spā dicit cras incipiā recte viuere. (Et idē) subaudi dicit die insequēt. (Cras fiet) .i. incipiā bñ viuere. (Quid donas) dicit Persius incōtinēti: qd p̃mittis tibi? (Quasi magnū diē) in quo scz sunt multi dies singula cras cōtinētes. (Sed cū lux altera) .i. se

Horatius

quēdies. (Uenit in herito. Jā consumpsimus). i. pēdīmus. (Eras be-
sternū). i. diet pcedētis. (Et ecce aliud cras) scz tertius quartū z deinceps.
(Egerit). i. cōsumit z emittit. (Hos annos). i. hanc vltā q̄ est nobis a deo
vt bene beateqz vtiā concessa. (Et semp parū) subaudi tēporis. (Erit
vltā). i. futurū. **Martial.** Cras te victurū cras dīcis posthume semp. Et
sequit: sera nimis vita est crastina: viue hodie. (Hā quāuis) incontinētem

Martial.

Iā cras hesternum cōsumpsimus: ecce aliud cras
Egerit hos annos: & semper paulum erit vltā.
Nam quāuis prope te: quāuis temone sub vno
Vertentem sese frustra sectabere canthum:
Cum rota posterior curras & in axe secundo.
Libertate opus est: nō hac qua vt quisqz velina
Publius emeruit: scabiosum tesserula far
Possidet: heu steriles verū quibus vna quiritem

cōparat rotę po-
steriori currus bi-
narū rotarū: quę
nunq̄ psequit ro-
tam priorē: cū tā-
tum pcedens cur-
rat: quantū succe-
dēs sequatur: ita
igitur incōtinens
nunq̄ ptinget il-
lud cras: quo sibi

recte viuēdi principiū est faciendū: ordo est. (Hā tu) o incontinens. (Fru-
stra sectabere) quia nunq̄ cōsequeris. (Canthum) subaudi rotę pceden-
tis: hoc est ferreū illum orbē quo rotę vinciunt: vt dicit Quintilian⁹ lib. j.
ora. insti. z **Martialis** in disticho cui⁹ lēma est troch⁹: iste trochus pueris
at mulcātus erit. Et tertio regū lib. hieronymo interprete: axes inq̄t cā-
thi radijz modiolū oīa fusoria. (Vertentē sese) motu scz vertiginis: qui si-
mul duplex est in longū scz in orbē. (Quāuis prope te) subaudi sit can-
thus z rota illa. (Et quāuis sub vno temone) cui p duos axes bīne rotę:
hoc est priores z posteriores applicant. frustra inq̄ sectabere cāthū. (Lū
rota). i. tu quasi rota. (Posterior) idest sequens priorē curras. (Et in
axe secundo) cui posteriores rotę applicant. (Libertate opus est). sensus
est ad hoc vt incipiamus bñ z scdm virtutē viuere: opus est libertate: scz
vera: nā vt dixim⁹ duplex est libertas: dicit itaqz. (Opus est libertate) nō
illa q̄ inducta iure gentiū z q̄ distinguit contra seruitutē: sed illa quę ho-
minem vere liberum reddit: ideo subdit. (Non hac) subaudi libertate est
opus. (Qua vt qsqz publi⁹). i. postqz aliqz ex seruo fact⁹ liber accepto pu-
bli pnomine: nā serui nō habebāt pñnoia vt paulopost dicemus. (Eme-
ruit). i. seruitute solut⁹ est z factus emeritus. (Possidet far scabiosum). i.
immundū quale est illud qd virtim p tribus distribuit. (Tesserula veli-
na). i. trib⁹ velinē: in quā postqz hic fact⁹ est liber redact⁹ est: z tanqz ciuis
romanus accepit portione frumenti qd in populū diuidit vel a captatore
suffragiorz: vel ab aliqz ciuitatis principe: qui populi beneuolētiā captat:
vel ab ipsa deniqz republica. velina aut trib⁹ dicta est romę a loco vrbis
velia: est z tessera frumētaria metreta: vñ tesserulam dixit: est tessera belli
symbolū. est z tessera in alea. (Heu steriles verū). i. o mortales veritatis
ignari. (Quib⁹ vna vertigo facit quiritē). i. qui putatis fieri liberū vera

Quintilla.
Martial.
Hierony.

libertate: eo modo quo ciuē Romanum eū qui seruus erat facta vna vertigine. Nam dñs volens seruum manumittere illum ad p̄torē ducēbat: petensq; vt illū faceret libeꝝ vertebat z circuegebat eum in orbem: tunc a p̄toꝝ virga tangebatur: quē dicitur vindicta: verba autem p̄toꝝ erant: facio te liberum: facio te ciuem Romanū. Seneca in epistolis. philosophie inquit epicur⁹ seruus oportet vt tibi p̄tingat vera libertas: nō

differtur in diem
qui se illi subiecit
et tradidit statim
circuagitur: id est
vertitur ac libera-
tur. (Hic dama
est) id est hic quē
dixi factū liberū
est dama. Est autē

Vertigo facit: hic dama est non tressis agaso:
Vappa: & lippus: & in tenui farragine mendax:
Verterit hunc dominus: momēto tēporis exit
Marcus dama: pape: marco spondente recusas
Credere tu nūmos? marco sub iudice palles?
Marcus dixit: ita est: assigna marce tabellas.

dama nomen serui vt Stichus aut dauus. (Agaso). i. cuius industria non alia fuit q̄ agere asinos: nā id est agaso. (Hō tressis). i. qui non valet tres asse. (Vappa). i. insipies z null⁹ cerebri: sumptū nomē a vino euanescente. (Lippus) lippitudine oculorū deformis aut ignar⁹ vt supra. Hos pueris monit⁹ patres ifundere lippos. (Et mēdar in tenui farragine). i. etiā in minimis z paruis reb⁹ mentiri solit⁹: nā farraginē p materia accipit: quēadmodū Juue. nri farrago libelli. (Verterit hunc dñs) subintelligit: dixit em̄ supra quib⁹ vna quiritē vertigo facit: ac si dicat corā p̄toꝝ circuectus a dñō libertatē accepit. (Momento tēps). i. subito: qd nō pōt fieri in vera libertate: q; nemo repēte fit summ⁹ sicut e diuerso dixit Juue. nemo repēte fuit turpissim⁹. (Exit marco dama). i. nō solū dama sed etiā cū p̄noie marco dama sumpto a patrono libertatis authore. Cicero ad atticū: de eutichide liberto gratū q̄ nouo noie tit⁹ erat cecili⁹ vt ex me et te lūctus Dionysi⁹ Marc⁹ p̄ponis: alioq̄ p̄noia tñ ingenuis z nobilibus dabant: sz z q̄ notabant crimine lese maiestatis p̄noia amittebāt.

Plut⁹ lib. vi. ab urbe cond. M. manli⁹ q̄ capitolū gallis defenderat: affecrat⁹ regnū dānatus de saxo delectus est: in cui⁹ notā. S. L. factū ne cui de gente mālta Marco p̄nomē esset. (Pape marco spondente) erat q̄spia qui dubitabat credere pecunias alicui p quo Marc⁹ dama erat sp̄sōr: dicit hūc poeta deridens: aut quiuis alius serio. (Pape admirat⁹ est aduerbiū siue interfectio. (Tu recusas credere nūmos?) id est fides alicuius cōmittere. (Marco spondente) id est pro illo fide subne. (Et tu palles). i. times litē amittere. (Sub marco dama iudice?) q̄ppe q̄ sit vir in stitissim⁹ atq; integerrim⁹. (Marcus dixit) subaudi aliqd. Ita est. z hoc q̄ vt dicit Juue. Quantū q̄sq; sua nūmox seruat i arca tantū habet z fidei. (Assigna marce tabellas) vba sunt alicuius qui marcū damā testē adhibet testamēto rogatq; vt subsignet illas tāq; vir bon⁹ z fide dign⁹: q; i examine testiū: vt dicit Juue. Protin⁹ ad cēsū de morib⁹ vltima fiet q̄stio.

Seneca.

Juuenal.

Juuenal.

Cicero.

Plutarchus.

Juuenal.

Quinta.

(Hæc mera libertas) subaudi ab insipientibus iudicari: cum nō sit mera idest pura et sincera sed fucata et falsa. (Et pilea dant nobis hanc) scz falsam libertatē. pilea namq; dabatur seruo facto libero: idq; erat insigne libertatis in illo. Martialis. Totis pilea sarcinis redemi. i. libertatē. (An quisq;) qd ex seruo liber factus est: tali syllogismo cōcludit. Ille est liber qui potest viuere vt vult: ego viuo vt volo: igitur ego sum liber: but? syllogismi

Martialis

Hæc mera libertas: hanc nobis pilea donant.
An quisquam est alius liber: nisi ducere vitam
Cui licet vt voluit: licet vt volo viuere: non sum
Liberior bruto: mendose colligis inquit
Stoicus hic aurem mordaci lotus aceto.
Hæc reliqua accipio: licet vt volo viuere tollo.
Vindicta postquam meus a prætore recessi:
Cur mihi non liceat: iussit quodcumq; voluntas:
Excepto si quid masuri rubrica notauit.

assumptum ex eo
videtur manifestum
q; ille est liber
qui pro arbitrio
suo facit omnia.
(Non sum liberior
bruto?) qd non
modo fuit liber:
verū exactis
regibus auctor fuit
libertatis populo
Ro. Mendose

colligis) ex sententiā stoicorū respondet argumento: cōcedens maiorem ppositionē et negans minorem. Hā assumptione aut parte assumptionis nō concessa: nulla est cōclusio: dicit itaq;. (Stoicus lotus aurē) idest habens aurē munda et purgata. (Aceto mordaci) qd habet vim abstergendī cum quadā mordacitate. q. d. q; stoicus acriter itelligit ea q; audit. (Inquit) respondet arguenti. (Mendose colligis) idest male cōcludis: nā ego inquit accipio: idest concedo tibi. (Hæc reliqua) scz assumptionē: q; ille est liber: qui viuit vt vult. (Sed tollo) i. nego vel tolle ex argumēto tuo minorem ppositionē: quæ erat ego viuo vt volo. Hā quēadmodū Aristoteli. libro. iij. et hi. scribit cū voluntas tēdat in finē: finis vero et bonum ex. ij. physicorū conuertantur: sit vt impossibile sit q; voluntas feratur in malū: et qd quis malum velit p se sed sub ratione boni. Mali ergo non possunt velle malum: sed p ignorātiā id qd est malū putant esse bonum: et hinc est quod ignorat omnis flagitiosus q; facere a quibusve abstinere debet. Ex quo fit vt flagitiosus nō viuat vt vult neceat in ea q; agit: sed potius ferat. (Vindicta) verba sunt illius q; ex seruo liber factus est dicētis in confirmatio nē minoris ppositionis. (Postq; recessi a prætore) qui me fecit liberū ciuemq; romanum dominoid poscente. (Meus) i. mei iuris et potestatis: (Vindicta) virga illa pitoris capiti meo imposita. (Cur non liceat mihi) i. cur nō possim? (Quodcūq; voluntas iussit) i. optauit. Uergil. Infandum regina iubes renouare dolorē p optas. (Excepto si quid masuri rubrica notauit) i. ppter q; si masurius sabinus q; fuit iuriscōsultissimus etate Tibertij cæsaris: notauit certos quosdā locos i quib; liberti patronis suis operas debebāt: vnde est adhuc apud iurecōsultos titulus de opīs libertorū rubrica aut dixit p titulū ex rubrica siue minio aut purpurillo scriptus.

Aristoteles

Uergilius

(Disce) ostendit iterū stolicus manumissum a dño non esse liberū verum: sed introducta a legibus libertate. Sed antea quam illum doceat monet ne trascat aut rideat: sed patienter audiat. (Sed ira cadat). i. non trasca- ris. (Et sanna rugosa cadat naso). i. ne me naso adunco subsannes. Nā sanna est roncus: hoc est sonora illa p nares aeris respiratio: quā rugo- sam appellat: qm̄ in derisione nares corrugant̄ crispanturq;. (Dum reuel- lo tibi de pulmo- ne). i. de corde er- radico. (Eterer auras) idest an- les ineptias: rōs ab auijs tuis di- dicisti. (Non pro- ris erat) sens⁹ est: ille nō est libere- ra libertate q̄ ma- numittitur a dño: sed qui pōt scōm virtutem viuere: dicit itaq;. (Non erat p̄toris) subaudi officium vel nō pertinebat ad p̄torē. (Dare stultis) idest ignorantibus. (Officia re- rum tenia) idest subtilia: qualia sunt in virtutis medio inuestigādo: nā vt ait Aristoteles. ij. ethico. quēadmodū non cuiusq; est inuenire cētrum circuli sed tantū geometre: sic nec inuenire virtutis mediocritatē pertin- gere nemo potest nisi sapiēs. (Et permittere stultis) subaudi nō erat pro- ris. (Vsum vite rapide) i. velocis: hoc est qualiter illis viuendū sit: q; id nesciunt. (Sambucā citius) sensus est: facilius rustic⁹ aris muscē impe- ritus sciet pulsare sambucā instrumentū musicū cuius crebro in Danie- le ppheta fit mentio: quā stultus z ignorans recte viuere: dicit itaq;. (Li- tius aptaueris). i. facilius accommodabis. (Sābucā caloni alto). i. instru- mentū illud musicū militari seruo grādī ac ex cōsequenti magis corporis viribusq; antm̄ pstanti: potest z sambuca belli machina intelligi: cui⁹ in- tendēde in tactus calo rationē nō habeat. (Stat contra) sensus est: ratio et lex z natura volūt hoc: vt nemo faciat quod facere nescit: quoniā illud prauē faciet: nā qui ignorans est: quicqd faciet vitabit corrūpetq; quare abstinere debet oī actione: quādoquidē illā vitaturus est. (Ratio stat cō- tra) subaudi hoīem ignorātē z vitiosum volētē aliqd agere. (Et gānit in aurē secretā). i. secreto ad aurē insuffrat. (Ne liceat) facere id qd agēdo qd vitabit. i. vitare poterit (Publica lex hoīm). i. lex naturalis: vt sit idē publica lex z natura: vel lex publica sit ius gentiū z natura ius naturale: quāq; sunt q̄ non distingāt ius gentiū a iure naturali. (Cōtinet hoc fas) idest hoc licitū iudicat (Et inscicia debilis). i. vt ignorantia nulli rei habi- lis. (Teneat actus vetitos). i. p̄tineat se ab aliqua re agēda: quā agere ra- tio lex z natura vetant. (Diluis belleboz) qd dixit exemplis manifestat.

Aristotel.

Diluis belleborū) idest si temperas herbam illam quę apud antiquos
 vt dixim⁹ in purgationibus frequenter sumebat. (Cum sis nescius com-
 pescere examen) i. regere z castigare libię bilancę. (Certo puncto) idest
 certo pondere quoniam libia punctis distinguitur: nā veratrum nisi tem-
 peretur: idest vt medici dicit graduet: z certo pōdere datur: periculosum
 est. Natura medendi) .i. medicinę ratio. (Vetat hoc) scz helleborum dari

Diluis helleborum certo compescere puncto
 Nescius examen: vetat hoc natura medendi.
 Nauem si poscat sibi peronatus arator
 Luciferi rudis: exclamet melicerta perisse
 Frontem de rebus. Tibi recto viuere talo
 Ars dedit: & speciem veri dignoscere calles:
 Nequa subærato mendosum tinniat auro:
 Quęq; sequenda forent: & quę vitāda vicissim
 Illa prius creta: mox hæc carbone notasti.

sine temperamē-
 to z certo ponde-
 re: nā vt Horatius
 inquit: quod me-
 dicorū est promit-
 tunt medici. (Na-
 uem si poscat) al-
 terum exēplum.
 (Si arator pero-
 nat⁹) idest rustic⁹
 perone calciatur:
 est enim pero so-

Horatius

lea potius q̃ calcens z ex corio crudo. Vergil. vii. cxi. Vestigia nuda sint
 stri instituere pedis crud⁹ tegit altera pero. (Rudis luciferi) .i. scriptus z
 imperit⁹ astroz ad q̃ antiqui p noctem navigabāt: sicut nostro tēpore ad
 acum lapide magnete temperatā. (Poscat sibi nauē) subaudi gubernan-
 dam. (Melicerta) deus maris qui p̃sudet portub⁹: atq; proinde a latinis
 portunus appellat⁹: a grecis vero ex melicerta mutato noie palmō di-
 ctus est: fuit aut athamantis ex ino cadmi filia pcreatus. (Exclamet) p
 rei indignitate in exclamationē prūpat. (Frōtem) .i. pudorem: qm̃ frons
 sedes pudoris est: vnde est pficare frontē p eo qđ deponere pudorem.
 (Perisse de reb⁹ scz humanis: quādoquidē hoies sibi assumūt factēda q̃
 nesciunt. Tibi recto viuere talo) sensus est: si sapiens es eris liber. atq;
 econtrario: si stultus z ignorās seruus: qđ satis colligitur ex supradictis:
 dicit igitur. (Si ars) .i. sapientia. (Dedit tibi viuere recto talo) idest mo-
 ribus a mediocritate nō distortis: nā talus est quo incedētes insistimus.
 (Et si calles dignoscere) idest scis distinguere. (Speciem veri) subaudi a
 falso: ideo subiungit. (Ne qua) scz species. (Tinniat mēdosum) p mēdo
 se z falso sonet: hoc est tinnitu suo falsitatē ostēdat. (Auro subgrato) idest
 qđ subtus habet es: z in superficie aurū: z est translatio sumpta ab his q̃
 explorant nūmos tinnitu: hoc est crepitu illo quē numm⁹ illisus reddit.
 (Et si notasti) idest in animo tuo designasti. (Quę forēt sequenda) q; ran-
 tū bona honesta. (Et vicissim) .i. e diuerso notasti. (Quę vitāda) .i. fugien-
 da forent: notasti inquam. (Illa prius) .i. priora. (Creta) nota alba. (Et
 mox hæc) .i. deinde hæc posteriora. (Carbone) nota nigra: vt quę honesta
 sunt creta alba: q̃ vero turpia carbone nigro notent. (Hora. i. i. ser. creta an
 carbone notandi. (Et si presso lare) .i. cū habess rem familiarē angustā.

Horatius

(Es modicus voti). i. nō cōcipis inanes spes: sed modica idest mediocritas opus. (Et si es dulcis amicus). i. nō acerbus: nō difficilis et irtractabilis. (Et iam nūc). i. aliquādo. (Astringas). i. cōtineas et claudas. (Granaria) horrea in quibus frumenta asservant. (Et iam nūc laxes). i. aliquādo aperias et soluas: hoc est si das quibus et quī oportet: et nō das quib⁹ et quī non oportet: quōd vtrūq; liberalitatis est. (Et si possis transcendere). i. p̄terire et calcare. (Nūmū

fīrū in luto) quā si dicat: si potes cōtēnere sordidos questus et est sumptus ex ludo puerorū qui fixo nūmo in luto trās-euntēs se ad illū demittentes risu locoq; eludunt.

Horatius. i. episto.

Quo melior ser-

uō quolibetior sit auarus. in tritujs fixum cū se demittit ob assem. (Nec glutō). i. quasi glutō possis. (Nō sorbere saluā mercurialē). i. spe lucrandi inhiare. Nā mercurius de⁹ lucri et mercatorū est. saluā igit mercurialē dicit trāslatione sumpta ab his: qui viso cibo deliciarū saluā in ore versant. (Cū vere dixeris) scz hęc supiora: q̄ dixi. (Mea sunt et teneo idest omnia quēadmodū a te explicata sunt: possideo. (Esto liber ac sapiens) vera illa libertate q̄ sapiētiē cōiuncta est. (Pretorib⁹ et ioue dextro). i. humano et diuino iure tibi a stipulātib⁹ et fauentib⁹. (Sī tu cū fueris) sen sus est. si tu vitiosus es atq; pinde seruus: repeto et aufero a te q̄ supra cōcessit: cū dixi. (Esto liber ac sapiēs. Dicit itaq; (Sī) p̄ sed si. (Retines pelliculā veterem). i. mores antiquos et priores: q̄: nihilo magis emēdatus es. (Et politus fronte). i. boni viri specie ostentans et p̄te te serēs. (Seruas sub pectore). i. adhuc in corde retines. (Vapido). i. insipienti a vapida vino euanido quāq; syllabę quātitas obstat: infra velētanūq; rubellū exhalles vapida lesū pice sessilis obba (Vulpē astutā). i. callidā malignitatē: qualis vulpi in apologis attribuit. (Cū fueris pauloate nostrę farinę). i. vn⁹ ex imperita multitudine quales nos sum⁹ quōd poeta de se dicit: vt de alio possit liber⁹ dicere: per farinā autē hoīs conditionē significat. Iuuenalis. Panisq; tui nouisse colorem. Si inq; talis es nūc qualis fuisti ante: hoc est vitiosus et malus cū velis videri bon⁹. (Repeto a te: q̄ dederā supra) cū dixi esto liberq; ac sapiēs: qm̄ illa dabā x̄nibus quas in te putabā esse. (Et reduco funē). i. cōtraho ad me quasi p̄ funē: quōd ante tibi tollendū permiserā. (Nil tibi cōcessit) et subdit causam cur ab illo tollit nomē liber⁹ ac sapiētis. Q: ratio. i. prudētia. (Nil cōcessit tibi)

Iuuenal.

Quinta.

idest nihil per illa operaris: quātūcūq; illud sit minimū. (Digitū exere)
idest si digitū exeruēris et ostēderis: qd parū est. (Peccas) q; quicqd ab
boīe fit: qd non p̄ficat ex imperio rōnis decorē h̄re nō potest. (Et qd
tam parū est subaudi q; digitū exertatio: tū si morū illeratiōe nō diriga
tur: illiq; obēperet: indecēs et deformis sit necesse est: qd et de aī actioni
bus eque intelligendū est quib; si ratio nō adsit: vitiosi erūt. (Sed nullo

Nil tibi concessit ratio. digitum exere: peccas.
Et quid tam paruum est: sed nullo farre litabis:
Hæreat ut stultis brevis ut semuncia recti.
Hæc miscere nephas. nec cū sis cætera ossor:
Tris tantū ad numeros satyri mouere bathylli.
Liber ego. vñ datū hoc sumis tot subdite rebus:
An dñm ignora: nisi quem vindicta relaxat:
I puer: & strigiles Crispini ad balnea defer.
Si increpuit: cessas nugator: seruitium acre.

farre) sensus est.
nullo mō id pote
ris asseq; ut i stul
to atq; p̄inde ma
lo vlla sapientiē
p̄tula inesse pos
sit: qd est cōsentā
neū ei qd scriptū
est. Sap. ca. j. In
maluolā aīa; nō
intrabit sapiētia.
Dicit igit. (Sed

In mal-
uolā aīa;
nō intrabit
sapientia.

nullo farre). i. nullo sacrificio: q; mola farre constabat. ut supra. hęc cedo
ut ad mouēā tēplis et farre litabo. legit et thure eodē sensu. (Litabis). i. sa
crificio ipetrabis. nā ut diximus: non oēs q; sacrificāt litāt. (Ut brevis se
mūcia). i. minima pars: nā semūcia est dimidia pars vnciē. ut semodi. se
libra. (Recti) rōnis siue virtutis. (Hæreat stultis) ut sepe dixim; ignorāti
bus et vitiosis. Et ponti similitudinē in saltationib; dicēs. nihilo magis stul
tus poterit fm rectā rōnē quicq; quātūvis minimū agere: q; rustic; saltā
ter mouere pedes ad modulationē canētis siue cytharā pulsantis. Dicit
igit. (Lū sis fossor). i. rustic; agros exercēs. (Cetera). i. p̄ reliq; oīa. (Non
mouere). i. nō saltabisz mēbra mouebis. Hora. tj. ser. q; mēbra mouere
mollit. (Ad tres tñ nūeros) q; saltatio quē admodū et musica nūeris cō
stat. (Satyri satyri). i. saltatois. nā satyri saltātes i theatro iducebant.
Uerg. i buco. saltātes satyros imitabif alpheſibeus. fuit aut bathyll; il
la tēpestate saltator egregi;. de q; Iuuen. chyrionomō ledam molli saltāte
bathyllo. (Liber ego) vba sunt illi; q; vitij iuoluit. cōtra quē poeta di
cite eū nō esse libez: qñ quidē sit subdit; multis q; illuz qñ dñi qdā ipertossi
distrahūt (An ignora:). i. nō putas eē aliū dñm (Nisi quē vindicta) vga
p̄toris: de q; supra dixim;. (Relaxat). i. soluit. hoc est a q; dñi p vindictam
p̄toris es solut;. (I puer) multo itollerabiliorē esse aī q; corpis fuitutem
exēplis ostēdit q̄rū primū est. dicit q; spīa dñs suo suo. (O puer i). i. vade.
(Et defer strigiles) ferramēta qb; lauātes i balneis distringebāt. Mart.
in dist. cui; idē est strigilis. p̄gam; has misit: curuo distringere ferro: nō
tā sepe teret lintea fullo tibi. (i balnea crispanti) cuius cuiusdā romāi (si i
crepuit). i. si dñs cū crepitu ironuit. (o nugator). i. o fue neq; et iutilis. (ces
sas). i. imoraris. vñ fuit cessatores vitiosi bñtur. (Seruitiū acre). i. dura ser

Horatius

Uergillius
Iuuenalis

Martialis

ultus. (Nihil impellit te). i. non mouet ac perturbat te: q̄ si dicat necesse est moueat te. (Necquā). i. nulla res. (Intrat extrinsecus). i. ab extra. hoc est a dño minutare. (Qd agit et neruos) hoc est vires tuas interiores labefaciet. ac si dicat necesse est aliqd tale penetret in animū tuū. pōt ē enunciatue legi. sed fortius argumētum: si interrogatiue legat. Ideo subdit. (Sed si intus). z. p̄ idest. (In secore) scz tuo. vbi sedes oim cupiditatum. (egro). i. vitioso.

z perturbatiōibus animi infecto. (Hascuntur dñi) idest vitia q̄ tibi domi nātur z iperant. (Qui) idest quō. (Eris ipunitior) idest euadis mī nus punit⁹. (Atq; hic) i. quā hic atq; enim pro q̄

Te nihil impellit? nec quicquā extrinsecus intrat Qd neruos agit? Sed si intus & in secore egro Nascuntur domini: qui tu impunitior exis: Atq; hic quē ad strigiles scutica & met⁹ egit heri? Mane piger stertis. surge inquit avaricia. et surge. negas: instat. surge inquit. nō queo. surge. En quid agā? rogitas? en saperdas aduehe ponto Castoreum. stuppas. hebenū. thus. lubrica coa. Tolle recens primus piper ē sitiente camelo.

Horat⁹.

sepe accipit. (Quē scutica) i. flagellum: quā quā scutica leuius est flagello. (Horat⁹. j. sermo. Hec scutica dignū horribili sectare flagello. (Et met⁹ herili) idest heri ac dñi sui. active hoc est quo dñs a seruo timetur. (Egit ad strigiles) i. impulsi ad strigiles in balnea deferēdas. (Mane piger) alterū exemplū quo demonstrat quā acerbū z importūni sunt dñi interiores: z primo quo pacto avaricia z luxuria distrahāt atq; in ptes diuersas rapiāt incōtinētū aios. (Tu piger) i. si tu ociosus z secur⁹. (Stertis mane). i. in multā diē dormis. (Avaricia) quasi dñā qdā impertiosa. (Inquit surge. et surge) nā etia exhortātis simul z instātis ē. (Negas) i. si negas te velle surgere. (Instat) scz avaricia: z inq̄t idētidē surge. Et si dicis. (Nō queo) subaudi surgere. avaricia q̄rto repetit instādo surge. (En quid agā? dicit ille somno laquid⁹) nihil opus esse illi surgere: cū nihil habeat qd agat. ad quē avaricia qd agas inq̄t rogitas? (En aduehe ponto). i. ecce vel etia nauib⁹ ex pōto regione asiatica porta. (Saperdas) pisces pessimos inquit fest⁹ quāquā a sapore deducti videant. Iuli⁹ pollux in gñe thymno rum ponit saperdas. (Castoreū) testiculos sibi pōtici. Vergi. j. georgi. vi. rosasq; pōtus castorea. z Iuuenal. imitat⁹ castora q̄ se eunuchū ipse facit: cupiēs euadere damni testiculi. (Stuppas) linū vel canabē. (Hebenū) lignum cuius materia nigra est: hispane dicit abenū. Vergili⁹ vbi supra. India nigrū fert hebenum. (Thus) ex sabea regione arabic⁹: vt Vergili⁹ ibidē molles sua thura sabet. (Coa lubrica) vina ex coo insula. q̄ vim hñt laxandi ventrē. nā vt Horat⁹ inquit: si dura morabit aluus v: nō coa videtur est. Et prim⁹ ita vt nullus ali⁹ pueniat te. (Tolle piper recens). i. recenter aduectus. (Camelo sitiente) quoniam piper ex india p̄ deserta etiam nunc camelis aduehitur: qui vt ait Plinius quatrīduo sitim perferunt.

Iuli⁹ pol-
ur.

Vergili⁹.
Iuuenal.
Vergili⁹.

Horat⁹.

Plinius.

(Verte aliqd.) i. merces nostrates pegrinis mercibus pmuta. (Jura) subaudi falso. qd mercator est ppiu. (Sed iuppiter audiet) subaudi me perierantem dicit piger ad que auaricia. (Heu o vare.) i. stulte z a via recta distorte. (Illa id significat varus vt sepe dixim⁹.) (Si tēdis.) i. pfeueras. (Uinere cū ioue.) i. scdm pcepta religionis q nos iurare verat. (Perages.) i. viues. (Contentus terebrare salinum.) Uasculū salis per qd victū tenuē

Verte aliquid, iura. sed iuppiter audiet. heu
Vare regustatum digito terebrare salinum
Contentus perages: si viuere cum ioue tendis.
Iā puer is pellē succinctus: & cenophorū aptas
Ocyus ad nauem. nihil obstat quin trabe vasta
Aegeum rapias: nisi solers luxuria ante
Seductū moneat. quo deinde insane ruis: quo?
Quid tibi vis: calido sub pectore mascula bilis
Intumit: quam non extinxerit vrna cicutæ.
Tun mare transillas: tibi torta canabe fulto
Cœna sit in transiro: veientanumq; rubellum

intelligim⁹. vt supra purum z sine labe salinū. digitum terebrare dicit: qz cū parum salis est in fundo salini: digito illud contrahim⁹ z videntur salinū qst terebra perforare (Iam puer is) p suus ab auaricia qd agat ostendit: quoniam spreta luxuria nauis

gat. (Iā puer is) i. seruus vadis qm auaricie obtēperas. (Iāz puer aliqui etate aliqui cōditionē significat. (Et succinct⁹.) i. expedit⁹. (Aptas ocys⁹.) i. cito paras. (pellē) vestē nauticā ex pellibus factā: siue stragulū pelliceū. (Et cenophor⁹) vas vinariū. (Ad nauē) subaudi pferēdaz. (Nihil obstat) idest nihil impedit te. (Quin rapias egeū) scz mare cycladib⁹ sparsum: vt dicit Vergil. (Trabe vasta) i. naue quē trabib⁹ pstat. (Nisi luxuria solers) idest diligēs ad pquirēda ea q voluptuosa sunt. (Ante) i. priusq; incipias nauigare. (Moneat te seductū) i. seorsum z a ppectu vulgi separatū. sed cur seductū: qz vcz aliqd dicitur est qd illū pudeat corā alijs audire. (O insane q deinde ruis?) i. picipitater z incōsiderate tēdis. (Quid tibi vis?) i. quid qris tibi. (Mascula bilis) i. foris z valida ifanta: nā vt dixim⁹ bilis insanie sedes est. (Intumit) i. icreuit. (Sub pectore calido) i. qd te incitat ad nauigādū feruore quodā. ac si dicat. scias te insanie morbo laborare. q multa cicuta vix poterit purgari Ideo dicit (Quā) scz bilē. (Urna cicutē) cuius vis tātē frigiditatis est vt extinguat. sz tu calor maior est. (Tun mare) luxuria volens in sententiā suā incontinentē trahere: primo deterret illū a labore: deinde hortatur ad voluptatē dicēs. (Tun) p tu ne. (Trās illas mare) i. nauiges z transillas: vbi tot tantaz pericula subiturus es? (Et cœna sit tibi) i. vbi cœnaturus es. (In transiro) trabe illa transuersa cui innitunt remiges cum ictu remorū impellunt nauem: qua cū cenant vrunt pro mēsa. (Fulto torta canabe) i. suscitato fune ex materia canabina. tota enī nauis atq; ex cōsequenti transirū funib⁹ ancorarijs suscitāt.

Vergil.

Scilicet (Et obba sessilis) vas cui⁹ fund⁹ est latior dicta sessilis a sedēdo. sicut la-
 ctuca sessilis a Clerg. in pape. dictū. q̄ solia sup̄ terrē faciē expādit. (Exhel
 let tibi). i. effundat. (Rubellū veientanū). i. vinū ex vuis rubellantis q̄ abū
Martial. dāt veijs oppido nō lōge ab vībe roma. **Martialis.** Sed veientani bibis
Columela. fer crassa rubelli. **Columela lib. iiii.** veientana inquit vua nō ita rubet vt
 la. aminea a q̄ colore rubellang nūcupant: egdēq̄ fecentē q̄ pl⁹ q̄ ceterē se

cis habeāt. (Vē-
 sū pice). i. vitiatū
 z corruptū: q̄ oīa
 p̄dimēta vinū na-
 turale corrupit.
 (Pice vapida). i.
 insipida et q̄ vini
 sapore facit eua-
 nescere: qd̄ marti-
Plinius. mevt inq̄t **Plini⁹**
 p̄r ex hispania fa-
 cit (Quid petis?)

Exhalet vapida læsum pice sessilis obba.

Quid petis? vt nūmī quos hic q̄ncūce modesto
 Nutrieras: peragant auidos sudore deunces?
 Indulge genio. carpamus dulcia. nostrum est
 Quod viuimus. cinis. & manes. & fabula fies.
 Viue memor læti. fugit hora. qd̄ loquor: idē est.
 En qd̄ agis? duplici in diuersum scinderis hamo.
 Hūccine an hūc seq̄ris? subeas alternus oportet
 Ancipiti obsequio. dominos alternus oberres.

tantis te laborib⁹ exponēs. (Ut nūmī peragāt). i. impleāt. (Deices au-
 dos). i. vndecim ptes ex summa equestri q̄s tu aues z cupis. (Sudore). i.
 tuo imodico labore nauigādo. (Quos). i. nūmos. (Nutrieras). i. auercas.
 (Hic) romę siue i patria. (Quincūce modesto). i. mediocri aut honesto lu-
 cro. meli⁹ fuit q̄ncūcē romę lucrari sine labore: q̄ deuncē: hoc est duplū
 et co amplius nauigatiōis labore. (Indulge genio) ad voluptatē luxuria
martian⁹ hortat dicēs. (Da operā genio). i. voluptati. Est aut̄ gent⁹ de⁹ gñationis
 capella. vel poti⁹. vt **Martian⁹** capella inq̄t. q̄ cū p̄tinū q̄s gent⁹ fuerit: mox eidē
 copulat. placat aut̄ florib⁹: vt essem⁹ memores breuitatis vite: q̄ per flores
 significat hīnc dare operā gento dicimur. i. voluptati: q̄ vt ait **Martial.**
 Ipse iubet mortis nos meminisse de⁹. (Carpam⁹ dulcia). i. arripiam⁹ vo-

Martial. luptates. (Nostrū ē qd̄ viuim⁹) **Martia.** z solū hoc ducas qd̄ fuit eē tuū.
 ynde seq̄t. (Cinis z manes) in q̄ hō post mortē resoluit. (z fabula). i. ea q̄
Horatius poetę de mortuor⁹ laruis fingūt. **Horati⁹**. j. car. Jā te nox p̄met fabuleq̄
Horatius manes. **Horat.** viue mēor q̄ sis eul breuis. (Fugit hora). i. tps̄ cito labit.
 (Qd̄ loq̄r) dicit luxuria. (Inde ē). i. ex fuga tps̄. **Horat.** dū loq̄mur fugit
 inuida etas. (En qd̄ agis?) **Oba** sunt poetę in stātis ei q̄ in deliberatiōe po-
 sit⁹ ē: sequat̄ ne auariciā an luxuriā. q. d. difficilis ē deliberatio. (Seq̄ris
 hūc dñm). i. auariciā. (An hūc). i. luxuriā. (Hā scinderis). i. distraberis.
 (In diuersū). i. i ptes diuersas z̄rias. (Duplici hamo) q̄si piscis: q̄ a duo
 bus piscatorib⁹ hamo distraheret. (Hā opz). i. necesse ē (Ut tu altern⁹ sub
 eas). i. alternati z vicissim dñis succedas. (Ancipiti obseq̄o). i. dubio ful-
 to. qm̄ alutū fulēdū est cū simul ā bob⁹ fūire nō possis. (z altern⁹ ober-
 res dños). i. alternati seq̄ris dños: illisq̄ obedias. (ne tu cū semel sc̄sus ē
 nō sufficit a vitijs p̄tinuisse se: cūyna dies nō faciat hoīez felicē aut miser)

Quinta.

(Nec tu dicas ego rupi iam vincula). i. expedit me a seruitio voluptatis aut auaricie. (Cū semel obstitēris). i. cū semel restiteris aī p̄turbatōibz. (Et negaris parere). i. obedire. (Imperio. illi vitiū dominātis tibi. z. In stātū). i. instāter tibi iperanti. Nā hoc facere nō est vdicare se ī libertatē quēadmodū nec canis cū rupit catenā qua tenebat: si partē catenę trahit post se qua possit apprehēdi atq; iterū vinciri. Ideo dicit. (Nā canis

Nec tu cum obstitēris semel instantiq; negaris
Parere imperio: rupi iam vincula dicas:
Nam luctata canis nodum arripit: ast tamen illi
Cum fugit a collo trahitur pars longa catenę.
Daue cito hoc credas iubeo. finire dolores
Pręteritos meditor: crudū chęrestratus vnguem
Abrodens ait hæc. an siccis dedecus obstem
Cognatis: an rem patriam rumore sinistro
Limen ad obscenū frangam: dū chrysidis vdas
Ebrius ante fores extincta cum face canto?
Euge puer. sapias: dñs depellentibus agnam

luctata). i. repu-
gnās z rebellās.
(Arripit nodum)
.i. frāgit z tollit se
cū partē catenę
qua erat ligata.
(Ast tñ cū fugit:
longa ps catenę
qua erat vincta)
subaudi pēdēs a
collo. (Trahit il-
li). i. ab illa cane.
(Daue cito h cre-
das) aliud exem-
plum qđ amātes

serui sunt: ex aliquo poeta comico sumptū: q̄ inducit chęrestratū quēdā
adolecentē chrysidis meretricis amatorē de amica relinqūda cogitatē:
qđ tñ per incōstantiā nō pficit. (Daue) seruū suū aut patris chęrestratus
alloquit: quēadmodū apud Terētiū in eunuchō. phedria parmenonē. z
est simile vel pot' idē argumētū vtroibz. (Credas cito hoc) qđ tibi nunc
dicturus sum. (Medito: finire dolores p̄teritos). i. amores vnde pl' dolo-
ris qđ voluptatis p̄cipiebā. z cū hęc sint vba subdit. (Chęrestrat' psona
comica amātis chrysidē. (Abrodēs vnguē crudū). i. vīuū qđ faciūt me-
ditabūdi. sic supra. nec demorsos sapit vngues. z Horat' .j. ser. Scpe ca-
put scaberet viuos z roderet vngues. (An ego dedec'). i. opprobriū z īfa-
mīa familię nř. (Obstē cognatis). i. nō obediā pp̄inquis z amicis monē
tibus vt hanc meretricē relinqūa? (Siccis) idest ieiunijs z sobrijs: cū ego
sim ebrius amoze meretricis. Horat' .j. epist. Forū putealq; libonis mā-
dabo siccis. (An frangā rem patriā). i. dilapidēz patrimoniu: Horatius
scđo sermo. Postquā oīs res mea sanū ad mediū fracta est. (Ad limen
obscenū) idest turpe hoc est meretricis. (Dū ego ebrius) cōtra id quod dī-
xit cognatis siccis. (Lato cū face extincta) quam p̄ferebat per noctem
vīdē: sed iam consumptā longa mora. (Ante fores vdas) idest humi-
das vnguētis: scilicet q̄ illic fuderat. vel potius lachrymis. (Chrysidis)
meretricis quā amabat. (Rumore sinistro) idest vnde sequit' z emanat
per populū infamia. (Euge puer) vba sunt dñi gratulantis dño volentī
se in libertatē asserere. (Sapias) subaudi si. hoc est si vīs sapiēter facere.

Horatius

(Percute agnā). i. sacrificia. (Dis depellētib⁹) subaudi morib⁹ & isantā: q̄
bus tu nūc laboras. (S; cēsen) h̄ba sūt rursus chrestitati ad dauū. (S;
o daue cēsen) p̄ censes ne? (Relicta) sc; chrysis a me. (Plorabit). i. dole
bit: qđ illā reliq̄rim. ad qđ fr̄us r̄idet. (Nugaris). i. nugas agit & deliras.
Nā nugarī est nihil agere. (O puer) h̄c nomē est etatis aut qđ seruitute
meretricis tenet. (Obiurgabere). i. castigaberis ab illa: cū senserit te sic
amore sui vinctū.

(Solea rubra) qđ
solent facere dñe
sc̄ulētes in ancil
las. Juuenalis. &
solea pulsare na
tes qđ desipit in
de est. (Et tu nūc
ferus & violēs). i.
tāq; fera violēta:
q̄ incidit in retia.
(ne velis trepida

Percute. sed censen plorabit daue relicta:
Nugaris. solea puer obiurgabere rubra
Ne trepidare velis: atq; arctos rodere casses
Nunc ferus & violēs. at si vocet: haud mora dicas
Quid nā igitur faciā? nec nūc cū accersor & vltro
Pupplicet: accedam: si totus & integer illinc
Exieris: nūc nunc: h̄c h̄c: quē querimus h̄c est:
Non in festuca lictor quem iactat ineptus.
Ius ne habet ille sui palpo: quē inducit hiantem

re). i. cū sis vinct⁹ sicut supra de cane dicebat: noli reluctari. (& rodere cas
ses arctos). i. retia te arte retinētia. (At si vocet) tā qđ sequit ad h̄bum ex
eunuchō Terētij sumptū est. quē locū elegātissime. Horat⁹ quoq; ex car
mine iābico in heroico cōuertit. (At si vocet) sc; chrysis vel poti⁹ bacebis
terentiana. (Haud mora dicas). i. statim dices. (Quid nā igitur faciā?) h̄ba
sunt deliberātis: atq; eius q̄ nescit: quid potissimū se quat. (Nec nūc acce
dam) h̄c partē videt eligere: sed nō perstat p̄ cōtinētia. (Cū accersor). i.
voco: ab illa. (Et vltro pupplicet). i. nō rogata a me supplicet mibi: nā id
significat vltro. (Si totus) h̄ba sūt dauī vel poti⁹ poetę dicētis. (Si tot⁹
et integer). i. nulla tui pte apud amicā relicta. (Exieris illinc). i. ex domo
amicę. (Nūc nūc) subaudi es vere liber. (H̄c h̄c) subaudi est ille vere li
ber. (Quē querimus). i. de quo disputam⁹. (Hō in festuca). i. non in ea li
bertate quā p̄tor domini rogatu seruo dedit. Nam quemadmodum ait

Plutarchus in libello de ijs qui sero puniunt a deo: mos fuit apud Ro
manos vbi quēpiam seruū manumitterent: vt eius corpori tenuem festu
cam insicerent. vnde illud apud Plautum. In milite quid ea ingenua an
festuca facta? Dicit igit. (Hō in festuca quam lictor ineptus) id est p̄
toris minister non aptus dare libertatē. (Iactat) in seruū nam vt p̄
tor vindicta seruū tangēs illum liberū faciebat: sic lictori qui p̄torem in
signibus precedebat festucam in illū iactabat ex more Romano: vt dicit

Plutarch⁹. (Ius habet ille sui) eos qui honores captāt: atq; ambitione
tenentur eadem ratione non esse liberos ostendit dicens. (Ille palpo). i.
ambitiosus quē necesse est adulari illis. q̄rū suffragia captat Plalpones
ess̄i adulescentes dicunt. & palpās adulatio apud Hieronymuz in epistola
liminari sacrarū litterarū dicitur. (Quē ambitio). i. cupiditas honorum.

Juuenal.

Horat⁹.

Plutar
chus.

Plautus

Plutarch⁹

Quinta.

(Cretata). i. candida qm̄ competitors honoris allicus candidat. Ideit toga candida induci circuibat tribus: rogabantq; vt in comitijs magistratibusq; deligendis sui rōnē haberēt. (Plin. lib. vii. scripto nasica i toga cādi dabis repulsa notat a pplo. (Eligila) vba sunt ambitiosi seipm̄ exhortatis ad captādū vulgi suffragia. (Cicer igere large). i. largiter i vulgo sparge cicer. lupinos. fabas. z hmoi silia q spargunt rapēda. (Rixanti pplo) i

Cretata ambitio: vigila: & cicer ingere large
Rixanti populo: nostra vt floralia possint
Aprici meminisse senes: quid pulchrius: at cum
Herodis venere dies: vnctaq; fenestra
Dispositæ pinguem nebulam vomuere lucernæ
Portantes violas: rubrumq; amplexa catinum
Cauda natat thymni: tumet alba fidelia vino:
Labra moues tacitus: recutitq; sabbata palles.

raptu missili at-
teto qd ppterea
tibi faciendū ē. (vt
senes apci). i. loci
apicis ppt etati
frigiditatē gaudē
tes. Hā aprica vs
cūf loca soli expo
sita z apta. (Pos-
sint meminisse). i.
vt q nūc sunt iuue
nes. (Olim) senes

recolit. (Hā floralia). i. ludos in honorē florē dec a nobis celebratos. qd erat sacrū populare. i. aptado populi fauori aptū. (Martial. Et populare sacrū bis milia dena tulisset. flora aut dea florū erat. (Quid pulchm̄?). i. honestū z melius subaudi quā hec ad pciliandū populū amorē facere sed ironia est. quasi dicat nil miserū: neq; magis seruire (Et cū herodis) eos notat: q supstitutionib; tenent: quippe q nullo modo possunt esse liberi: cū timore afficiant sine quo supstitio sed z religio stare nō potest. (Herodis dies). i. sabbata iudeorū quorū fuit rex herodes ascalonita antipatri ex cypride filius q prim⁹ huius nois in iudca regnauit. (Et lucernæ) portantes violas. i. q violis ornabant. (Dispositæ in fenestra vnctæ) ennea myron dicit. i. lucernā nouē lychnorū quā iudei in fenestrella sub lumina pma diei pcedentis sabbati in ipso limine dom⁹ ponebāt. quā fenestrā ideo vnctā dicit ppter oleū qd ex lucernis exūdabat. (Vomuere pinguē nebulā). i. vapore pingue z crassum. hoc est fumū. (Et cauda thymni) thymn⁹ iudeorū cib⁹ etiā tēpestate nra peculiaris. cui⁹ cauda q pingui caret i spidiōr est. (Natat) subaudi i iure pditaneo. (Juuenal. z eodē iure natates mergere si cedula. (Amplexa rubrū catinū). i. iplens catinū hoc est patellā rubrā. i. vilē z ex rubrica fictā. (Martial. Tōcolor in nra gāmare lace rubes. (Fide ita alba). i. ex argilla cretacea facta. (Tumet vino) ad naturā aceti retulit: qd i potu sūptū tumefacit. (Juuenal. cui⁹ aceto cui⁹ pche tumes. Eo i quā die. (Tu tacit⁹ moues labra). i. concipis pces iudicas. (Cicero. j. de diuinatione. Hōies cū tacit⁹ vouēt aliquid aut opāt haud dubitāt quin dii illud audiāt. (Et palles). i. times hoc ē veneraris. Hā religio timorē cōstita est. (Sabbata recutita). i. iudeorū festa q recutiti z circūcisi sūt: z quorū pcpue curis abscessa est. (Martialis. Nec recutitorū fugis igitur iudeorū.

Herodes
ascalonita.

Juuenal.

Martial.

Juuenal.
Cicero.

Martial.

Satyra.

Apuleius

(Tū nīgrī lemures) alias supstitiōes numerat. quas timētes nō posse et se liberos significat dicēs. (Tū. i. pterea. Lemures nīgrī. i. vmbre mortuorū. Apulei^{us} de deo socratis. aiūs hūan^{us} erūt^{ur} z liber stipēdis vitę corpore suo abiuratis vetere latina lingua hūc inueniō lemūrē dicitatū. dicit lemures a remo Romuli ffrē gemello. r. in. l. l. ffrā commutata: vt inqt Quid. i. fastis. (Et picula) subaudi inlātia. (Rupto ouo). i. q̄ picula ex ouo lustralis crepitui

tellecta sunt: sed qđ diuinationis gen^{us} illud sit non legi: nisi qđ Iuuenalis. in lustratio nib^{us} ouorū memi nit dicens. nisi se centū lustrauerit ouis. (Tum galli grādes) idest spīg terea sacerdotes

Tum nīgrī lemures: ouoq; pericula rupto:
Tum grandes galli: & cum sistro lusca sacerdos
Incussere deos instantes corpora: si non
Prædictū ter mane caput gustaueris alli.
Dixeris hæc inter varicosos centuriones:
Continuo crassum ridet vulphernius ingens:
Et centum græcos curto centusse licetur.

Satyra sexta.

Vltima ob heredis curā castīgat avaros.

Iuuenal.

matris deorū. Iuuenalis. de sacer-

Admouit iam bruma foco te basse sabino:

dote cybeles. ingēs semlutr. (Et sacerdos lusca) scz īlīdis. (Lū sistro) crepitaculo qđ īsis ī manu habebat. oīa em̄ hęc scz vmbre mortuorū apparētis z oua rupta et galli sacerdotes mīis deorū z fēmina sacerdos īlīdis. (Incussere deos). i. timorē deorū tibi ingesserūt. (Instantes corpora). i. īflatu-

Iuuenal.

flatuos. (Si nō gustaueris ter mane) numex z tps dicit. Iuuenalis. ter matutino tyberti merget. (Caput alli) p alij cui^{us} caput est in spīcos digestum. p̄dictum: idest quod p̄dixerunt. (Dixeris) cum ea quę de vera libertate dixim^{us} sint quaz verissima: iridentur tamen ab indoctis quales sunt virt^{utes} militares. (Si dixeris hęc inqt) inter cētūriones milites. scilicet aut ipsorū duces. (Claricosos) idest laboriosos. z qui ex laboribus in modicis varices cōtraxerunt. Iuuenalis. varicosus fiet aruspex. (Continuo) idest statim. (Vulphernius ingens) nomen fictum a poeta: quē ingentem dicit: quasi viribus corporis tātum z nō animi p̄stet. ridet crassum. i. crasse: hoc est stolidē. (Et liceat). i. cōstīmat. (Centū græcos) subaudi philosophos. (Curto cētusse). i. centū assib^{us} adhuc nō integris sed inter trīnēto diuinitis id em̄ significat curtū: z declīnatur hīc centuliss.

Iuuenal.

Admouit iam bruma ad Saletum bassum poetam: vel potius cefur-
culus Quintilianus libro decimo meminit: quē Horatio in carmine lyrico secundum facit hiccum ab vrbe secessisset in sabinos: et p̄teritus in liguriam: quid ille agat dubitans interrogabat: deinde in illos inuehitur: qui suum ingenium defraudant / vt heredibus multa relinquunt. Dicit igitur. (O basse bruma) idest tēpus circa solstitiū hyemale nunquid. (Admouit te) idest applicauit. (Foco sabino) quo te contulisti.

Quintilia.
Horati^{us}.

Sexta.

(Jam ne lyra & chorde) Instrumēta quibus modulant carmina. i. nunquid scribis carmina lyrica? (Cuius tibi) .i. personat. (Pectine tetrico) .i. plectro graui & seuerio: quia in lyricis carminibus etiam res graues describunt. (Basse) in qua. (Mire opifex intēdisse) .i. ad intēdēdū (nūeris) .i. chordis arte musica tēperatis ad certas personatias quae nūeris constant. (Primordia veterū vocū) .i. carmina quorum vsus antiquissimus est atque musicē cōiunctus: nā

Iam ne lyra & tetrico viuunt tibi pectine chorde?
Mire opifex numeris veterū primordia vocum
Atque marem strepitum fidis intendisse latine:
Mox iuuenes agitare iocos: & pollice honesto
Egregios luisse senes. Mihi nunc lygus ora
Intepet: hibernatque meū mare: qua latus ingens
Dant scopuli: & multa littus se vallerēceptat.
Lunai portum est operae cognoscere ciues.
Cor iubet hoc enni: postquam destituit esse

primū carminum
scriptores musicū
tūdemque theolo-
gi fuerunt: ut Or-
pheus. Linus.
Musaeus.
Amphibolus.
Et mire opifex in-
tēdisse. (Marem
strepitū) .i. forte
et nō effeminatū
sonū: hoc est quo-
res fortū vsuorum

Scripto-
res musicū
& theologi
Orpheus
Linus.
Musaeus.
Amphibolus.
Horatius
Bassus.

describunt: scōm illud Horatii in poetria: musa dedit fidibus diuos pue-
rosque deorum & pugilem victorem: & equū certamine primū. (Fidis latine) quia
bassus poeta lyricus fuit latinus. (Mor) deinde. (Mire opifex agitare) .i.
ad agitandū. (Jocos iuuenes) .i. iuuenū: puta amores & cōiuncta quod etiam
ad carmē lyricū pertinet: vnde Horatius. & Iuuenū curas & libera vina refer-
re. (Et mire opifex luisse) .i. ad ludēdū hoc est scribendū. (Uerg. in buco.
Ludere quod vellē calamo permisit agresti. (Egregios senes) .i. sentētiās gra-
ues quales sunt aut esse debēt senū. (Pollice honesto) .i. stilo graui: & quo
res honeste describunt: pollice autē dixit quia eo chorde tēgunt in lyra. (Mi-
hi nunc) ubi tu sis & quid agas dubito: & scire cupio: de me autē scias velim
quod. (Ora lygus) .i. littus maris lygustici. (Intepet mihi) .i. ad vsus meos
est tepida & tēperata: nā ora lygurica cuius ad meridiē vergat: per hyemis tēps
tēperata est. (Et meū mare hibernat) .i. dū per hyemē tēpestatisque desciuit:
sed cur mare lygusticū suū appellat: cū hieronymus i. eusebiū dicat Persi-
um poetā fuisse volaterranū ex etruuria: ergo aut suū appellat: hoc tēps
quo est lunae: aut Hieronymus nesciuit Persio patriā reddere. Sed in qua
parte ora lygustica sit ostēdit dicens. (Qua scopuli dāt ingens latus) .i. ea
parte qua inter scopulos siue promontoria intercipit sinuosum littus quod
est italicū latus ad meridiē: quod magis exponit dicens. (Et littus recepat se)
id est in recessum colligit se. (Multa vallis) .i. magna & longa: & quod ipsum
est portū efficere. (Portū autē lunae ubi poeta erat: enniano carmine cōmē-
dat dicens. (O ciues operę) subaudi pēciū: hoc est vtile & iucundū est: nam
id significat operę pēciū. (Cognoscere) .i. videre. (Portū lunae) .i. lunae quae
vrbis est & nō lōge ab ea portū eiusdē nominis. (Cor) .i. sapiētia. Martialis. He-
cor habes papile nec genū. (Enni) pro enni poetę: cuius hoc est carmen.

Horatius.
Uergilius.

Hierony-
mus.

Satyra.

(Jubet hoc) scz cognoscere portū lunę. (Postq̃q̃ desertuli). i. stertere de-
sint: a sōno excitat⁹ ē in q̃ vīsus sibi ē aīaz suā eē q̃ fuit homeri vt supra di-
xim⁹ i loco illo: nec i bicipiti sōtasse parnasso memini. (Mēonides q̃nt⁹)
.i. q̃nt⁹ ab homero filio mēonis aut hō aut opinato. (Et pauone pythago-
reo). i. fm palingenesiā pythagorę q̃ dicebat aīas ex corpib⁹ i alta corpa
migrare: z sic ex pauone aīa illa decedēs p corpus homeri venit ad enni
corp⁹. (Hic ego)

scz lung vel i illi⁹
portu. (Securus
vulgi). i. qd vulg⁹
de me opinet⁹: z i-
cipit ad satyrę ma-
teriam accedere.
(Et secur⁹ qd au-
ster) vēr⁹ a meris
die spirās a grecis

Mēonides quīntus pauone ex pythagoreo.
Hic ego securus vulgi: & quid pręparet auster
Infelix pecori: securus & angulus ille
Vicini nostro quia pīguis: & si adeo omnes
Ditescant orti peioribus: vsq; recusem
Cur⁹ ob id minui sentio: aut cēnare sine vncto:
Et signum in vapidā naso tetigisse lagenā.

Atergili⁹.
Atergili⁹.

appellat not⁹. (Infelix pecori). i. nori⁹. Uerg. qd potui ifelix (Quid spet. i.
minefiq; gignit morbos. Uerg. arborib⁹ satisq; nor⁹ pecorib⁹ sinister. (Et
secur⁹) qz angul⁹ ille vicini: q̃ agrū nrm ptingit. (Pīguis) subaudi ē nro
hī nāq; sūt iudic⁹ mores. Quid⁹. fertili⁹ seges alieno semp i agro ē. (Et si
adeo oēs) sēsus est: nō idcirco torq̃bor: si videro alios deterioris p̃ditiōis
hoīes vitari. (Et si oēs out peiorib⁹). i. ab īfertoris p̃ditiōis maiorib⁹ p-
creati. (Ditescant adeo). i. lōge ditiores me sint. (Recusē). i. negabo: z de-
stabor. (Uerg). i. nimis z sēp z vbiq;. (Ob id). i. pp̃t eā causā. (Cur⁹) labo-
rib⁹ icuruar⁹. (Minui sentio). i. defraudari i etate senili cruciādo me. (Aut
recusē cēnare sine vncto). i. cibo aliq̃ adipato z pigul. (Et recusē tetigisse
signū naso) qd faciūt auarū q̃ lagenā vinū anul⁹ signāt: ne famul⁹ aut fuis
vinū ītercipiat. (Mart. nūc signat me⁹ anul⁹ lagenā. hūi⁹ p̃suetudis etiā
Cicero fili⁹ qdā eplā ad tyronē meminī: sicut oli īndt matrē nřaz facere
memini: q̃ lagenas ēt ianes obsignabat: sic p̃persij enarrator i cognit⁹ si-
cut ego sētio: nā qd qdā de signo qd est fūdo lagenę delirāt: nō placet: cū
neq; tāgt naso s; neq; videri facile posset nisi forte putabāt lagenā eē pate-

Martial⁹.
Cicero.

Horati⁹.

rā siue potiorū vas: qd qd hōra. cui⁹ metaphrastes atq; imitator ē h nī:
eūd sēsu exp̃ssit li. epi. ij. dīcēs. z signo lesō nō īsanire lagenę. S; video qd
illos decepit: tetigisse vcz naso: nā si vt exploraret an lagenę signū eēt lē-
sū auar⁹ id faciebat: vt naso tāgeret: multomin⁹ videret: cū visibile vīsu
admotū nisi i certa dīstātia videri nō possit. S; voluit sīgre poeta auarū
sic īnētū fuisse i explorādo signo an esset lēsu vt illd fere tāgeret naso: sic

Martial⁹.

Martial⁹. de sellio: q̃ de cēna cogitās tristi: z cogitabūd⁹ atq; demisso capi-
te icedebat: q̃ pene terrā tangit idēcēs nasus. Itaq; id qd martial⁹ exp̃ssit
pene apd p̃persiū subitelligēdū est. (In lagenā vapidā). i. q̃ plena erat vi-
no vapido: hoc ē euāido: vt supra dixim⁹. Est ḡ sensus hui⁹ clausule qd
poeta recusabat z renuet curū minui sentio: z cēnare sine vncto z tetigisse

signū: qz hęc oīa sūt auarī. (Discrepet hīs alijs). i. aliq̄s forte nolit sic viue
re vt ego volo: s; id nūhīl ē mirādū cū ēt nati sub ead̄ pstellatiōe diuersa se
quant studīa: ideo dicit: (O horoscope). i. o hora natalis: ex q̄ sumit morū
significatio nascētibz. (Tu pducis gemīos). i. gñas z i lucē edis. (Claro
genio). i. varia z distorta natura: qđ oñdit exēplo q̄ taxat sordīdos auaros
qz hoīes (Est) subaudi aliq̄s. (Qui solis natalibus) q̄ dies celebris z festus

Discrepet hīs alijs: gemīnos horoscope varo
Productis genio: solis natalibus est qui
Tingat holus siccū murla vaser in calice empta
Ipse sacrum trrorans patīne pīper: hīc bona dēte
Grandia magnanīmus pagit puer: vtar ego vtar.
Nec rhombos ideo libertis ponere lautus:
Nec tenuem follers turdorum nosse saluam.
Messe tenus propria viue: & granaria fas est
Emole: qđ metuas: occa. en seges altera ī herba ē.

erat cuiqz. (Calli
dus) astut⁹ z caut⁹
siue emendo/siue
dispēsādo. (Tin
gat ol⁹ siccū). i. iun
gat q̄si pigul aliq̄
ol⁹ qđ erat sine pī
qui (Murla ēpta
ī calice). i. q̄s emitt
vinctati a salariol
cuz debuisset hīe
dolia et āphoras

murla domī plēas. Est aut̄ murla sol tabid⁹ ad solē macerat⁹ multaz rez
pdimētū: qūo fiat Cato Columela Pliniusqz mītris pīcipit. (Ipe). i. nō p
mediū dispēsatorē: nā ipe ēphasim hz (Trroras) isriās z spargēs ī modū
rois. (Ips sacru). i. qđ q̄si rē sacrā pce mīstrat. Hora. i. ser. tāqz p̄cere sa
cris cogit. (Patīne). i. i patīnā dīus p actō z ppositiōe. vt Cerg. i. ep̄. i. ser.
retqz deos latto. i. ilariū (Hīc puer). i. ali⁹ adolescēs (Magnanīmus). i. p̄di
gus: q̄ bōa psumēdovideť magnanīm⁹ cū sit reuera pusillanīmi: sic Mar
tia. de aleatore. Nō mea magnanīo depuġt tessara talo. (Iperagit bona)
psumit p̄monitū (Dēte gula: ē ganea (Utar ego vtar). i. neqz seqr illū
auarū: neqz hūc p̄dīgū: s; vtar reb⁹ meis: nā illoz vterqz a bunī diuitijs:
poti⁹ q̄ vtiť. Nec ideo si vltus fuero: icidā īn illō vitū vt sūm. (Laut⁹ pone
re). i. ad ponēdū ī mēsa. (Rhōbos) pīscēs ex gñe planoz: hīspant vocāt
rodauillos. (Libert⁹) nō solū mībi s; z libert⁹ dñr aut̄ laut⁹ q̄ splēdide z
opīpare cēnāt (Nec solers) subaudi ero. i. dīligēs z igeniōs. (Mosse). i. ad
cognoscēdū. (Salinā turdoz). i. sapores gulosos: q̄lis est turdoz: q̄ aues
apud antiq̄ores magno ī p̄cio habebant Mart. iter aues turd⁹ si q̄s me
tudice certet iter q̄drupedes glīa p̄ma lep⁹. (Uīne). q. d. oibz viuendū est.
(Ten⁹ messe pp̄ia). i. p̄ q̄titate messīū: q̄s ex tuis agrīs p̄cipis: ac si dicat
p̄m facultates p̄monit⁹ (Et emole granaria). i. frumēta ex gñarijs tuis.
(Et fas ē). q. d. id nō facere nephas ē. (qđ metuas). i. nūqđ times te fame
p̄tux⁹: (Occa). i. frāge: nā occare ē glebas frāgere: h̄o p̄ grana ex p̄p̄cis
excludere accēpī: q̄ antiq̄ faciebāt: atqz ēt nūc fit apđ asturesz callator:
q̄tīes frumētō hñt op̄ Hora. it. ep̄. villic⁹ orbi cū segetes occat tibi. (En
seges alta). i. anī īsequēt⁹ (Est ī herba). i. viridis. q. d. spes ē de futuriānt
fertilitate Quid ī heroinis. S; nīmū p̄pasz adhuc tua messis ī herba ē.

Cato.
Colūela.
Plinius.
Horatius.
Cergill⁹.
Martial.

Martial.

Horatius.

uuenal. (Ait vocat officiū) sed q: vt ait Iuue. Multi sunt sibi diuites & pauperes amicis: dicit nō satis esse ad nos ipsos vti liberalitate: nisi etiā hec vti ad amicos vsq; pueniat. (Ait officiū) qd pprie est viti illa qua vtimur ad amicos. Iuue. Officiū cras pmo sole mihi pagendū est in valle q:mi que causa offici: qd queris: nubit amic: alias officiū est operatio hoīs siue actio in quantū homo: vnde liber Liceronis de officijs. (Amicus inops)

Liceron.

pauper quia nau fragilū fecit. Tra-
be rupta). i. naue
fracta: q: nauis
tribus cōstat.
(Prendit sara-
burtia). i. tēpesta-
te effectus ad bru-
tios italie ppos
maritimos mani-
bus prensat sco-
pulos. Uergili.

Uergili.

Prēsantē mani-

bus vncis capita aspera mōtis. (Et cōdidit). i. obuīt & pdidit. (Jonio). i. in mari qd est iter italiā & pelopōnesū. (Rē oēm). i. facultates. (Et vota surda). i. nō audita a dijs i tēpestate. (Ipe facit i littore). i. pstrat & deie-
ctus. (Et dii ingētes de puppe) in q: tutela nauis fuerat facit: ē qle illd
Uerg. Illū in italiā portās victosq; penates. (Et iā costa ratis lacere). i. tabula naufragi q est costa nauis siue lat. (Est obuia mergis) auib ma-
rinis q fragmētis incurfant. (Iūc). i. in tali necessitate amici. (Frāge ali-
quid). i. partire cū illo qnquidē amicor oīa cōla esse debēt. (Et de cespite viuo). i. etiā de eo qd est patrimoniū fundamētum: ne dū vtēssia. (Uino)
aūt dixit: q: cespes ex gleba herbarū radicib cōpacta: s; intelligit debere
dare amico aliqd etiā de substantia patrimoniū. (Largire inopi) & cur de-
beat largiri ostēdit dicēs. (Ile pictus i tabella) hoc faciebāt naufragi vt
emēdicarēt stipes. Horat. qd hoc si fractis enatat expes nauib ere dato
q pingit: & Iuue. & picta se tēpestate tuef. (Cerulea) ad colorē maris ptinet
q cerule ē. (Oberret) vaget & circueat pplm (S; cenā) p herede rnderet
auar & ei q illū hortat vt det aliqd amico inopi. (S; heres) s; me: o aua-
re. (Irat qd curtaueris rē). i. dimīnueris patrimoniū. (Negliget cenā fu-
neris). i. inferias q danē mortuis: & cenā viuīs in funere. (Et heres dabit
vinū) in quā cineres & reliquie colligebant. (Ossa inodora). i. nullis odorū
bus cōcinnata: b; res inq. (Parat nescire). i. dissimulare: qū nō intelli-
gat rē. (Seu cinnama) odoramētū est pegrinū. (Spirēt). i. odorē emittāt
& vaporē. Surdū. p surde. i. nūl oleāt: vt sit trāslatio sūpta ex sensibili auris
ad nares. (Seu cassie) arbusculę sūt odoratę. (Peccēt ceraso). i. adulterē
tur gummi ex ceraso arbore: qd pēcipue in odoribus faciunt seplasiarij.

Horatius

Iuuenal.

Sexta.

(Tunc bona) vba heredis aut p herede faciētis cū auaro. (Incolumis) quasi dicat si p salute tua faceres tollerabile esset: sed facis pro amico. (Sed bestia virget) supiora vba poetę ptinebāt ad auaricię reprehensionē cōmendationēq; libertatis tū ad seipsum tum etiā ad amicos: nunc quid auarus dicat ostēdit dicens. (Sed bestia) nomē est auari: sed a poeta fictū quasi bestialis hō: sic Horatius. ventresq; nepotū diceret vīdos corre-

Horatius

Tu ne bona incolumis minuas: Sed bestia virget
Doctores gratos: ita sit: postq; sapere vrbī
Cū pipere & palmis venit nūq; hoc maris expert
Fenisece crasso vītarunt vnguinē pultes.
Hæc cinere vltior metuas: at tu meus hæres
Quisquis eris: paulum a turba seductor audī.
O bone num ignoras: missa est a cesare laurus
Insignem ob cladem germanæ pubis: & aris
Frigidus excutitur cinis: ac iā postibus arma:

ptus bestius idē.
(Virget doctores gratos) idest inse-
ctatur q; scz indu-
xerint in urbem
philosophię prę-
cepta exhortātia
ad liberalitatem:
cū prius romanī
illī veteres parsi-
moniaz obserua-
uerint: dicit igit:

bestius in phos. (Ita sit). i. sic viuis vt vos phi scipitis scz laute r opipa-
re. (Fenisece). i. romanī prius qui fenū secabāt. Varro de re rustica: falci-
bus cōsectanda q fenisece pterierūt: r Columela. fenisece messorē opor-
tet iducere. (Vītarūt). i. corruerūt pultes: nā simplices cibi r natura'es
corrūpi dicit cū aliqd illis addit: vt supra hæc sibi corrupto cassā dissoluit
olīuo. (Vnguinē crasso). i. pingui pultib; adhibito. (Postq; hoc nūq; sa-
pere). i. nra hæc sapia: vlt pot vīsa o phi. (Expert mar). i. nō trāsmarina
r ex grecia p mare aduecta: s; facta iā domestica. Hora. alchōchtū maris
expert. (Venit vrbī). i. in urbē. (Cū pipere r palmis). i. eadem nauī vene-
rūt phi qua piper r palmē sūt aduecta. Iuuen. Aduect; romā q; pruna r
coctona vīto. (Hæc cinere vltior metuas) ad illud rīdet qd dixit sed ce-
nā funeris heres negliget &c. (Vltior cinere). i. vltia moriē r post cine-
res. (At tu me; heres) qd in auaris repñēdit se nō factur; poeta pollicet:
hoc ē nō curare qd heres su; de se sentiat: dicit igit. (O tu quisquis es futu-
rus me; heres. (Audi seductor). i. paulū seduct; r remotus. (A turba) vt
ego libere possim q̄rere r tu rīdere. (O bone) o amice. (Num ignoras). i.
nunqd hic nūc; latet te. (Missa est laurus) romanī iperatores bñ re ge-
sta in puñcia laurū mittebāt q esset nūcia futuri triūphi auctor est phi-
nius. Martia. Sarmaticę laur; nūcius ipse veni. (A cesare) calo caligula
germanici ex Agrippina filio q post tyberīū impauit: is expeditionē i ger-
manos suscepit vt scribit Suetoni;: s; cū nihil dignū mēoria fecisset die
suo natali ouās urbē ingressus ē. (Ob cladē insignē) qd reuera nō fuit sed
nūci; ita dixerat. (Germanæ pubis). i. iuuentutis germanor. (Et cinis fri-
gidus excutit ex aris) vt fiat noui ignis ad sacrificia ppter principis vi-
ctoriā. (Et cēsonia) augusta caligulę vxor p pompa r apparatu triumphī.

Varro.
Columela.

Juuenal.

Martia.

Satyra.

Aergilius. (Jā locat) scz redēptorib⁹ quī ea opera faciendū pducebāt: vel locat (id est parat et disponit. (Arma possit⁹). (Ergili⁹). Captiui pendēt curr⁹ curueq; secures. (Clamydes regū) q̄ p̄mittēdi erant triūpho. (Et gausapa lutea) vestes villosas crocei coloris. (Captis) reliq; captiuis. (Esseda) rebicula: et currus. (Et rhenos ingētes). i. germanos rheni fluminis accolās q̄ p̄cerissimī sunt iter reliquos mortales. (Igitur ego induco) subaudi imolādū. (Lētiū paria) scz boū hoc est duplicem becatōben (Dīs et genio) dīs q̄p̄ auspicijs victoria est paria (Ob res egregie gestas). i. a cēlare. (Quis vetat?) subaudi me facere id (Au de) scz vetare me: quasi dicat nō audebīs: q̄z esles lēse maiestatis re⁹.

(Uē nisi cōtines). i. dissimulas: nā cōtinere est oculos claudere. (Oleū) alia via heredē aggredit̄ dicēs. (Ego largior popello). i. virtutē i pplm distribuo. (Oleū et artocreas) hmoi em̄ res p̄ciliādī amoris grā mittebāt. (An p̄hibes?) subaudi me id facere: ille aut̄ q̄z res ad pplm p̄tinebat: q̄ p̄t mutire: dicit igit̄ poeta. (Dic clare) subaudi: an debeā facere qd̄ dixi: et q̄z ille adhuc misit poeta p̄ illo rīdet. (In q̄s nō audeo). i. intelligo te dicere: qd̄ nō audes qd̄ hac de re sentias loq; qm̄ times pplm de cui⁹ utilitate agit: ideo subdit. (Ager exossat⁹). i. lapidib⁹ purgat⁹. Quid. i. meta. lapides i corpe terre ossa reor dici. (Est iuxta) ergo si ager est exossat⁹: lapidū aggeres p̄pe erūt quos faciāt in eū q̄ p̄hibueris facere qd̄ sit ex utilitate populi. (Age si mihi nulla i eos q̄ se insinuāt heredes familie aliene nullo p̄p̄n q̄ratīs iure: neq; id satis ē nisi ēt t̄is q̄p̄ h creditatē captāt hortē ad diuitias augēdas (Age) auditorē attētū facit: nā hortat̄ ē (Si nulla ex amittis). i. sororib⁹ p̄tis mei (Jā reliq; est). i. sup̄ster (Et nulla patrui). i. filia patrui ē est ffis p̄tis mei. (Et nulla p̄neptis). i. filia neptis patrui manet sup̄uenit. (Et matertera). i. soror m̄ris. (Uixit sterilis et nihil sup̄est). i. restat de auita. i. de auit̄ posteris: ac si dicat null⁹ est mihi certus heres. (Accedo bouillas) loc⁹ inter romā et arciā. (Cluūq; ad virbī) nō lōge ab arciā fuit nem⁹ arciū q̄ hīppolit⁹ postea q̄esculapij ope ē v̄ste restitutus mutato noīe i virbiū vitā egit: vt credibile sit cluū aliquē virbij noīe appellatū. (Mani⁹ est mihi p̄sto heres). i. occurrit mihi: nomē aut̄ manij ex ea potissimū causa delegit qd̄ festo auctore p̄uerbiū erat multi manij ar

Sexta.

et fuerat enim propagata familia a manio quodam quod lucii diane aricine presera-
uit. Manio autem atthore Clarrone dicitur: quod mane natus est. sicut lucius: quod luce: quod
primum hoc nomen est appellatur Clarrus? Manio Terentius non a mane sed a manio
bus dicitur est: quod a diis manibus in Terentio librorum validudine impetrasset. au-
thores sunt Pedianus Zifoniusque grecus author. (Progenies terre). i. cuius
parentes ignorant. Cicero ad Atticum. hinc terre filio nescio cui committere

Pedianus
Zifonius

Progenies terrae. quare ex me quis mihi quartus
Sit pater: haud propterea dicam: tamen adde etiam unum
Unum etiam terrae est iam filius: & mihi ritu
Manio hic generis prope maior auunculus existit.
Qui prior es: cur me in decursu lampada poscis?
Sum tibi mercurius. venio deus huc ego: ut ille
Pinguetur. an renuis? vin tu gaudere relictis?
Deest aliquid summe. minus mihi: sed tibi totum est

epistolam tantis de re-
bus non audeo. (Quare
ex me) verba sunt
poetae ad lectores
ostendentes quod via se
manio illi herede
monitoribus insi-
nuat. (Quare ex
me). i. si queras.
(Quis mihi quartus
sit pater). i. atavus.

(haud propterea dicam) quia vix tenemus nos ea eorum quae non novimus. Unde et appel-
lationes ipsae malorum nomen noia non habent ultra abavos. itaque dicit si atavus.
(Addas unum). i. abavum. (Et item unum) quod nomen etiam contra appellatio caret.
(Iam est filius terre) ac si dicat pinde est ac si vix ex illis terrigenis sit: quorum
noia vetustate oblitterata sunt (Et ita hic manio) quem dixi terre filium (Erit
mihi auunculus maior). i. paulus meus frater. (Prope) fere. vel quasi. (Ritu
genus). i. ex serie maiorum meorum. (Qui prior es) in captatore senem inuehitur
poeta dicens. (Tu quies prior estate) cur a me petis scribi heres? hoc enim si-
gnificat: cur poscis me lampada in decursu. et est sumptum ex Lucretio lib. ii.
de rerum natura. ubi sic ait. Et quasi cursores vitas lampada tradunt: signifi-
cans mortalium successionem: ut quia idem homo numero conservari non potest conseruet
in specie filijs impellentibus pariter: atque illis datibus locum filijs: quemadmo-
dum authore hyginio ex promethei consuetudine cursores lampada quatiētes
sic currebant: viximus defatigat lampada secundo: secundo tertio: et ita alij alijs
traderet. huius quod consuetudinis. Cicero. iiii. ad herentium meminit ad quod est
allusit Clarrus lib. iiij. de re rustica non cursu lampada tibi trado. i. non tibi ce-
do. (Sed tibi mercurius) haec sunt captatoris insinuantes se in alterius herede
successoribus. dicit enim (Ego sum tibi mercurius). i. lucii tui author) quare mer-
catura lucrum in mercurium refert. (Genio deus huc ego). i. a te venio deus ve-
rus. (Ut ille pingitur) quasi velis dicere fingit et non est verus. (An renuis?)
subaudi favori presertim numinis: et quod tibi demonstrat quemadmodum debeas
re familiarē augere. (Vin tu gaudere) haec sunt Persij ad captorem suum.
(Vin) pro vis ne tu. (Gaudere relictis). i. relinques a me post mortem: ac
scribi heres a me: non debes exigere rationem rei familiaris neque prescribere
mihi quemadmodum debeam impensas facere. (Deest aliquid summe). i. patrimon-
io a maioribus meis accepto. (Sed minus mihi). i. iustus meos consumpsi.

Lucretius.

Cicero.
Clarrus.

(Sed quicquid id est) subaudi quod reliquum est mihi (Id tibi totum est). i. totum tibi relinqua. (Fuge querere). i. preterea noli a me rationem exigere. (Ubi sit) subaudi legatum. (Quod status) de quo supra dicendum statum. (Legat mihi). i. reliquerat nomine legatum. (Meu reponere mihi dicta paterna) id est ne repetas illa quibus pater meus solitus est me quondam monere. (Fœnoris accedat) verba captatoris vel potius eius qui iam est designatus heres. (Accedat inquit

merces fœnoris) id est quod pro fœnoris mercede datur veniat in rationem. **Horatius.** **Horatius** quinas hic capitis mercedem exigit. i. versus. (Inc) i. ex hac mercede versus raris. (exime sum-

Quicquid id est. ubi sit fuge querere quod mihi quondam Legat status; neu dicta reponere paterna.

Fœnoris accedat merces: hinc exime sumptus:

Quid reliquum est? reliquum: nunc nunc impensum vnge

Vnge puer caules, mihi festa luce coquatur

Vrtica: & fixa fumosum sinciput aure:

Vt tuus iste nepos olim satur anseris extis:

Cum morosa vago singultiet inguine vena.

pius) subaudi quos facis quotidie. (Quid reliquum est?) i. restat quo patrimonium augeatur. (Reliquum?) verba Persii per indignitatem rerum pentis in exclamationem contra suum heredem. Dicit igitur repetens quod ille dixit reliquum reliquum: ac si dicat. hoc expectabam a te ut etiam ex eo quod ex versus mihi pueniebat: me admoneres patrimonium augere? (Nunc nunc) ex eo quod futurus heres dixerat indignatus Persius convertit se ad servum obsonatorem dicens. (O puer nunc nunc vnge caules). i. vincum hoc est rem pingue adde caulibus. **Horatius.** Vngere si caules oleo meliore caputque cœperis. (Mihi festa luce) sensus est: propterea debeo ego pro vivere atque gentium meum defraudare: ut heres meus potest ac luxuriose aliquando vivat: Dicit igitur. (Vrtica). i. parva præcis herba. nam et genus quoddam vrticarum inter edulia numeratur. (Coquatur mihi festa luce) quasi dicat in diebus profectis vix esset id tolerabile. Igitur multominus in festis. (Et sinciput fumosum) id est porcini capitis frustum ad fumum servatum. (Fixa aure) clavo scilicet unde ad fumum pendeat. (Ut tuus iste nepos) id est luxuriosus et ganeo. et loquitur Persius ad seipsum. (aut tuus nepos) id est successor et heres. (Olim satur anseris extis) i. tecoribus anserinis: qui in delictis apud antiquos habebatur. Juvenalis. Anseris ante ipsum magnum securus. et **Horatius.** plingibus et ficiis passum secur anseris albi. de anseris tecore multa est Plinius. (Cum vena inguine vago). i. membrum genitale quod venosum est. **Horatius.** Nam simul ac venas inflavit tertia libido. (Inguine vago) id est inguinis vagi: id est quod passim et indifferenter in concubitus vagos fertur. (Singultiet) quoniam Aristotele medicisque authoribus: seminis effusionem spiritus præcedit: quo genitalia turgescunt. (Immelat) i. semine quasi urinam effundat. **Horatius.** Securus ne ditior aut fœne melioris melat eodem. (Uluque patricie) i. i vultu. **Clergil.** Id clamor celo.

Juvenalis.

Horatius

Horatius

Clergil.

Sexta.

(*Patricie*) aut dicit. id est nobilitas a patribus hoc est senatoribus originem ducenti. *Horatius* ex nobilitate mutatus. Nam quid magno pignatum deposito consule cunni: velatumque stola. (*Mibi trama*) sensus est, ego parsumonia macresca: ut ille nimio sumptu pinguescat. tramas vero appellat ossa. nervos. cartilaginem et pellem: perinde ac si corpulentia sit stamen. aptior tamen fuisset translatio: si e contrario stamen dixisset pro eo quod trama posuit. Nam

Horatius

Patricie immelat vuluæ. mihi trama figuræ
Sic reliqua: aut illi tremat omento popa venter:
Vende animam lucro: mercare: atque excute solers
Omne latus mundi: ne sit præstantior alter
Cappadocas rigida pingues pauisse catasta.
Rem duplica. feci iam triplex. iam mihi quarto:

eo modo se habent
ossas nervi ad corpulentiam: quo
stamen ad tramam
sive subtegmen.
Dicit igitur (*Trama* figuræ) id est
corporis species

sit mihi reliqua. id est relinquatur. Vel dic per hypallagē. (*Trama* figuræ) id est figura trame et non trama: ac si dicat similitudo corporis et non corpus. et hoc modo translatio pulchre quadrabit. (*Ast illi*) scilicet heredi meo. (*Uenter popa*). id est phago et gulosus et quales denique erant victimarii id est ministri sacrorum qui popæ dicebantur. *Propertius* libro. III. Succinctus calat ad nova sacra popæ. *Spartianus* quoque in vita getæ: percussit inquit hostiam popa nomine *Antoni*. et *Suetonius* in caligula admota inquit altaribus victima succinctus caligula popæ habitu elato alte maleo cultarum mactavit per quem mendose legitur pomparum. (*Tremat omento*). id est pinguis palpitet. ea enim que præpingula sunt palpitant et tremunt. Est autem omentum ut diximus pingue illud quo intestina involvuntur periteturque. (*Uende animam*) indignanter eos arguit qui se piculis et laboribus exponunt: ut amplius hereditis patrimonium relinquat. (*Uende animam lucro*). id est obijce vitæ piculis propter lucrum. (*Mercare*) mercaturam exerce. (*Et solers*). id est diligens. (*Excute*) explora et inuestiga. Omne latus mundi mundi latera prope sunt septentrio et merides: sed et orientis et occidentis latera quoque dici possunt. et sic omne latus. (*Ne alter sit præstantior*). id est melior et ditior. (*Pauisse*). id est ad pascendum et alendum. (*Cappadocas pingues*) servos ex cappadocia qui grades et proceri erant aptique lecticis ferendis. *Martialis*. Quid te cappadocum serus onus esse iuvat. Idem alibi. nec de cappadocum eques catasta. *Horatius* quoque in macipis dives eget eris cappadocum rex. (*Catasta rigida*) locus erat ubi servi expositi erant venditioni a cathistao: quod est expono. *Martialis*. Non de plebe domus nec auaræ verna catasta. Idem alibi. Sed quis arcanæ servat tabulata catasta. *Tibullus*. Barbara gypsatos ferre catasta pedes. est ergo catasta ubi servi venales custodiuntur: sicut ergastulum: ubi servi operi faciundo in agro: quare illam *Martialis* auarā. *Tibullus* barbarā: id est crudelem. *Persius* rigidam. id est duram appellavit. (*Rem duplica*). id est patrimonium. (*Feci iam triplex*) verba sunt auaræ: id est triplicavi. (*Iam mihi quarto*) id est patrimonium quater multiplicatum.

Propertius
Spartianus
Suetonius

Martialis

Horatius

Martialis

Tibullus

Satyra.

(Jam decies). i. decuplatum. (Redit in rugā) sumptum a folle siue a mar-
suppio quod cū non est plenum rugas contrahit: sic auarus: quia vt ait
Iuuenal. Iuuenalis Crescit amor nūmī quantū ipsa pecunia crescit. Semper ha-
bet aliquid vacuū quo pecunias receperit. Dicit igit̃ Persius i persona
auari satyrā claudens. (O chrysippe depinge vbi sistā) hunc locū philip-
pus beroaldus (hoc enī acceptū illi referendū est): primus p̃ter alioꝝ
opinionem enar-
rauit. Chrysipp⁹ Iam decies redit in rugam. depinge vbi sistam
nāq; authore la- Inuentus chrysippe tui finitor acerui.
ertio Paulapo-
stoli cōcūis deā-

Licero. 7 scripsit libros: quos de sortis hoc est vt Licero interpretat̃ aceruis/ siue
acerualibus argumentis. in quibus gradatim p̃cedebatur in infinitum
id qđ fieri prohibēt dialectici ⁊ philosophi. de his aceruis Sidorius in
hendecasyllabo chrysippi potuisset ex aceruo. Martian⁹ capella chrysip-
pus cumulet: p̃prium consumat aceruum. Dicit igit̃ auarus: qui nullo
acquirendi sine satiat⁹ est. (O chrysippe depinge). i. p̃scribe mihi. (Vbi
sistam). i. cessabo ⁊ terminum faciam. Tu inquam. (Inuentus finitor tui
acerui) idest qui in sortis illis argumentationibus q̃ videbantur progre-
di in infinitū aliquē tamen modū finemq; inuenisti. Modus aut̃ diuisio
rum. vt Seneca in epistolis inquit: primus sit habere qđ necesse est: pro-
ximus quod satis est. Nam cum sint instrumenta debent ex primo politi-
corum Aristotelis esse proportionata fini. ¶ Laus deo.

Philippi beroaldi p̃faciſcula habita i enarratiōe Persij poetę satyrici.

Ultę res sunt parui corporis: viri Clarissimi: q̃ reb⁹ ma-
gnis p̃culdubio anteponūtur: ⁊ multo p̃ciosiores esse
iudicantur. hoc in primis gēme lapilli⁹ testant̃. Quid
enim est minuti⁹ carbunculi⁹: quid breuius adamāte⁹
quid hiacyntho magis pusillū ⁊ nihil tamen his p̃cio-
sius nobiliusue reperit̃. Scribit eloquētię parens Ho-
merus tydeum paruo fuisse corpusculo decoratum: in
quo anima esset maxima ⁊ vires ingentissime.

Unde decenter in priapeis a poeta scriptum est.

Utilior tydeus: qui si quid credis Homero:

Ingenio pugnat corpore paruus erat.

Et a papinio non minus vere q̃ diserte dictum.

Maiores in exiguo regnabat corpore virtus.

Et xanthippus lacedemoni⁹: qui breui statura erat ita laudat a Silio.

Exiguus vigor admirabile membris:

Obiuidus ⁊ magnos nūsu qui vinceret artus.

Enlmvero mibi curiosissime circūspectantē z diligētissime pensatū
videtur res fere oēs virtute magis quā magnitudine estimandas esse ac
mettendas: neq; querēdū quātus sit quisq; sed qualis: neq; quā pcerus:
sed quā pbus ac eruditus. Quis vnq; librū laudauit ob id tantū modo q
magnū foret ac copiosus: Quis orationē dūct esse luculentā ppterea q
verbosa esset z enormis: quis poma ob magnitudinē vbertatēq; celebra
uit vnquā: nemo mediūssidū vel modice eruditū id asseruit. Immo contra
laudam libellos q sunt disertī eruditī z doctissime pccinnati: eosq; haud
dubie antepōim⁹ maximis voluminib⁹: in qbus nulla sit eruditio mīn⁹
maq; faciūdia. huiusce aut rei nobis locupletissimū quorīdie testimoniū
exhibet Persius poeta satyricus: qui grāto minor est: tāto est elegātor:
quanto minus habet ponderis: tantoplus habet authoritatis. Unde lu
culente cecinit epygrāmaticus poeta Martialis.

Sepius in libro memoriatur Persius vno:

Quam levis in tota marsus amazonide.

Et de eodē Quintilian⁹ ait multū z verē glorię quātus vno libro Per
sius meruit. z a diuo Hieronymo satyricus disertissimus nuncupat. Nec
im̄merito. Hā z sanctitate scribēdī z sentētiarū grauitate z vboz pōdere
et satyrica vrbāitate nullū postponēdū esse videt. insectatur vitia. fontes
carpit. pceptis legentū animos sanctissimis format z imbuīt. aliquan
to subobscurus esse credit ppter hominū temporūq; incitiā z rerū igno
rationē. Sed si quis curiosi⁹ poema luculentū introspererit: pculdubio
cognoscat id esse tersissimū atq; elegantissimū: sed ne morosior sit plectio
q; poema. Hos lectores diligēter queso attendite: z opus ipsū inspici
te: quod nō minus vobis succunditatis quam vtilitatis dabit.

¶ Ultra Persij.

Persius flacc⁹ i thuscia volaterras patriā habet auctore
Eusebio. ipeq; i vltima satyrarū innuit: cū inq̃t. mibi nūc
ligus ora itepet. Hibernatq; meū mare q̃ lat⁹ ingēs vānt
scopuli: z multa litt⁹ se valle receptat. luna i portū est opē
cognoscere ciues. Hā luna vt Strabo z Plinius inquit
thuscie port⁹ est. Igīt poeta se thuscū affirmat cū dicat: bi
bernatq; meū mare. ibi Persij nat⁹ est Tyberij iperij anno. xxi. post res
dēptoris dñi dei nři passionē tertio anno. Obijt aut anno etatis sue. xxx.
et imperij Heronis. ix. Et cū litterarū causa romā venisset: ānos egressus
pueritig cornuto philosopho i disciplinā se tradidit vt inq̃t: cū primū pa
uido custos mibi purpura cessit. bullaq; succinctis larib⁹ donata pepēdit
me tibi supposit: teneros tu suscipis annos socratico cornute sinu. quem
summa pietate coluit z obediētia. ip̄simis m̄nutij macrinū britiani eque
stris ordinis p̄cipis maxīma vsus est amicitia. Poetā cessū bassum lyri
cū etiā nō mediocriter dilexit. Satyras sex mira qdā carminis acerbitate
scrip̄sit. i qbus sūma ip̄sius igenij v̄tus idicat. Unde nō immerito. Quin
tilianus eū multum verē glorię meruisse quātus vno libro prodidit.

Quid sit satyra per Ioannem Britannicum.

Satyra carmen est vt Diomedē placet apud romanos maledictum ad hoīm vitia carpēda: comedie p̄scae caractere cōpositū. a qua in hoc tm̄ differt: q̄ illa iābis z eiusmodi vsib⁹ cōstat: z personis introductis noue fere comedie par est: z vitia hoīm cū denotatiōe continet psonarū. Nec autē i. noua satyra in herametros assurgit: libertate simplex. Neq; eīm personas aperte nominat. Ex p̄sca igit̄ comedia q̄ maiore lasciuia licentia: satyra emanauit q̄ auctore Quint. tota nra est. In qua prim⁹ insignē laudē adept⁹ est Lucilius: q̄ quosdā vt scribit Fabius ita deditos sibi amatores habuit: vt eū oib⁹ poetis p̄ferre nō dubitaret: quāuis Horat. nō sine tm̄ suspitione emulationis in sermonibus suis luculentus fluere diceret: z aliqd̄ esse qd̄ tollere possis. Secundus post hūc Horatius: q̄ Lucilio multo tersior ac purus magis habet: z ad notādos mores magis p̄cipu⁹. Tertio Persius annumerat q̄ iudice Fabio multū z verē glorię quāuis vno libro meruit. Quart⁹ vero Iuuenal. habet: q̄ z venustate carminis z satyre dignitate seruata ita cōmendat: vt si alijs oīno p̄ponēdus nō sit: certe vel eis par habend⁹. Satyrā nomē accepisse a varijs causis scribūt Diomedes grāmaticus Porphirio et acron: idest a satyra lāce: q̄ referta varijs multisq; primitijs in sacra inferebat: z a copia z saturitate rei satyra vocabatur. Siue a lege satyra q̄ vno rogatu multa simul cōprehēdit: q̄ scz satyra multa poemata p̄prehēdant. Siue a satyris dijs q̄ similiter i hoc carmine ridiculę res pudēdę dicunt: q̄ velut a satyris dijs siluestrib⁹ p̄ferunt z fiunt. hocq; verissimil⁹. Nam in comedia p̄sca q̄ in vitia hominū apertius vt dictū est inuehit: salubusq; et locis absoluit: satyrā introductis dijs siluestres z p̄caces tocularia z lasciuia inter se iactātes. Hi sunt vt auctor est Pollux. satyr⁹ canus: satyrus ipubis: satyrus adolescens: Sylenus p̄ atq; id gen⁹ p̄so. z fict⁹. Satyris igit̄ introductis satyra noīa ta est. qd̄ nomen est q̄ tota vt dixim⁹ nra est z ab illa antiq̄ore deflurit: accepit seruauitq;. Hoc poematis gñe Persius sex scripsit satyras: quarū haud dubius est primā esse. Quod curas hoīm. Nam illud. Nec fonte labia quēdā potius meo iudicio p̄fatio dicēda est q̄ satyra: quā ideo tm̄ poeta p̄mittit vt causam assignet: quare aim poetice applicuerit. Itaq; more satyrico opus suū ex abrupto incipiens in trimetrū tambieū erūpit. Docēe nō ea facilitate poetā factum esse: qua hesiodus z Ennius poetę facti dicuntur: sed egestate z rerum difficultate coactum vt versus faceret.

Aelii Antonii Nebrissen. grāmatici atq; regii historiographi in A. Persii flacci satyras perlucida indagatio explicita ac per eundē recognita cū Philippi beroaldi prælectione. Cūq; eiusdē poetę vitia atq; satyre expositiōe. Impressa Cōpluti carpetanīe i officina Michaelis de Egusa. Absoluta nonis Septēb. Anno. M. D. XXVI.

